f 8,95/179 Bfr.

Onafhankelijk tijdschrift over de wereld van CD-i

FILMS • MUZIEK • GAMES • SPECIAL INTEREST • KINDEREN

Kinderboekenweek 30 Gulden cadeau

LOI OP CD-i Inter actief leren TEKENIFILIVI BESTUURBARE TEKENIFILIVI

De nieuwste

TITANIC INDRUKWE

INDRUKWEKKEND DOCUMENT

500.000 GRATIS CD-i'S

Philipscdi.com

CD VOOR UW TV.

En u maar denken dat er alleen muziek op een CD'tje staat...

tel u voor. U draait een CD'tje. En opeens kunt u de muziek of het orkest ook zien. Eén klik met uw afstandsbediening en de artiesten of de componist staan live voor u, op uw TV. Nog een klik en u hebt een complete levensbeschrijving, een overzicht van alle platen. Zou dat niet fantastisch zijn? De nieuwe CD-i is fantastisch. Een CD met video, geluid en tekst. Die u precies kunt kiezen en sturen zoals u zelf wilt. En met een geluidskwaliteit die de beste audio-CD's evenaart. Zelfs bioscoopgeluid in uw kamer kan nu. Er zijn al bijna 200 CD-i discs met fascinerende programma's. Over en met klassieke muziek en pop. Maar ook speelfilms, actiegames, kunst & cultuur, naslagwerken, hobbyprogramma's, cursussen, kinderprogramma's... Met CD-i gaat een nieuwe wereld van kijk- en luisterplezier voor u open.

'T WORDT WEER LEUK OP DE BUIS. MET PHILIPS CD-i.

CD-i is vier in één. Sluit een Philips CD-i speler aan op uw TV en u kunt vier soorten CD's draaien: uw normale muziek-CD's, photo-CD's en CD-i discs. Digital Video cartridge erin en u kunt ook speelfilms en muziekvideo's op Video-CD kijken. Dat is dus vier-in-één. Er is al een Philips CD-i speler vanaf f 799,-

DEZE CD-i DISC KRIJGT U GRATIS.

Tijdens de Platentiendaagse (5-15 oktober) krijgt u in de platenzaak bij besteding van f 44,95 dit Interactieve Muziekkado gratis. Een originele CD-i disc met tien Megahits van grote popartiesten, een unieke Megavideoclip van Golden Earring en het

Megadossier: een
naslagwerk over vijftig grote popartiesten. Hun biografie,
hun hits en hun
repertoire. Hebt u
nog geen CD-i
speler? Geniet
dan vast van de
muziek op een
audio-CD speler.

Meer weten?
Bel de Philips
Consumentenlijn (06-8406,
20 cpm) voor
meer informatie en
verkoopadressen.

DEZE WAARDEVOLLE CD-i DISC KRIJGT U GRATIS

Inclusief gratis 26-delige engelstalige Compton's Interactive Encyclopedia op CD-i.

IK WIL ALLES WETEN OVER CD-i.

Nam en voorletters ______ m/v*
Adres en ar.

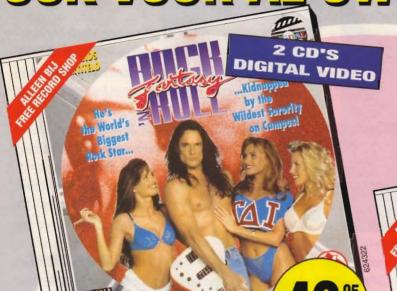
* Doorhalen war nier van roepassing is:

Deze bon in een envelop zonder postzegel opsturen naar: Philips Nederland, Afdeling CD-i. Antwoordnummer 10397 HWU, 5600 VB Eindhoven.

PHILIPS

方式在方式在以近式近时的 00% A2 MM 全部的

ROCK 'N ROLL FANTASY

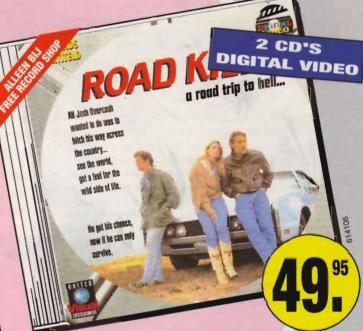
Een sexy komedie en verpletterende muziekfilm Speelduur 91 min. (Ned. Ond.)

Uniek voor Nederland en voor de wereld: Archeon.

Het archeologisch Themapark waar het verleden tot leven wordt gebracht. Speel de Archeon CD-i Quiz en laat je meevoeren naar lang vervlogen tijden in de wereld van Archeon. Test je kennis en klim hogerop in de rangorde, door de quiz-vragen te beantwoorden. ledereen kan meedoen! Mo, Archeon's huismammoet, kijkt mee over je schouder. En dat niet alleen...

Met CD-i komt Archeon wel héél dichtbij.

SUFTWARE

ROAD KILL

A Road Trip To Hell...
Zijn leven zal nooit meer het zelfde zijn.
Welke richting zal hij nemen?
De toekomst zal het uitwijzen...
Speelduur 85 min. (Ned. Ond.)

ER SPEELT ZICH HEEL WAT AF IN DE WINKELS VAN FREE RECORD SHOP

Philipscdi.com

AN OFFER YOU CAN'T

Daar is ie dan, het eerste nummer van CD-i Magazine. Amper twee jaar na de start van Philips' nieuwe troetelkind CD-i, is er ruimte voor een maandelijkse onafhankelijke uitgave over dit bijzondere fenomeen, dat zelfs de grootste sceptici onder ons doet verbazen. Het grootste probleem van CD-i is om uit te leggen wat het nu precies is. Talloze vrienden en kennissen heb ik in de afgelopen maanden weten te bewegen een CD-i speler aan te schaffen. Simpelweg omdat ze bij mij thuis konden zien wat het nu precies was. Zien is geloven. En zo is het maar net. Dankzij ondergetekende heeft CD-i er in Haarlem een fors aantal aanhangers bij gekregen. En terecht. De kwaliteit van speelfilms, spelletjes, naslagwerken, maar ook cursussen is uniek in z'n soort te noemen. De stroom CD-i programma's begint nu pas goed op gang te komen. Het aantal nieuwe titels dat per maand verschijnt, loopt in de tientallen. Dat de kwaliteit van de games tot grote hoogte is gestegen, blijkt wel uit de nieuwe hit 'Litil Divil'. Je zit gewoon een tekenfilm te besturen. Heel wat beter dan de geblokte beelden van de bekende game-consoles. Het is zelfs niet eens met elkaar te vergelijken. Een Rolls Royce vergelijk je immers ook niet met een Lelijke Eend. Dat er steeds meer mensen in CD-i gaan geloven blijkt wel uit de snel groeiende schare CD-i producenten. Niet alleen Philips brengt CD-i's op de markt, maar ook de Leidse Onderwijs Instellingen hebben zich op dit nieuwe communicatie-middel gestort. Interactieve taal-cursussen zijn de eerste stap die de LOI en de Open Universiteit maken in de wereld van Nieuwe Media. Maar ook Veronica ziet het nieuwe fenomeen helemaal zitten en experimenteert met een programmagids op CD-i, terwijl het niet meer al te lang zal duren voor u met behulp van de CD-i speler boodschappen gaat doen bij Albert Heyn. CD-i Magazine is er om u te informeren over alles wat met CD-i te maken heeft. Zoals we al zeiden, de ontwikkelingen gaan zo snel, het aantal nieuwe CD-i's is amper bij te houden. Als bezitter van een CD-i speler kunt u CD-i Magazine eigenlijk niet missen. En wij kunnen u ook niet missen. Daarom hebben we een uniek welkomstgeschenk voor nieuwe abonnees. Een exclusieve CD-i boordevol games. Bovendien doet ook de Free Record Shop een duit in het zakje en geeft iedere koper van CD-i Magazine een CD-i disk cadeau. Tel daarbij nog eens op dat u dit jaar ook nog 'CD-i op CD-i' (een schijf met daarop alle CD-i titels) van ons krijgt, dan praten we inderdaad over een Offer you can't refuse.

WAT IS CD-17 De CD-i is een afgeleide van de Audio CD maar betekent een verbreding van het discmedium op vrijwel alle fronten. Hoe zijn de ontwikkelaars van CD-i zo er gekomen? pagina 12

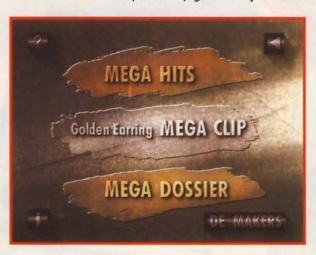
CD-I: OOK YOOR PROF'S

Het bedrijfslever maakt steeds meer gebruik van CD-i voor trainingen en cursussen. Dit medium leent zich hier ook uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn heel divers in allerlei branches. pagina 63

GRATIS CD-I VOOR ABONNEES

Voor onze nieuwe abonnees hebben wij een fantastisch cadeau: Family Games. De naam zegt het al, een CD-i boordevol familiespelletjes. We hebben een aantal zeer verschillende, leuke en spannende spelen verzameld waar je weken, zo niet maanden lang plezier van hebt. pagina 60

PLATEN 10-DAAGSE De Platen 10daagse is dit jaar van 5 t/m 15 oktober. Dankzij het Platen 10-daagse geschenk, de Mega Popclassics, zal het publiek op grootse wijze kennis maken met het

fenomeen CD-i. Bovendien kan iedereen die in het bezit komt van dit geweldige geschenk, meedoen aan een spectaculaire prijsvraaq. pagina 16

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, Telefoon: 023-235307, Telefax: 023-316472, REDACTIE EN MEDEWERKERS: Wouter Hendrikse

(Hoofdredactie), Astrid Verburg (Eindredactie), Saskia Wildeboer (Secretariaat en Traffic), Leo Habers, Rom Helweg, Rob Smit, Sybrand Frietema, Susan Swaan, Ron Heijmans, Boudewijn Büch, René Janssen, Henk Hermanns, Rein van Willigen, Loth en Werner. VORMGEVING: Ernst Bernson (Art-director), Aale van der Veen. FOTOGRAFIE: Theo Noort, Gé Duits. ILLU-STRATIES: Annemieke Eggenkamp, Ernst Bernson. BOEKHOUDING: Esther Boekel. DIRECTIE: A.W. Elfers. ABONNEMENTEN: CD-i Magazine, Postbus 22855, 1100 DJ Amsterdam Zuid-Oost, Telefoon: 06-8212252 (40 cent per minuut). ADVERTENTIES: Retra Publiciteitservice, Sander Retra, Marlou den Drijver, Postbus 333, 2040 AH Zandvoort,

Telefoon: 02507-18480, Telefax: 02507-16002. PREPRESS EN DRUK: Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude. DISTRIBUTIE NEDERLAND: BetaPress, Gilze. DIS-TRIBUTIE BELGIË: ImaPress. CD-i Magazine is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf BV 2002 zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uitgave op enigeriei wijze worden overgenomen

Wouter Hendrikse

BÜCH Büch is een elektronica- en mediafreak. Hij grossiert in CD-ROM's en digitaal geluid. Onlangs betrad hij het ultra-moderne pad van de CD-i. pagina 66

TIPS & TRUCS Games zijn moeilijk. En ze worden steeds moeilijker. Tips heb je nodig. En trucs natuurlijk.

Wij leveren ze. Heb je zelf een leuke tip? Aarzel niet en stuur 'm op. De inzenders van de beste trucs krijgen een leuke verrassing. pagina 36

CD-i geven je het gevoel of je in de bioscoop zit, alleen je hoeft er niet de deur voor uit. Wij bespreken elke maand nieuwe speelfilms die op CD-i zijn verschenen. pagina 53

GOLDEN EARRING: OOK CD-i

Het Platen 10-daagse geschenk is getiteld Mega Popclassics. De band Golden Earring is één van de groepen die je vindt op deze fantastische CD met een aantal interactieve nummers.

Wij vroegen Cesar en Rinus wat zij als top- muzikanten nu vinden van het fenomeen CD-i. pagina 18

komt nog beter tot zijn recht op CD-i. Niet in het minst door de full-motion beelden maar ook door de fantastische geluidskwaliteit. pagina 51

HUISKAMER WORDT BIOS!

Met een CD-i speler en een Dolby Surround-system kan je overweldigende 'home cinema' geluiseffecten bereiken. pagina 48

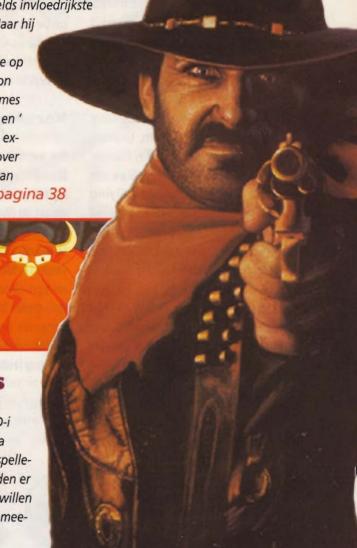
DE GRATIS FREE RECORD CD-i

Bij dit nummer zit een gratis CD-i. Aangeboden door de Free Record Shop. We gingen op bezoek bij de makers van dit bijzondere geschenk. Deze gameboys zijn vaak een jaar met een spel bezig. Maar ontwerpen en programmeren is dan ook hun hobby en hun beroep. pagina 56

BON BLUTH OVER
VIDEOGAMES Don
Bluth is 's werelds invloedrijkste
tekenfilmer. Maar hij
maakt meer.
Bijvoorbeeld de op
CD-i, full-motion
verschenen games
'Dragon's Lair' en '
Space Ace'. De exDisney filmer over
de uitdaging van
video-games. pagina 38

REVIEWS
EN PREVIEWS CD-i
geeft een extra
dimensie aan spelletjes. Wij speelden er
een aantal en willen
je graag laten meegenieten.

pagina 24

- NIEUWS Pagina 6 WAT IS CD-I? Pagina 12 PLATEN 10-DAAGSE Pagina 16 GOLDEN EARRING OVER CD-I
   Pagina 18 KARAOKE FOR KIDS Pagina 22 REVIEWS EN PREVIEWS Pagina 24
- TIPS & TRUCS Pagina 36 DON BLUTH OVER VIDEO-GAMES Pagina 38 VERONICA GOES CD-I Pagina 40 LOI OP CD-I Pagina 43 OPEN UNIVERSITEIT Pagina 46 DOLBY SURROUND Pagina 48
- MUZIEK. Pagina 51
   FILMS Pagina 53
   GAMEBOYS Pagina 56
   CADEAU VOOR ABONNEES: FAMILY GAMES

Pagina 60 ● PROFESSIONEEL GEBRUIK CD-I Pagina 63 ● BÜCH Pagina 66

Monty Python interactief!

Wie kent ze niet: Michael Palin, Terry Jones, Eric Idle, Terry Gilliam, Graham Chapman en natuurlijk John Cleese. Samen kwamen ze in 1969 bij elkaar om met de serie Monty Python's Flying Circus een mijlpaal te vestigen in absurd amusement. Films, optredens, bekendheid en ruzies volgden. Tot ieder z'n eigen weg ging en een roemruchte episode werd afgesloten.

In oktober van dit jaar is het 25 jaar geleden dat Monty Python voor het eerst te zien was op de televisie. De BBC zendt vanaf de zomer de hele serie opnieuw uit en ook de VPRO volgt dit goede voorbeeld. Philips heeft deze gelegenheid aangegrepen om een serie van drie CD-i's uit te brengen.

Producent van deze titels is verrassend genoeg een

onbekend Amsterdams bedrijfje, Daedalus CD-i Productions. Een pre-Beta release die wij mochten bekijken beloofde veel.

Karaoke Sketches

De eerste CD-i uit de set is More Naughty Bits, een compilatie van sketches en clips, zowel uit de tv-serie als uit de films. De sketches zijn ondertiteld in vier talen, waaronder Nederlands. De tweede CD-i, Live Without Monty Python, is een muzieken karaokedisk met bijna alle bekende en minder bekende liedjes en de bijbehorende oorspronkelijke videofragmenten.

Een erg leuk en ook erg goed idee is de

karaoke sketch, waarbij twee bekende sketches, The Argument Clinic en de fameuze Dead Parrot, kunnen worden nagespeeld. De spelers (in dit geval Cleese en Palin) kunnen ieder apart uitgezet worden, waarop onderin het beeld de tekst verschijnt. Met enige oefening en de schroom overwinnend, speel je zomaar de hoofdrol in een absurde komedie. Zoiets zou met de Vieze Man in de bonbonwinkel van Van Kooten en De Bie ook gedaan moeten worden.

Over de derde CD-i, Not the Invasion of the Planet Skyron, wordt nog geheimzinnig gedaan. Het is een 'Pythonesque' spel waarin de spelers in absurde situaties verzeild raken en de meest bizarre personages en objecten tegenkomen. Problemen moeten worden opgelost, spelletjes moeten worden gespeeld en vreemde situaties moeten worden omzeild. Een verrassend spel, waarbij kennis van het Flying Circus niet noodzakelijk is. Voor de fan geeft het echter vele momenten van herkenning.

Rollenspel

leder zal z'n eigen favoriete rol en sketch hebben.

Misschien wordt het de absurde sketch Silly Job Interview. Of ga je naast Brian aan het kruis Bright Side of Live zingen. Anders één van die fantastische animaties van Gilliam, die op onverklaarbare wijze altijd leuk blijven. En natuurlijk doe je een keer een plastic regenjas aan en zal je in niet mis te verstane woorden de dierenwinkelier de waarheid zeggen over die dode papegaai die hij je verkocht heeft.

Digitale decoder

Compression Labs en Philips hebben een toonaangevende digitale decoder ontwikkeld om films, spelen en educatiefonderhoudende programma's via een telefoonlijn naar de TV in de huiskamer te verzenden.

Het systeem bevat het geavanceerde grafische pakket voor CD-i en het compressiesysteem MPEG Digital Video en is door Bell Atlantic als videocompressie systeem uitgekozen voor het geplande 'Information Highway'-netwerk in Amerika. De proefuitzendingen zijn gepland begin 1995, dan wordt er met het proefdraaien begonnen.

Het systeem maakt gebruik van speciale CD-i technologie. Hiertoe behoort een Motorola 68000 chip en een eenvoudig te bedienen on-screen interface. Het systeem draait onder het geavanceerde multimedia besturingssysteem OS-9 van Microware.

Gebruikers kunnen door een smart card toegang tot programma's op het netwerk krijgen. Deze smart card wordt in een doos bovenop de TV gestoken.

Drie spelen van INTERPLAY op CD-i

De leidende producent van videospelen in de US, Interplay Productions, gaat drie hoogwaardige spelen voor CD-i uitbrengen.

Door de overeenkomst tussen Interplay en Philips Media Games worden Lost Vikings, Battle Chess en een nog nader te benoemen spel op CD-i formaat uitgebracht.

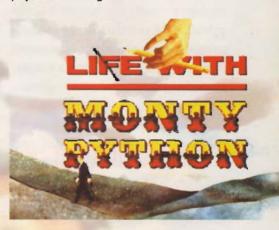
Philips zal voor de distributie zorg dragen.

De voorzitter van Philips Media Games noemde dit "een geweldige steun van één van de beste producenten in deze bedrijfstak. Deze beslissing van Interplay is weer een belangrijke stap in de voortdurende groei van het uitbrengen van spelen op CD-i schijf".

Lost Vikings, een bekroond strategisch puzzelspel met raadsels, is een hersenkrakende adventure waarin de speler drie Vikingen van een geheimzinnig ruimteschip terug naar hun vaderland in Scandahoovia moet brengen. Het spel heeft 43 niveaus en de CD-i versie zal animaties bevatten die nooit eerder vertoond zijn.

Battle Chess voert de speler van dit klassieke strategische spel een geestige middeleeuwse wereld binnen waar de personen door de adembenemende 3Danimaties levensecht worden. Er is ook een speluitleg als animatie van 45 minuten lengte met de geluidskwaliteit van een CD is opgenomen, die de speler de loop der stukken en hun geschiedenis en strategie leert.

Interplay Productions, in 1983 opgericht, maakt en verspreidt een breed scala aan onderhoudende en informatieve programma's die verschillende prijzen hebben gewonnen.

Philips tekent voor Litil Divil II

Gremlin Graphics gaat een vervolg op Litil Divil, onder de naam 'Limbo Years', uitbrengen op CD-i en andere CD-formaten.

"We hebben met Philips een overeenkomst getekend voor de produktie van Litil Divil II op CD-i", aldus de stichter van Gremlin Ireland, lan Hadley.

In deze vervolgversie spelen de gebeurtenissen zich buiten het Labyrinth of Chaos in de 'Limbo Years' af. Nadat de hoofdpersoon Matt in Litil Divil I de Mystic Pizza of Plenty heeft verorberd, heeft hij in het vagevuur een losbandig leven geleid. Hij is nu eigenaar van een obscure nachtclub aan de rand van de stad, maar de heilige Petrus wil hem

bezoeken en hem uit het vagevuur verlossen. Als Mutt wil voorkomen dat hij terug wordt geduwd in het Labyrinth of Chaos en naar het Nirvana ('Near Vanna') wil opstijgen, moet hij zijn nachtclub ombouwen in een heiligdom van geredde zielen. Hij moet de vijf handelaren vinden om de verbouwing uit te voeren en daarvoor moet hij naar de vijf steden van Limbo (het vagevuur) reizen. Volgens Hadley zal het 'de gebruikelijke combinatie van raadsels oplossen en ontdekkingsreizen zijn'. Medio 1995 zal het programma worden uitgebracht.

Photo CD's voor professioneel gebruik

De CD-i speler bezitters onder ons weten dat ze Kodak Photo-CD's zonder problemen kunnen afspelen op hun CD-i speler. Vergroten, verkleinen, inen uitzoomen, het kan allemaal. Uiteraard heeft Kodak ook z'n eigen spelers.

Bij de introductie van de eerste Photo CD spelers in ons land, kondigde Kodak aan met een reeks Photo CD's voor professioneel gebruik op de markt te zullen komen. En daar bleef het niet bij. Ook de gewone gebruiker kan zijn lol op. Nog geen jaar geleden kwam Kodak met de nieuwe portable Photo CD speler, PCD 960.

De PCD 960, die bijna net zo klein is als een VHS-video cassette, maakt het mogelijk geluid weer te geven terwijl je de foto's bekijkt op het televisiescherm. Dit kan tegenwoordig doordat er een extra moduul (Adaptive Delta Pulse Code) aan de Photo CD toegevoegd is. Dit betekent dat de ouderwetse diaavondjes vervangen kunnen worden door een professioneel gemixte Photo/Geluid presentatie. En heel belangrijk: bij het wisselen van de beelden wordt het geluid niet onderbroken. Het resultaat is een vloeiende interactie tussen beeld en geluid.

Als je de PCD 960 niet gebruikt voor het bekijken van foto-opnames, kun je hem gebruiken als een audio-CD speler. Gewoon aan te sluiten op een hifiinstallatie of rechtstreeks te beluisteren met de bijgeleverde hoofdtelefoon.

Voor de professionele fotograaf is er de Kodak Pro-Photo CD master-disc ontwikkeld. Ook geschikt voor het vastleggen van filmrolformaten (120 rolfilm, 70 mm en 4 x 5 inch vlakfilm). De ontwikkelaars hebben goed nagedacht over de consumers-need: de beeldbestanden zijn groot genoeg om de grote hoeveelheid beeldinformatie te kunnen bevatten. Bovendien bezit de Pro-Master disc drie beveiligingsfuncties: een identificatiefunctie om eigendom en copyright van de beelden aan te geven, een functie om een watermerk over een beeld aan te brengen en een functie om gebruik van de beelden te verhinderen voor onbevoegde lieden.

Portfolio Photo CD

Wat echt alles slaat is de Portfolio Photo CD. Beelden kunnen gecombineerd worden met tekst, grafische afbeeldingen, geluid en programmatuur. Zelfs beelden die gemaakt zijn met digitale camera's (Kodak DC's) kunnen worden verwerkt. En alles is gewoon af te spelen via elke Photo CD compatibel (zoals CD-i) CD-speler. Maar liefst 700 beelden televisie kwaliteit met een capaciteit van een uur stereogeluiden van CD

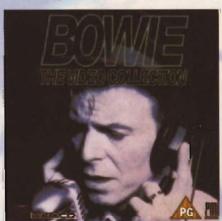
audiokwaliteit. De combinatie van beeld en geluid, foto's, graphics en teksten maakt de Portfolio Photo CD bij uitstek geschikt voor multi-mediapresentaties die rechtstreeks in het Portfolio Photo CD formaat geproduceerd kunnen worden.

En als je niet meer wilt, hoef je de deur niet meer uit: jaarverslagen met geluid, boekillustraties, presentaties van huizen en bedrijfsobjecten. Zelfs de oude meester kan vervangen worden als de leerplicht na de dienstplicht komt te vervallen: de Portfolio Photo CD kan namelijk toegepast worden voor training en onderwijs, noem maar op.

En vind je de trouwalbums ook allemaal op elkaar lijken, dan kun je de Photo CD gebruiken voor een huwelijk 'album' met een verslag van de trouwdag.

EMI brengt muziek tot leven!

EMI, van oudsher een platenfabrikant heeft zich nu ook op de CD-i markt begeven. En met produkten die EMI op het lijf zijn geschreven. Inmiddels heeft het bedrijf een zestal video-cd's uitgebracht met beroemdheden als Kate Bush, David Bowie, Tina Turner, Queen en Pinkfloyd.

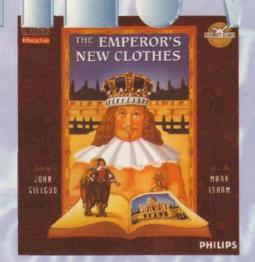
titels bestaan elk uit twee CD's, waarop de nummers niet alleen te horen zijn, maar ook te bekijken. Veel bekende clips, maar ook minder bekende beelden zijn te zien. Bovendien is elke videocd voorzien van een discografie van van de artiest

Van Pink Floyd brengt EMI Delicate Sound of Thunder. Een juweeltje is David Bowie, 'The video Collection'. Met daarop nummers en clips als Space Oddity, Let's Dance en Dancing in the street. 'Simply the best '94' is de titel van de video-cd rond Tina Turner. Nostalgisch mooi is Queen, 'Greatest Flix I & II' met daarop klassiekers als Bohemian Rhapsody, Radio Ga Ga en We are the Champions. Van Kate Bush tenslotte is de video-cd een overzicht van zo'n beetje haar hele zangcarrière. De video-cd heet dan ook 'The whole Story'.

Engels voor kinderen van 8 tot 12 jr.

HAU DOE JOE DOE?

Zo'n beetje de eerste Engelse zin die we als kind leren is How do you do? Hoe is het? Een vraag die wereldwijd in vele talen miljoenen keer per dag wordt gesteld. Maar waarschijnlijk het meest in het Engels. Nu is Nederlands onze moedertaal en daarmee kun je van Stadskanaal tot Vaals aardig uit de voeten. Daar buiten is het andere koek. Met de Engelse taal kun je eigenlijk in heel de wereld terecht. Je kunt er daarom niet vroeg genoeg mee beginnen deze taal onder de knie te krijgen. Het leerpakket Engels voor kinderen How do you do?, helpt hierbij. Op een interactieve manier nog wel.

Wie Engels verstaat en spreekt heeft een streepje voor. Denk alleen maar de vele Engelse en Amerikaanse tv-series die we dagelijks op onze televisie voorgeschoteld krijgen. Of stap in het vliegtuig en binnen 40 minuten zit je in een

Kinderboeken week 5 t/m 15 oktober f30,cadeau!

Engels-sprekend land. Kortom, je kunt niet snel genoeg met het leren van Engels beginnen. Leren uit een boekje is moeilijk en niet zo leuk. Met het CD-i How do you do-pakket leer je het spelenderwijs. Dankzij How do you do? leren kinderen Engels te begrijpen en te spreken op een leuke manier.

All the fun of the Fair

Het How do you do?-pakket bestaat uit: vier CD-i's. Je begint met de disk 'All the fun of the Fair'. Daarin ontmoet je vier Engelse vriendjes van ongeveer 12 jaar. Samen ga je een dagje naar het een pretpark. Elke attractie is het beginpunt voor één of meer spelletjes, een intelligentietest of leuke meezingers. Voor de afwisseling kan een uitstapje worden gemaakt naar het spannende verhaal

Treasure Island dat ook op de disk staat. Zo leren kinderen spelenderwijs Engels. Als je de disk 'All the fun of the Fiar' onder de knie hebt, kun je een stapje verder. Daarvoor zijn de andere drie CD-i's in de doos, hierop staan spelletjes en verhalen. In het Engels maar zonder uitleg. De samenstelling van de How do you do?-pakketten kan variëren.

Speciaal voor de kinderboekenweek heeft Philips een actie in het leven geroepen die in de periode van 5 tot en met 15 oktober f 30,- oplevert. Achterin deze CD-i Magazine vind je een bon die recht geeft op f 30,- gulden korting op het How do you do?-pakket. Normaal kost How do you do? f 129,95, maar tijdens de actieperiode f 99,50. Met de voordeelcoupon kun je bij onderstaande winkels terecht:

Zwaan & Ter Burg Wetenschap, Alkmaar Boekhandel Haasbeek Herenhof, Alphen a/d Rijn

Boekhandel Blankevoort, Amstelveen
Standaard Boekhandel, Amsterdam
Scheltema/Holkema/Vermeulen, A'dam
Boekhandel de Bockelier, Amsterdam
Boekhandel Nawijn & Polak, Apeldoorn
Boekhandel J. Tent, Apeldoorn
Boekhandel Romijn, Barneveld
Boekhandel vd Kreek, Bergen op Zoom
Boekhandel Gianotten, Breda
Boekhandel Hoofdstuk Een, Brielle
Boekhandel Laan, Castricum
Boekhandel Kardol, Coevorden
Boekhandel Adriaan Heinen, Den Bosch
Boekhandel Van Rooy-Krijnen, Den
Bosch

Boekhandel Paagman, Den Haag Boekhandel Van Stockum, Den Haag Boekhandel Verwijs, Den Haag Boekhandel Zwarts, Den Haag Boekhandel Dragt, Ede Van Piere Boeken, Eindhoven Boekhandel Broekhuis, Enschede

PHOTO CD op CD-i

Uw foto's op uw TV met PHOTO CD

De mogelijkheden van CD-i zijn nagenoeg onbeperkt. Ook de Kodak Photo CD discs kunnen perfect afgespeeld worden via uw CD-i toestel. Photo CD is de nieuwe manier om foto's te bewaren en te bekijken. De Kodak Photo CD disc biedt ruimte voor zo'n 100 kleinbeeld-kleurenopnamen met een perfecte digitale kwaliteit.

De foto's kan je maken met een gewoon kleinbeeld fototoestel; bij de fotograaf wordt het filmrolletje ontwikkeld. Vraag hem behalve of in plaats van afdrukken, de negatieven of dia's over te zetten op een Kodak Photo CD. Het is altijd mogelijk, vroegere of recente kleinbeeldopnamen toe te voegen tot de disc vol is (100 kleinbeeldfoto's en/of-dia's).

Je kan dan samen met vrienden, familie of kennissen deze foto's niet alleen bekijken op je televisiescherm maar ook manipuleren via een menu op het scherm.

Inzoomen, kantelen, de volgorde van de foto's programmeren en bewaren zijn enkele van de vele mogelijkheden.

Kodak Photo CD is het nieuwe "elektronische fotoalbum" met als extra voordeel dat de foto's in dit album niet meer kunnen verkleuren of worden beschadigd en dus van blijvende kwaliteit zijn.

Interactive

Standaard Boekhandel, Enschede
Boekhandel Riemer & Walinga, Ermelo
Boekhandel Spanjaard, Geleen
Boekhandel De Koperen Tuin, Goes
Boekhandel Karakter, Gorinchem
Boekhandel Boomker & Savenije,
Groningen
Boekhandel Edzes, Groningen
Boekhandel Scholtens Wristers,
Groningen
Standaard Boekhandel, Haarlem

Boekhandel De Vries, Haarlem
Fonkert lektuur, Hellevoetsluis
Boekhandel Knijnenberg, Heemskerk
Blokker's Boekhandel, Heemstede
Boekhandel Binnert Overdiep,
Heerenveen

Boekhandel Broekhuis, Hengelo Boekhandel Stevens, Hoofddorp Boekhandel Pet, Hoogeveen Boekhandel Stumpel, Hoorn Boekhandel Bos, Kampen Boekhandel Van den Berg, Katwijk Boekhandel Knijnenberg, Krommenie

Boekhandel De Tille, Leeuwarden Boekhandel Ginsberg, Leiden Boekhandel Kooyker, Leiden Boekhandel De Kler, Leiden Boekhandel De Kler, Leiderdorp Standaard Boekhandel, Maastricht Boekhandel Fanoy, Middelburg Boekhandel Vroegindeweij, Middelharnis

Boekhandel Manschot, Nieuwegein Boekhandel Roodbeen & Van Hartskamp, Nijkerk Maassen Boeken, Nijmegen Visser's Boekhandel, Nijverdal Boekhandel Van der Meer, Noordwijk

Boekhandel Lisette, Obdam Boekhandel De Kler, Oegstgeest Boekhandel Verhaag, Oldenzaal Meyer & Siegers, Costerbeek HOW THE RHINOCEROS
GOT HIS SKIN

Manic By
BOBBY
HICHOLSOH

PHILIPS

HOW DO
OU DO
WHERDARRET ENCEUS
WOOR KINDEREN

Boekhandel De Wit, Purmerend Boekhandel Noordermeer, Rijnsburg Standaard Boekhandel Willems, Roermond

Donner Boeken, Rotterdam Boekhandel Plukker, Schagen Boekhandel Gianotten, Tilburg Het Nieuwe Centrum,
Tilburg
Boekhandel Ten Hoope,
Uithoorn
Boekhandel

Broese/Kemink, Utrecht
Boekhandel Wristers,

Utrecht
Boekhandel Pontier,
Vlaardingen
Kniphorst

Boekhandel Vermeer, Wageningen Boekhandel Willems, Weert Boekhandel Kramer & Van Doorn, Zeist Boekhandel B.O.S., Zetten Boekhandel Robers, Zevenaar Boekhandel Ribberink, Zoetermeer

Boekverkopers, Wageningen

Boekhandel Van den Brink, Zuthpen Boekhandel Waanders, Zwolle Boekhandel Westerhof, Zwolle

techr

compact Disc Interactive is één van de meest recente loten aan de zeer succesvolle CD-stam.

ledereen is inmiddels wel vertrouwd

et is niet alleen de toegepaste techniek en de verscheidenheid aan informatie-vormen die de interactieve CD onderscheidt van zijn voorganger. Het zijn vooral de (interactieve) wijze waarop deze gebruikt wordt, de brede toepassingsmogelijkheden ervan

en de gecombineerde audio-video omgeving waarin het medium gebruikt wordt, waarin CD-i verschilt van zijn illustere voorganger.

CD-i betekent kortom een verbreding van het discmedium op vrijwel alle fronten.

Hoe de ontwikkelaars van CD-i zover zijn gekomen, leggen we uit door iets dieper in te gaan op de CD-schijf zelf, de CD-i speler en de meest recente uitbreiding van CD-i, de full motion video, waardoor we nu ook video kunnen kijken vanaf CD.

met de ruim tien jaar geleden geïntroduceerde
Audio CD en heeft de toegepaste techniek
omarmd als de beste en meest
gemakkelijke manier om
muziek vast te leggen en af te spelen.
CD-i is een duidelijke afgeleide van
de audio CD, maar kent veel meer

De opslagcapaciteit van Compact Disc

De CD-schijf zoals we die allemaal kennen uit audio-toepassingen kan maximaal 72 minuten stereo muziek (in feite dus 2 x 72 minuten muziek-informatie) bevatten. Dat lijkt in eerste instantie niet zoveel en iedereen die al eens kennis heeft gemaakt met het rijke medium CD-i kan zich niet voorstellen dat het hierbij om één en dezelfde schijf gaat. Toch is dit wel degelijk het geval.

De opslagcapaciteit van een CD is gigantisch; in computertermen 650 Megabyte. Dat komt overeen met bovengenoemde

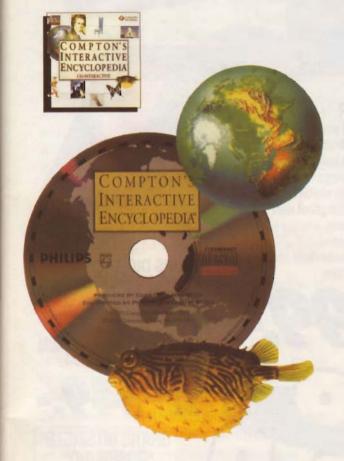
mogelijkheden.

Software verdrijft techniek naar tweede plan

ische innovatie en sim pel jasje

De CD-i speler

ledereen die op de hoogte is gebracht van de ongekende mogelijkheden van CD-i zal in eerste instantie verbaasd zijn wanneer een CD-i speler uit de doos komt. Geen overvolle display, rijen schakelaars en knoppen of ingewikkelde technische termen, maar een zeer eenvoudige kast met CD-lade en de noodzakelijke afstandsbediening.

Dit uiterlijk geeft precies weer hoe simpel een CD-i speler te bedienen is, maar camoufleert aan de andere kant de complexe techniek die dit apparaat herbergt.

Een CD-i speler is namelijk een CD-speler met een geavanceerde computer aan boord. Een essentiële uitbreiding op het lineaire CD-concept, waardoor de gebruiker met behulp van de afstandsbediening op interactieve wijze kan ingrijpen in het verloop van het op de disc aangeboden programma.

Full Motion Video

72 minuten zeer hoogwaardige hifi-stereo geluids-weergave, maar ook bijvoorbeeld met een kwart miljoen (!) velletjes A4 met tekst, 7000 kleurenfoto's, of meer dan 100.000 grafische afbeeldingen. Wanneer er - zoals in diverse CD-i titels - sprake is van een combinatie van muziek, bewegend beeld, tekst, spraak, computer-animaties en foto's, moet er uiteraard 'geschipperd' worden met de beschikbare informatie-ruimte op de disc. Bovendien moet de aangeboden hoeveelheid en variatie aan informatie op een andere wijze weggeschreven worden dan bij een audio CD. Hiervoor hebben ze een nieuwe standaard bedacht. Voorwaarden die zijn vastgelegd in het zogenaamde 'Green Book'.

Sinds de introductie van Full Motion Video (FMV) in het CD-i concept worden de ware mogelijkheden van het nieuwe medium pas echt duidelijk. Dankzij de toepassing van nieuwe, hoogwaardige chiptechnologie is men in staat de 'CD-i computer' een zeer hoge verwerkingssnelheid toe te bedelen, waardoor complexe informatie verwerkt kan worden.

CD-i Full Motion Video software betekent namelijk 72 minuten bewegend beeld én digitaal stereo geluid op eenzelfde CD, als we die kennen van onze muziekverzameling.

Ter verduidelijking; een normale speelfilm van anderhalf uur kan nu met gemak op twee CD-schijfjes worden gezet.

Om dit te bewerkstelligen zijn er enkele 'kunstgrepen' uitgehaald.

CD-i TOP TIEN

1 VOYEUR Game/hersenbreker 119.-

2 7TH GUEST

139.95

3 PINBALL

69.95

Game

07.

4 MYSTERY OF KETHER Avontuur 99.95

5 VIDEO SPEEDWAY

99.95

6 HOTEL MARIO 99.95

7 STAR TREK 49.95

8 KARAOKE II

Muziek/Karaoke

9 BLACK RAIN
Speelfilm

49.95

10 TINA TURNER 49.95

Muziek/Film

ALLE CD-i TITELS NU UIT VOORRAAD LEVERBAAR!

SUPERWINKEL SCHIEDAM: NIEUWPOORTWEG 2, TEL. 010-4157344
ROTIERDAM: Superwinkel, Zuidplein 010-4102444
Korte Hoogstraat 010-4130342

Oosterhof
010-4559389
Pleinweg 010-4812266
Schiedamseweg 010-4764195
Straatweg 010-4185988

Keizerswaard 010-4821988. Super CD-Keizerwaard
Asterlo 010-4808237
Groene Hilledijk 010-4852310
SCHIEDAM: Hoogstraat 010-4261929 HOOGVLIET:
Winkelcentrum Hoogvliet 010-4852310
SCHIEDAM: Hoogstraat 010-4261929 HOOGVLIET:
Winkelcentrum Hoogvliet 010-4852310
SUJKENISSE:
Nieuwestraat 01880-22825 HELLEVOETSLUIS:
Koopcentrum Koningshoek 01899-19477
CAPELLE A/d JSSEL:
Winkelcentrum De Kopperwiek 010-4303216.
Super CD-Koperwiek 010-4421177
RIDDERKERK:
Superwinkel, Ridderhof 01804-20088
DORDRECHT:
Superwinkel, Bagijnhof 078-133922
DELFT:
Winkelcentrum In den Hoven 015-611333
GGRINGHEM:
Westwagenstraat 01800-31388
DEN HAAG:
Superwinkel, Winkelcentrum Leidsenhage 070-3462570
Theresiastraat 070-3853314
De Stede 070-3298601
LOOSDUINEN:
Loosduinse Hoofdplein 070-391343
LEIDSCHENDAM:
Superwinkel, Winkelcentrum Leidsenhage 070-3279000
ZOETERMEER:
Dorpstraat 077-163841
Superwinkel, Winkelcentrum Leidsenhage 070-3279000
ZOETERMEER:
Dorpstraat 07720-75891
NAALDWIJK:
Superwinkel, Herenstraat 01740-31177
VOORBURG:
Koningin Julianalaan 070-3868280
WASSENAAR:
Langstraat 01740-3157-10906
RIJSWIJK:
In de Boogaard 070-3948800
GOUDA:
Superwinkel, Markt 01820-13566
LISSE:
Superwinkel, Kanaalstraat 02521-19060
BREDA:
Superwinkel, Ginnekenstrat 07/6302401

ER 9141 ● Voor Full Screen, Full Motion Video ● Digitale geluidsweergave ● Eenvoudig in te pluggen op alle CD-i spelers

Normaal 625.-

549.-

GRATIS HITSINGLE "ROSEBUND"

TELEFONISCH HARDWARE OF SOFTWARE BESTELLEN KAN OOK!

Bel 010 - 4884 113 of 4884 123 Fax. 010-462 14 34 T.a.v. Dhr. Kenik Peerbolte

LEVERING DOOR GEHEEL NEDERLAND

SERVICECENTRUM: NIEUWPOORTWEG 2, SCHIEDAM (LANGS DE A 20). TEL.: 010 - 46 22 3

Philipscdi.com

Om de gigantisch grote hoeveelheid informatie van beeld en geluid weg te kunnen schrijven op een Compact Disc met zijn, weliswaar zeer grote maar toch beperkte informatie-capaciteit, hebben de ontwikkelaars een intelligente oplossing gevonden in het toepassen van compressietechnieken, die voor full motion video zijn vastgelegd in de zogenaamde MPEG-standaard.

Het woord compressie suggereert misschien het idee dat ons daardoor beeld- of geluids-informatie wordt onthouden, maar dat is niet het geval.

Wat gebeurt er dan wel? Beeld voor beeld wordt alleen de informatie doorgegeven die daadwerkelijk verandert ten opzichte van het vorige beeld. Dit in plaats van elke keer weer het totale volgende beeld op te bouwen. Het spreekt voor zich dat alleen het registreren van veranderingen een gigantische ruimtebesparing oplevert.

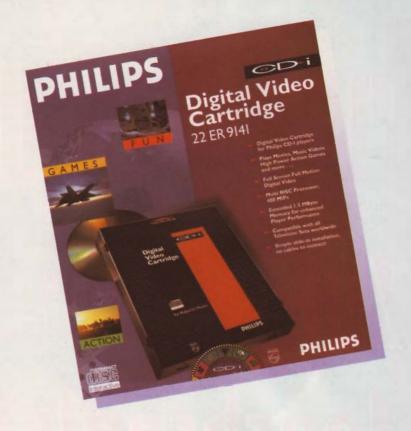
Aangezien er bij video niet zulke hoge eisen gesteld worden aan geluidskwaliteit als in een hifi-omgeving, kan ook bij de opslag van geluid bespaard worden op informatie-capaciteit. Geluid wordt dan derhalve op een andere, minder fijnmazige wijze dan bij een audio CD, op CD-i gezet.

Dat lijkt erger dan het in de praktijk echt het geval is; het geluid van een full motion video CD is zeker goed te noemen

Bij het weergeven van bijvoorbeeld een speelfilm op CD door een CD-i speler, zorgt de full motion video cartridge, die los gekocht dient te worden en achter in de speler geschoven kan worden, op zijn beurt ervoor dat de gecomprimeerd weggeschreven beelden geluidsinformatie weer wordt omgezet in 'normaal' beeld en geluid.

De ervaringen die daarmee zijn opgedaan, leveren over het algemeen een betere kwaliteit op dan we tot dusver gewend zijn van een VHS videoband.

Techniek onbelangrijk

Het tegenstrijdige en tegelijk plezierige aan het CDi concept is het gegeven dat door de toepassing van zeer hoogwaardige technologieën, de techniek in de praktijk volledig naar de achtergrond is verdwenen. Een CD-schijf is voor niemand meer iets nieuws en aan een CD-i speler is eigenlijk niets interessants te zien. Het is doodsimpel om het apparaat aan te sluiten op TV en audio-installatie en wat het belangrijkste is; het vereist geen enkel technisch inzicht om ermee te werken. Letterlijk een kind kan ermee overweg.

CD-i is daarmee het eerste voorbeeld van een tendens in de elektronica-industrie, waarbij de software de apparatuur en de techniek volledig naar het tweede plan verwijst.

Een ontwikkeling die in de toekomst alleen maar verder zal doorzetten.

Interactief muziekkado met grote prijsvraag!

Platen-10-daagse Zottlevoor spectact doorbraak CD-foloria esteran COTOTAAK CD-foloria

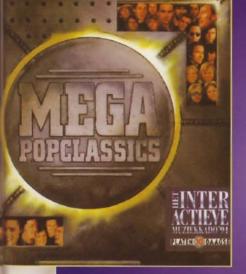
edereen namelijk die in de periode van 5 tot en met 15 oktober voor minimaal f 44,95 besteedt in de platenzaak, krijgt gratis Mega Popclassics. Dit is een schijf die als "normale" audio CD gedraaid kan worden en die tien ijzersterke tracks laat horen. Maar het alleraardigste is dat er ook een enorme hoeveelheid informatie op staat die interactief (via de CD-i speler dus) is op te roepen. De platenzaak laat op die manier onmiskenbaar zien dat ze voorop loopt in de ontwikkelingen op het gebied van entertainment.

Het gaat goed met de CD-i in Nederland. Steeds meer spelers vinden hun weg naar de huiskamer, meer nog dan zelfs de uitvinders in Eindhoven vermoedde en dat zal met de introductie van het nieuwe model, de CD-i 450 die in de winkel nog maar f799,- kost, alleen nog maar grotere vormen aannemen. Om nog maar te zwijgen van de giga-stunt die Philips samen met Stichting Collectieve Promotie Geluidsdragers (CPG) heeft bedacht voor de Platen 10-daagse.

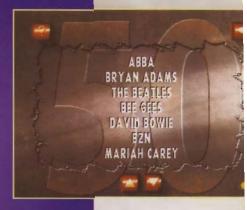
MEGA DOSSIER

Het is nogal wat om het album Mega Popclassics cadeau te krijgen. Ben je namelijk in het bezit van een CD-i speler en tevens muziekliefhebber, dan ben je wel een tijdje zoet met Het Interactieve Muziekkado. Niet alleen krijg je dan naast de tien audio tracks een exclusieve videoclip van Golden Earring van het nummer Weekend Love, maar tevens kun je in het uitgebreide Mega Dossier aan de slag met een schat aan informatie over niet minder dan vijftig grote popnamen uit de muziekgeschiedenis. Van al die namen zijn complete biografieen, discografieen (met alle bij de Nederlandse platenindustrie regulier leverbare albums van die artiest of groep) en hitoverzichten opgenomen. Een greep uit de artiesten die zijn opgenomen in het Mega Dossier: Abba, The Beatles, Mariah Carey, BZN, REM, The Doors, Gloria Estefan, Elvis Presley en Golden Earring.

Maar liefst rond de half miljoen exemplaren van Mega Popclassics - Het Interactieve Muziekkado - laten het Nederlandse publiek op een ongekende wijze kennis maken met het nieuwe

namelijk tijdens de Platen 10-daagse, dit jaar van 5 tot en met 15 oktober, door de vaderlandse platenbranche worden weggegeven.

fenomeen CD-i. Dat immense aantal CD-i's kan

Van alle vijftig acts zijn foto's in het Mega Dossier opgenomen, evenals alle albums, boxen en video's van die artiesten. In totaal zijn er bijna 1000 albums afgebeeld en staan er evenzoveel hits in het overzicht. Van al die hits wordt bovendien nog eens aangegeven op welke albums ze voorkomen.

Een CD-i, met andere woorden, die vermaak koppelt aan informatie. En was het eigenlijk niet die combinatie waarvoor CD-i in de eerste plaats is bedacht? de programmeurs kun je dat antwoord alleen in de gemelde periode oproepen vanaf de CD-i. Daarvoor niet en daarna ook niet!

Het is zeker de moeite waard om de prijsvraag op te lossen, want het prijzenpakket mag er beslist zijn. De hoofdprijs is een Volkswagen Polo, de eerste prijs een Philips-set met kleuren televisie, de CD-i speler en Digital Video Cartridge en de tweede prijs is een CD-i speler! Verder wordt een groot aantal Platenen CD Bonnen weggegeven. Dus meedoen!

TIJDELIJKE PRIJSVRAAG!

Mega Popclassics - Het Interactieve Muziekkado - is tijdens de Platen 10daagse gratis verkrijgbaar bij besteding van minimaal f 44,95 in de platenzaak. En daarvoor krijg je dus tien knallers van hits, een spetterende videoclip en een uitgebreid interactief artiestendossier. Maar dat is nog niet alles. Het inlayboekje bevat ook nog een aantal bonnen die recht geven op een leuke korting op een CD-i speler en op verschillende CD-i titels. Ronduit spectaculair is de prijsvraag die in het boekje is terug te vinden. Om het antwoord op één van de vier vragen daarin te kunnen beantwoorden moet je het popdossier raadplegen. Beschik je niet over een CD-i speler, dan kun je in de periode van 17 tot en met 29 oktober terecht in de platenzaak om op de daar aanwezige CD-i speler het antwoord op de vraag te vinden. Ook op andere dagen ben je natuurlijk welkom in de platenzaak, maar door een technisch kunststukje van

De 10 audiotracks op Mega Popclassics

Queen - I Want to break free
Bruce Springsteen - Glory Days
Dire Straits - Sultans of Swing
Genesis - Land of Confusion
Abba - The Winner Takes It All
Gloria Estefan - Cuts Both Ways
Elvis Presley - Jailhouse Rock
Toto - Africa
U2 - With Or Without You
Golden Earring - Weekend Love (live)

Na afloop van de platen 10-daagse zullen er grofweg 500.000 exemplaren van het unieke Platen 10-daagse geschenk over de toonbank zijn gegaan. Dit jaar krijgt de consument bij CD-i (een interactieve CD) cadeau, getiteld Mega Popclassics. De band Golden Earring is één van de Digital Video Cartridge.

groepen die je vindt op deze CD-i.

top muzikanten nu vinden van

het fenomeen CD-i. hoeken kan bieden.

ega Popclassics bevat tien klassieke pop/rockhits, die op een gewone CD-speler kunnen worden afgespeeld. Maar er is ook een interactief gedeelte dat alleen met een CD-i speler toegankelijk is. Indien het

CD-gedeelte afgespeeld wordt met een CD-i speler, aangesloten op een TV-scherm, zal van de band of besteding in de platenzaak van f 44,95 artiest een portret in beeld verschijnen. Het CD-i gedeelte bestaat uit het megadossier, waarin de of meer, niet een normale CD, maar een gebruiker informatie kan vinden van vijftig topartiesten die de laatste jaren toonaangevend zijn geweest in de muziekindustrie. Daarnaast bevat het CD-i gedeelte een exclusieve clip van Golden Eearring, Maar voor het bekijken van het nummer Weekend Love dient de speler echter uitgerust te worden met een

De videoclip van Golden Earring op de Mega Popclassics CD-i is een absolute noviteit voor zowel de consument als de Nederlandse band zelf. Digitaal Wij vroegen Cesar en Rinus wat zij als beeld en geluid op een CD-schijfje. Natuurlijk is het percentage verkochte CD-i spelers in Nederland nu nog betrekkelijk laag, maar het medium wint snel terrein. De CD-i kan voor de artiest vele nieuwe invals-

DEO

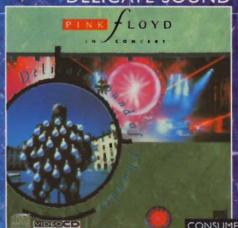
TEUSJE VAN DE ZALM

DAVID BOWIE THE VIDEO COLLECTION

Deze 2CD, met 108 minuten beeld en geluid, neemt u mee door de carrière van één der markantere figuren in de muziekwereld. Beleef de vele gedaanteverwisselingen van David Bowie mee. Maar liefst 26 video's van 1972 tot en met 1990. Met o.a. 'Space Oddity', 'Heroes', 'Let's Dance', 'China Girl', 'Absolute Beginners' en vele andere.

PINK FLOYD DELICATE SOUND OF THUNDER

Bent u één van die 120.000 Nederlanders die Floyd in september in de Kuip heeft ge-zien? 'Delicate Sound Of Thunder' is een perfecte mogelijkheid om alles nog eens te beleven. Op deze live registratie, uit 1987, o.a. de tracks: 'Shine On You Crazy Diamond', 'Wish You Were Here', 'Time', 'Us And Them' en nog 12 andere tracks. Totale speelduur: ca. 95 min.

CONSUMENTENADVIESPRIJS / 59,95

KATE BUSH THE WHOLE STORY '94

De titel dekt de lading optimaal: The Whole Story '94. Alle grote Kate Bush songs staan op deze 2CD. 'Wuthering Heights',
'Breathing', 'Babooshka'
en natuurlijk 'Running
Up That Hill'. In het
totaal 18 tracks met een totale speelduur van 80 minuten.

CONSUMENTENADVIESPRIJS & 59,95

OUEEN GREATEST FLIX I & II

Het complete Queen verhaal in één doosje! Maar liefst 30 tracks op één document. Van de 'Bohemian Rapsody' en de 'Bicycle Race' tot aan 'The Show Must Go On'. Ze staan er allemaal op! Deze extra lange VideoCD bevat bovendien een fullcolour boekje van 16 pagina's. Totale speelduur: ca. 137 min!!!

CONSUMENTENADVIESPRIJS / 79,95

TINA TURNER SIMPLY THE BEST '94 - THE VIDEO COLLECTION

'Simply The Best '94 -The Video Collection' is een must voor elke Tina Turner fan. Tina Turner zit inmiddels 10 jaar bij het platenlabel Capitol. Deze dubbel VideoCD geeft een. overzicht van alle songs met de bijbehorende videoclips die Tina bij Capitol heeft gemaakt. Alle grote hits van Tina, die al bijna 1.000.000 albums in Nederland heeft verkocht, staan op dit document.

Met o.a.: 'What's Love Got To Do With It', 'Private Dancer',

f 10,- KORTING op de Tina Turner

VideoCD bij inlevering van de kortingsbon (ingesloten

bij het INTERACTIEVE MUZIEKKADO)

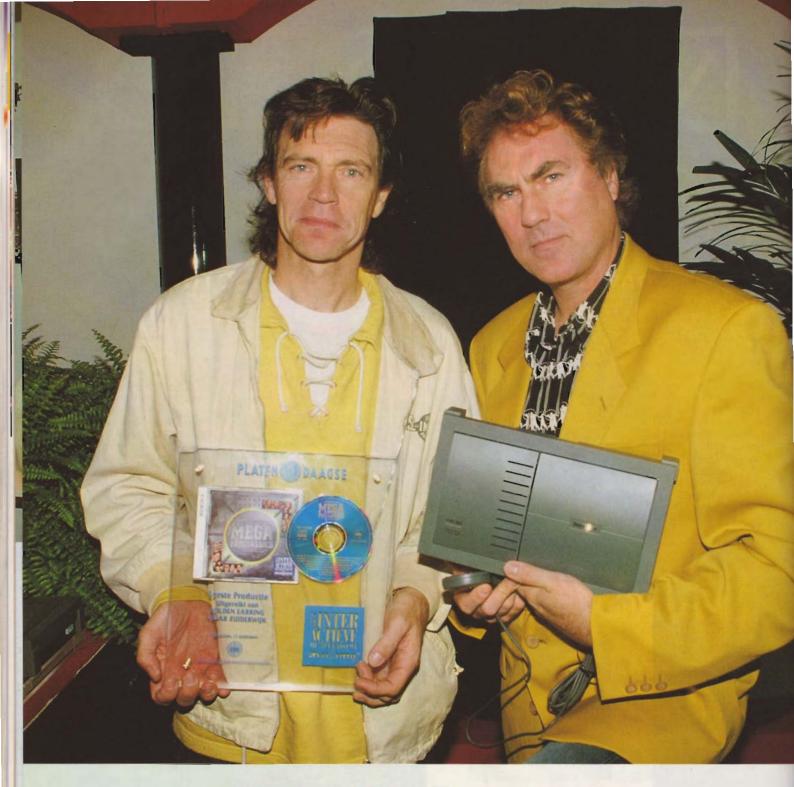

(aktieperiode van 5 t/m 15 oktober 1994)

CONSUMENTENADVIESPRIJS f 59,95

Philipscdi.com

Dertig jaar aan de top.

Dat de Golden Earring met een clip van Weekend Love op het interactieve gedeelte van de Mega Popclassics vertegenwoordigd is, berust natuurlijk niet op toeval. De Haagse formatie staat immers al jaren aan de absolute top, hetgeen de clipbijdrage meer dan rechtvaardigt. Het nummer Weekend Love is ook terug te vinden op The Naked Truth, het zeer succesvolle, akoestische album dat in 1992 werd uitgebracht. Niet alleen de verkoopcijfers, maar vooral de artistieke waarde van dat album vormen het bewijs dat de Haagse formatie in de Nederlandse rockscene op eenzame hoogte verkeert. Ook al

draait de band nu al dertig jaar mee.

De laatste weken heeft de Golden Earring hard gewerkt aan de opvolger van The Naked Truth. Het nieuwe album heet Face it en bevat zowel stevige rocksongs als (semi-)akoestische nummers in de sfeer van de voorganger. Maar er is meer aan de hand. De band heeft namelijk een aantal songs integraal, in combinatie met een serie werkopnamen, op video vastgelegd. Deze opnamen zullen niet alleen op videoband verschijnen, maar er bestaan ook plannen om deze opnamen volgend jaar op CD-i uit te brengen. Daarmee toont de Golden Earring aan de nieuwe ontwikkelingen op de voet te volgen, waarmee deze groep, zoals zo vaak, een voortrekkersrol inneemt.

GOLDEN EARRING OVER CD-I

Rinus Gerritsen, bassist van de Golden Earring meent dat de mogelijkheden van CD-i onmetelijk zijn: "De bundeling van beeld en geluid, in combinatie met het interactieve gedeelte geeft je als band legio mogelijkheden. Op de Mega Popclassics is het nog niet meer dan een soort naslagwerk. Maar daar zal het niet bij blijven. De ontwikkelingen op CD-i gebied met betrekking tot ons nieuwe album zijn eigenlijk net te vroeg gekomen. Het prijskaartje was nog te hoog, terwijl er nu nog te weinig mensen bekend zijn met CD-i. Bovendien eist een compleet CD-i programma een zeer uitgebreide produktietijd en daar ontbrak het ons aan. Het zou nu voor ons te hoog gegrepen zijn. Daarom hebben we ons beperkt tot het registreren van de opnames op de film. En dit komt hoogstwaarschijnlijk wel op CD-i uit."

"Of je zou kunnen inzoomen op de drummer"

"Maar als we even verder zijn", vervolgt Rinus zijn betoog, "dan kun je er als band voor zorgen dat de mensen niet alleen een perfecte beeld- en geluidsweergave voorgeschoteld krijgen, maar ook kunnen ingrijpen in aspecten waarvan ze voorheen geen

notie hadden. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan mixage. Dan kan de luisteraar het geluid van de bas of de drums zelf regelen. Of je zou kunnen inzoomen op de drummer, omdat je een drumfreak bent. Ik noem nou maar wat hoor..."

Drummer Cesar Zuiderwijk voegt nog wat mogelijkheden toe: "Je zou voor muzikanten het notenschrift in beeld kunnen brengen, of mensen de mogelijkheid geven om de teksten mee te laten lopen. De consument krijgt dus steeds meer waar voor z'n geld. Daarnaast is de CD-i niet alleen leuk, het is bovenal ook leerzaam. Voor scholen is het werken met CD-i ideaal. Als je dingen ziet, in dit geval op een beeldscherm, maakt het meer indruk en blijft het dus beter hangen."

Het kaf van het koren

Het fenomeen CD-i is nog betrekkelijk nieuw. Neemt niet weg dat de ontwikkelingen elkaar vandaag de dag in razend tempo opvolgen. Wat vandaag revolutionair is, blijkt morgen achterhaald. De ontwikkelingen stoppen niet bij CD-i. Rinus: "Er komt natuurlijk een dag dat die hele platenhandel op de wagen gaat. Want er breekt een tijd aan dat je straks thuis met je modum, toetsenbord en beeldscherm gewoon kunt intoetsen wat je wilt horen en zien. CD-i als de optimale jukebox. Dan moet je alleen de telefoonrekening betalen. En dat kan ook interactief blijven natuurlijk. We gaan straks gewoon winkelen met de computer." CD-i zorgt als nieuw medium voor een impuls in de geluidsdragersbranche, meent Cesar. "Het begrip muziek wordt steeds belangrijker voor mensen. Er wordt meer aan de muziek gedaan dan ooit. Het fenomeen CD-i is een nieuwe stimulans voor artiesten en de consument."

Zowel Rinus als Cesar zijn van mening dat CD-i met al haar mogelijkheden straks zal aantonen welke bands en artiesten daadwerkelijk iets in hun mars hebben en welke niet. Rinus meent: "Met CD-i wordt duidelijk wie er wel iets en wie er niets te bieden heeft. Het kaf wordt van het koren gescheiden. De echte artiest, de echte performer zal overblijven."

"Kun je thuis het van Gogh museum in"

Cesar merkt op dat CD-i niet alleen voor de muziekindustrie belangrijk is, maar vooral op educatief gebied veel kan betekenen. "Het gegeven CD-i zie ik heel uitgebreid worden. Je kunt een hele encyclopedie op een schijfje zetten. Ideaal voor leersituaties." Rinus ziet plots nog meer opties: "Een museumvoorstelling op CD-i. Kun je thuis het Van Goghmuseum in en inzoomen op een bepaald schilderij of een onderdeel daarvan."

Wat de toekomst brengen zal, is nu nog niet geheel duidelijk. De consument moet nog vertrouwd raken met de CD-i. Dat geldt overigens ook voor veel artiesten. De Golden Earring heeft in ieder geval al goed nagedacht over verschillende concepten aangaande CD-i. Het kan natuurlijk geen kwaad om je nu al te verdiepen in een nieuw medium dat in de toekomst ongetwijfeld een rol van grote betekenis zal gaan spelen.

Ontdek je zangtalent!

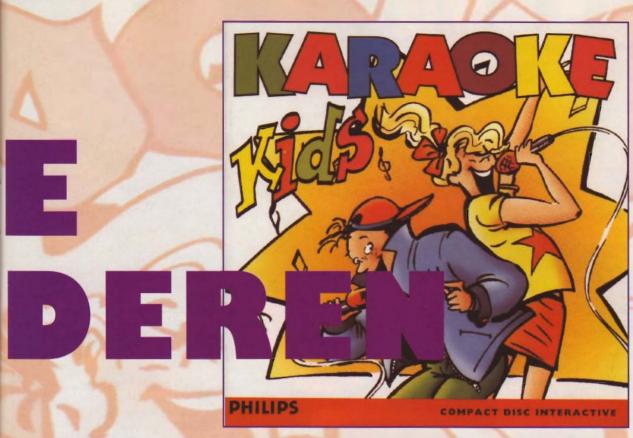
KARAOK VORKIN

Mochten er nog mensen bestaan die denken dat **Computerspelletjes** kinderen remmen in hun culturele ontwikkeling, dan is hier het beste argument voor de voorstanders. Na alle tekenprogramma's en educatieve spellen wordt nu de muziek aangewend om kinderen te stimuleren in hun creatieve uitingen. De titel van de nieuwe CD-i, Karaoke Kids, zegt het al.

Karaoke heeft in de afgelopen jaren een ongelofelijke sprong voorwaarts gemaakt. Wat vroeger nog slechts een uitlaatklep was voor hardwerkende Japanners, is nu een rage geworden waar Jan en Alleman enthousiast aan meedoen. Zo'n beetje alle bekende liedjes hebben een begeleidingsband op de glimmende plaat en iedereen kan deze liedjes meezingen. Ook al ken je de teksten niet, de combinatie van 'Videoclip' met tekst en geluid van het achtergrondorkest stelt iedereen in staat met zijn of haar favoriete liedje mee te zingen.

Op de CD-i "Karaoke Kids" staan de populairste kinderliedjes, iedereen kent ze wel. Variërend van "Kinderen voor Kinderen" tot oude liedjes van Annie M.G. Schmidt, van de Mini-Playback-Show tot de Fabeltjeskrant. Ook staan er liedjes op die de meeste kinderen van nu niet meer kennen, maar die bij de ouders nog in het geheugen gegrift staan. Vanaf nu is het dan ook niet moeilijk meer om de kinderen liedjes voor te zingen.

De ervaring heeft inmiddels geleerd dat je geen Meneer Kaktus of Hennie

een zou dat ook eigenlijk moeten doen.

Snufjes

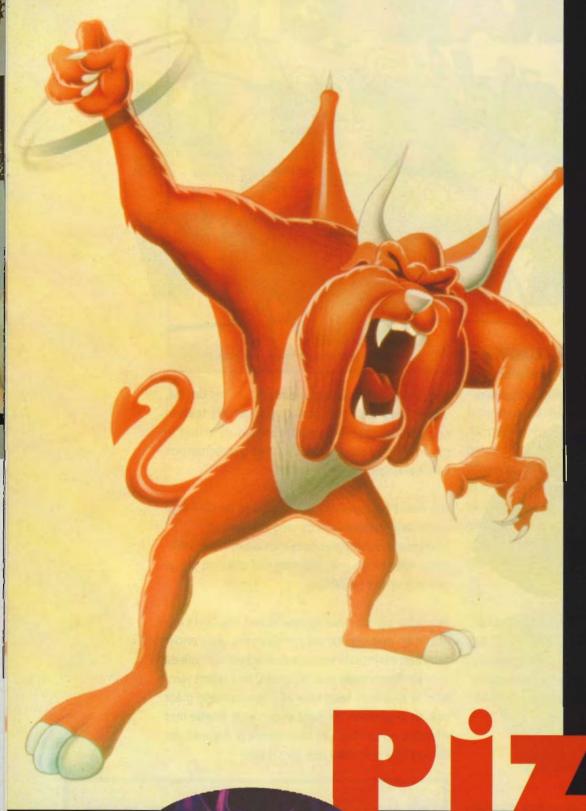
Het is natuurlijk eigenlijk wel leuker om een Karaoke-mengversterker te hebben, zodat je met Philips-technologie mee kan zingen en met je eigen microfoon in je handen een professioneel geluid kan krijgen. Toch kun je zonder deze snufjes ook de sfeer bouwen van de Soundmix-show.

Op je TV verschijnen de teksten, en de woorden veranderen van kleur op het moment dat ze gezongen moeten worden. De teksten gaan wel een beetje snel, maar ook daar is aan gedacht. In het boekje, wat in het hoesje is bijgesloten, staan alle teksten nog eens beschreven, zodat wanneer de artiest in spé voor de TV staat, de rest van het gezelschap ook kan meezingen.

Het werkt heel gemakkelijk! Zodra je de CD-i in je speler hebt gedaan wijst de weg zich vanzelf. Je krijgt een soort Jukebox te zien waarop alle informatie staat en als je er dan nog niet uitkomt, klik je gewoon op het Helpmenu.

Inmiddels zijn er, deze meegerekend, zes CD-i's uitgekomen met een Karaokeprogramma, waaronder zelfs een exemplaar met voetballiedjes. Niet alleen voor kinderen, maar voor iedereen. Niet alleen wanneer je aspiraties hebt voor een zangcarrière, maar ook als je gewoon zin hebt in een leuk feestje met vrienden en familie. Let maar eens op, Karaoke zet dankzij CD-i ook jouw huis op z'n kop!

Philips heeft een speciale karaoke-set ontwikkeld. Eigenlijk is deze set onmisbaar voor de echte Karaoke-gekken onder ons. Het is een heuse soundmixer voor drie microfoon's, met de mogelijkheid tot mengen, echo en toonregeling. Bij de set wordt de Karaoke-disk Holland I meegeleverd. Bovendien voert Philips momenteel een actie die een extra microfoon oplevert. Wie voor 299,- gulden deze karaoke-set koopt krijgt dus een tweede microfoon ter waarde van 50,-gulden gratis!

We gaan op zoek naar
de 'mystic pizza' als
we de definitieve
versie van De Kleine
Duivel van Gremlin
Graphics ontleden.
Het wordt een
fantastisch
demonisch uitstapje.

HALA AGENTA

Philipscdi.com

Kabouters, lijkenetende boze geesten, spoken en waterspuiters. We zijn er gek op en de Gremlin software-jongens, achter dit nieuwste grafische avontuur op CD-i, al helemaal.

Het op Dublin gebaseerde bedrijf heeft geprobeerd dit avontuur op andere formats uit te

brengen. Dit ging nog trager dan een jichtige duizendpoot maar heeft uiteindelijk geleid tot een snelle adoptie van het spel op CD-i.
Je raadt het natuurlijk al: volgens ons is dit de beste versie die er is. leder jaar moet er iemand in de hel de verraderlijke reis door het Chaos Labyrint maken om de 'Mystical Pizza of Plenty' terug te winnen.

Deze keer is het een boosaardig duiveltje Mutt genaamd, dat de uitdaging moet aangaan. Onze held is niet het type dat voor zo'n kans wegloopt, nee hij zou eerder wegsprinten en doorjammeren als een reumatische zeehond bij het vooruitzicht op zo'n een gevaarlijke speurtocht. Misschien doet hij dat ook wel want deze uitdaging is zeker niet de makkelijkste.

Valstrikken

De stijl van het spel is een mix van het oplossen van puzzels en arcade actie. Mutt moet aan de hand van een kaart zijn weg vinden door gangen die volzitten met valstrikken. Hij moet bedelen, lenen en stelen om alle objecten te vergaren die hem in staat stellen alle stukjes van zijn meesters pizza bij elkaar te krijgen.

Er worden hem veel poetsen gebakken zoals spijkers die

> uit de vloer steken, enorme spinnen en val-

> > kuilen. Maar als je hem veilig langs deze obstakels kunt leiden, kan je de dodelijke kamers van gevaar in het hart van het labyrint blootleggen.

Deze kamers zijn het geheim van Mutts succes. Daar zitten allerlei geniepige

demonen en afgrijselijke monsters die de sleutels voor de vorderingen van de Kleine Duivel in hun bezit hebben. Met één van de vele objecten die je vindt of koopt, kun je veel monsters en demonen te slim af zijn. Maar andere reageren alleen op een flinke afranseling van Mutt die met zijn karate-trucs heel wat demonen aankan!

De filmopnamen, de kleuren, achtergronden en grafische tekeningen zijn fantastisch. Dit maakt de CD-i versie dan ook de beste versie van dit moment. De sleutel tot de aantrekkelijkheid van dit spel is animatie en ieder karakter dat je tegenkomt heeft meer persoonlijkheid in zich dan een lift vol verheven komieken.

e Duivel e Duivel

PHILIPS INVENTS

te spannen. MATCH LINE

De Matchline 100 Hertz met Digital Scan

Philips vindt de Matchline 100 Hertz met Digital Scan uit. Een televisie met het meest rustige beeld dat u ooit

heeft gezien. Want door de 100 Hertz techniek wordt elk beeldje
100 keer per seconde op de buis geschreven in plaats van 50 maal
zoals bij een gewone televisie. Het resultaat is een scherp beeld
zonder trillingen. Met CrystalClear voegt Philips hier
nog een nieuwe dimensie aan toe. Het trillingsvrije
beeld wordt nog verder geperfectioneerd met
een hoger contrast en een nog scherper beeld.

Dankzij dit rustige beeld dat staat als een dia kunt u
zich voor de televisie totaal ontspannen, zonder uw ogen in

Zo wordt ontspannen tv kijken nog rustiger voor uw ogen.

PHILIPS INVENTS
FOR
YOU
Philipscdi.com

PHILIPS

Afzien

Als Mutt dwars wil liggen, kruipt hij op handen en knieën over de grond en gedraagt hij zich als een klein verwend nest. Als hij nog dwarser wil liggen, kan je in iedere kamer die je binnenkomt een verrassing verwachten.

In ieder geval is de vaart in dit spel (naast alle denkbare schurken en puzzels) vooral toe te schrijven aan de aandacht voor details.

Uiteraard zijn er ook minpunten: het duurt zeker dertig seconden voor je een deur open krijgt en een puzzelkamer kunt binnentreden. Hoe gaaf de animatie ook is, je zult enorm veel geduld moeten opbrengen om de ganse tijd dezelfde clips aan te zien.

Gremlin heeft een hele weg moeten afleggen voor alle problemen die Dominik Diamond tegenkwam, gladgestreken waren. En, hoewel dat gelukt is, zijn er sindsdien weer andere ontwerpfouten boven komen drijven. Zo kun je bij voorbeeld niet in een gang draaien, dus als je richting het scherm loopt, kun je niet zien wat er voor je op zal doemen. Zodoende wil het nog weleens gebeuren dat je in kuilen valt, vastgespijkerd wordt of dat het je moeilijk gemaakt wordt in het algemeen, terwijl je geen fout hebt gemaakt.

Het kan ook gebeuren dat een val zomaar uit het niets opduikt en wanneer je in het midden van het scherm loopt, zie je soms niets aankomen doordat er een geest voor staat.

Dit zou allemaal niet zo erg zijn, ware het niet dat ieder foutje door een animatie gevolgd wordt. Dit betekent dat je zes volle seconden moet wachten voor je weer verder kunt met het spel. Dat lijkt soms lang.

Maar geef het nu niet meteen op. Het is afzien maar als je een beetje doorzet met De Kleine Duivel, worden de beloningen steeds groter.

leder niveau is zwaar en het valt niet mee te stoppen met het spel want iedere keer wil je ontdekken wat er achter de volgende bocht is. En wat voor prachtige creaturen je nu weer zult ontmoeten.

Origineel

De meeste bewakers zijn heel erg origineel. Variërend van een enorme spin die zijn jong over jou

uitspuugt en alleen vermoord kan worden met vliegespray, tot een dik worstelend jochie met wie je in een verschrikkelijk gevecht komt tenzij je hem op een alternatieve manier kunt doodsteken met een enorme

hoedenspeld, welke je kunt kopen in één van de dungeon-winkels.

Dit soort dingen zorgt ervoor dat je telkens verder gaat met het spel. In het algemeen zijn er verschillende manieren om een monster te verslaan. Dit neemt het lineaire aspect weg, dat je in de meeste spelletjes tegenkomt en maakt het avontuur meer toegankelijk.

De Kleine Duivel is het mooiste tekenfilm-avontuur dat op dit moment op de markt is. Het heeft het magische ingrediënt dat andere goeduitziende spellen mist, namelijk: interactiviteit.

Vijf niveaus, veel manen en ontelbare levens later, kom je aan het einde van dit avontuur. Althans, als je

het zo lang volhoudt. Het is heel leuk en de komische tekeningen, de geweldige animatie en prachtige effecten zullen je ongetwijfeld mee slepen. Maar als het je om de pizza te doen is; bestellen gaat sneller!

De dramatische onde

Het Britse passagiersschip Titanic was in het begin van deze eeuw het grootste bewegende voorwerp ooit door mensenhanden gemaakt. Het schip was echter geen lang leven beschoren. In de nacht van 14 april 1912 ramde de Titanic een ijsberg ten zuiden van Newfoundland en zonk binnen drie uur. Een tragisch einde van haar eerste reis.

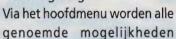
an de ruim 2200 opvarenden overleefden circa 1500 mensen de ramp niet, waaronder vele beroemde en zeer rijke personen uit die tijd. Er waren twee belangrijke oorzaken voor het hoge dodental. Ten eerste reageerde een vlakbij gelegen schip, de Californian, niet op de noodsignalen die werden uitgezonden. Ten tweede had de Titanic veel te weinig reddingsboten aan boord, omdat men er van uitging dat ze niet kon zinken. De Titanic heeft tientallen jaren op de bodem van de oceaan gelegen, zonder dat ze gevonden werd. Pas in september 1985 ontdekte een gezamenlijke Amerikaans-Franse expeditie de lokatie van de Titanic, op een diepte van bijna vier kilometer. Met behulp van een diepzee-robot, uitgerust met sensoren en camera's, werden foto's gemaakt. Daaruit bleek dat de Titanic nog voor 75 procent intact was. De ondergang van het schip blijft de mensen boeien. Sinds de ramp zijn er zo'n veertig boeken over de Titanic geschreven en hebben de fatale gebeurtenissen model gestaan voor diverse speelfilms. De Titanic 'leeft', ook nu nog.

Het verhaal opnieuw verteld

Waarom dit hele verhaal in een CD-i magazine? Heel simpel, over de Titanic is onlangs een CD-i uitgebracht. Op deze CD-i wordt op interactieve wijze het dramatische verhaal van de Titanic verteld, vanaf de bouw tot de herontdekking van het wrak. De CD-i bevat onder andere interviews met, inmiddels hoogbejaarde, overlevenden van de ramp. Ook Walter Lord, erkend Titanic-deskundige en schrijver van het boek 'A night to remember', komt uitgebreid aan het woord.

De geschiedenis van de Titanic kan met deze Engelstalige CD-i op een aantal manieren worden bestudeerd. Er zijn vijf uitgebreide hoofdstukken,

waarin diverse onderwerpen in de vorm van een documentaire aan bod komen. Maar ook exclusieve interviews met overlevenden, rondleidingen over het schip en tijdbalken waarmee de belangrijkste gebeurtenissen chronologisch kunnen worden gevolgd.

geactiveerd. Het menu bevat de vijf genoemde hoofdstukken: het schip, de passagiers en bemanning, de ramp, de herontdekking en een epiloog. Verder bevat het hoofdmenu een aantal iconen, die aangeklikt kunnen worden om een aantal extra functies te activeren. Een klik op de butler herhaalt de intro, een klik op het vraagteken geeft een uitleg over ieder gewenst onderwerp. Door op het horloge te klikken verschijnt een tijdbalk, waarin alle gebeurtenissen chronologisch zijn vastgelegd vanaf 1867 tot 1992. In feite zijn er twee tijdbalken: één algemene met 86 gebeurtenissen voor en na de ramp, en een aparte met 59 gebeurtenissen tijdens de ramp (van minuut tot minuut).

Het eerste hoofdstuk van deze CD-i behandelt het schip: hoe en waarom de Titanic werd gebouwd, haar unieke ontwerp en de lotgevallen van haar twee zusterschepen. Een rondleiding over het schip

gang van de Titanic

laat de kijker 33 lokaties bezoeken. Door de cursor over een doorsnede van het schip te bewegen en op een lokatie te klikken, kan deze nader worden bestudeerd. Een icoon onderin het scherm kan worden aangeklikt om dezelfde plek te bezoeken aan boord van het herontdekte wrak. Ook kunnen via dit hoofdstuk de originele plattegronden van zeven dekken worden bestudeerd. Via het hoofdstuk 'passagiers en bemanningsleden' kunnen portretten van en interviews met twaalf overlevenden worden opgeroepen.

Bladeren

Wanneer tijdens het afspelen van één van de hoofdstukken een aktieknop wordt ingedrukt, verschijnt een menubalk. Deze bevat een aantal iconen, zoals een silhouet waarmee de biografie-optie wordt geactiveerd. Met deze optie kunnen biografieën worden opgevraagd van passagiers of bemanningsleden die een rol spelen in het hoofdstuk waar men naar aan het kijken is. In de menubalk zien we ook weer het

horloge terug, zodat tijdens het bekijken van een onderdeel de tijdbalk kan worden bestudeerd. De tijdbalk springt dan meteen naar het

jaartal of de dag die correspondeert met het onderdeel dat op dat moment bestudeerd wordt. Door op de pijl-iconen te klikken, kan voor- of achteruit worden gebladerd in het huidige verhaal. Via het continue-icoon kan het verhaal weer worden opgepikt vanaf het moment dat de aktieknop werd ingedrukt.

De Titanic CD-i bevat een schat aan informatie voor iedereen die geïnteresseerd is in de belevenissen van dit gigantische schip. Het programma bevat unieke beelden, waaronder exclusieve interviews met overlevenden en zeer oude opnamen (zowel film als foto) uit het begin van deze eeuw. Iedereen met een beetje interesse voor geschiedenis kunnen we deze CD-i dan ook van harte aanraden.

Het hoofdstuk over de ramp zelf vormt vanzelf-

sprekend de hoofdmoot van de Titanic CD-i. Hierin worden alle gebeurtenissen rond de ramp, vanaf het vertrek tot en met het regeringsonderzoek dat naar aanleiding van de ramp werd ingesteld, uitgebreid behandeld. Het volgende hoofdstuk gaat over de herontdekking van de Titanic. Zowel de jarenlange speurtochten als de uiteindelijke ontdekking in 1985 komen uitgebreid aan bod. Het laatste hoofdstuk is de Epiloog en worden de belangrijkste gebeurtenissen nog eens op een rijtje gezet. Daarnaast bevat dit hoofdstuk een database met de namen van alle passagiers en bemanningsleden. Ook is hier een bibliografie te vinden met alle boeken die ooit zijn geschreven over de Titanic.

In juli van dit jaar kwam één van de

eerste 'serieuze' Nederlandstalige CD-i

consumentenprogramma's op de markt.

'De Vliegende Hollander', een interactieve reis

door de wereld van de Verenigde

Oostindische Compagnie, de VOC.

Sybrand Frietema de Vries

n de eerste vijf weken na het verschijnen werden er meer dan duizend exemplaren van 'De Vliegende Hollander' verkocht. Dat mag een opmerkelijk succes genoemd worden. CD-i blijkt, naast spellen en speelfilms, dus inderdaad ook het medium voor serieuze informatie te kunnen zijn. Mits de informatie maar op een aantrekkelijke manier gebracht wordt. In het geval van 'De Vliegende Hollander' is er echter sprake van een puur Nederlands programma in plaats van de zoveelste vertaling van een oorspronkelijk Amerikaans, Engels, Frans of Duits product. Het Nederlandse karakter is niet alleen terug te vinden in de informatie over de VOC, maar ook op de manier waarop het programma 'overkomt'.

Inschepen in de onderzeeër

Om iedere aspirant-Oostindiëvaarder op eigen tempo z'n weg te laten vinden in de veelheid van gegevens, zijn er verschillende mogelijkheden ingebouwd om het programma door te lopen. Een uitgebreid testprogramma wees uit dat een avontuurlijke tintje aan een serieus programma in de smaak viel bij de beoogde doelgroepen. Dit heeft geresulteerd in een onderzeeër waarmee bijvoorbeeld waardevolle voorwerpen op de bodem van de zee gezocht en geïdentificeerd kunnen worden. Op verschillende locaties kan ook de periscoop gebruikt worden en krijg je een indruk van die locatie in de zeventiende eeuw.

De studeerkamer

De onderzeeër bestaat onder meer uit een studeerkamer waar met behulp van interactieve boeken, gebruiksvoorwerpen en interactieve kaarten de wereld van de VOC verkend kan worden. Je kan je bijvoorbeeld verdiepen in het leven van de zeelui aan boord van de Oostindiëvaarders. Of het dagelijks reilen en zeilen in pleisterplaatsen langs de Kaap de Goede Hoop, op Sint Helena of de Kaapverdische Eilanden. En hoe er handel werd gedreven in Batavia, Ceylon, Japan, Ambon en Indië.

Natuurlijk zijn er ook gegevens over de toenmalige kennis van navigatie, de scheepsbouw en de handel en wandel van de VOC zelf. Kortom, inhoudelijk voldoet de informa-

tie (die volledig historisch verantwoord is dankzij de begeleiding van conservator Leo Akveld van het Maritiem Museum) aan de eisen van het onderwijs. En toch wordt het ook voor de kijker thuis geen moment vervelend. Integendeel, volwassenen zullen uren grasduinen in de studeerkamer en misschien wat opbergwerk verrichten.

Jongeren echter zullen waarschijnlijk eerst naar de contrôlekamer gaan. Even een rondje over de bodem van de oceanen scheren op zoek naar waardevolle voorwerpen. Daarna, als het goed is, met specifieke vragen naar de studeerkamer.

naar de verhalen en, dankzij de beelden, zich wanend op exotische plaatsen. Mocht je op een bepaald moment geen behoefte hebben aan gesproken woord, dan kan op ieder moment de stem worden uitgezet. Bij de beelden hoor je dan passende sfeermuziek.

Dobbelen

Wie daar behoeft aan heeft, kan een compleet spel spelen dat in het programma is opgenomen. Als de kijker zich door de onderzeeër beweegt, wordt hij of zij aangesproken door een stem. Het blijkt de geest van de Vliegende Hollander te zijn. Deze geest gaat nog steeds gebukt onder de vloek van de duivel en kan daar alleen vanaf komen door van hem te winnen met dobbelen. Maar omdat de dobbelstenen van de duivel vanzelfsprekend vals zijn, wil de Vliegende Hollander graag z'n eigen stenen terug. Die dobbelstenen liggen echter verspreid over de wereldzeeën. Met de onderzeeër moeten dus alle locaties bezocht worden op zoek naar die stenen. Om daarnaast veel punten te vergaren, moeten de voorwerpen en de bezochte locaties geïdentificeerd worden. Op ieder moment kan de informatie in de studeerkamer gebruikt worden om de vragen te beantwoorden.

VOC

De Verenigde Oostindische Compagnie was de grootste multinational die de wereld tot nu toe heeft gekend. In de ogen van concurerende landen was het echter één grote boevenbende. Maar ach, dat is allemaal kinnesinne.

Nederland heeft er mede haar Gouden Eeuw aan te danken en een schat aan schilderijen, etsen, aquarellen, voorwerpen en verhalen, die de Wondere Wereld van de Oost nog steeds tot leven kunnen brengen. En dat wordt met dit zeer moderne medium CD-i op een indringende wijze gedaan.

De Regisseur

Aan de 'regisseur' van het programma, Pier Tholen, vroegen wij waarom er voor zo'n brede doelgroep is gekozen.

"Dat past bij het Maritiem Museum, dat kent ook een zeer breed samengestelde bezoekersgroep. En daarbij vonden wij het ook wel bij CD-i passen. Vaak wordt CD-i verkocht als een schijfje waar alles op past: complete encyclopedieën bijvoorbeeld. Zo'n belofte is heel gevaarlijk, want dat kun je niet waarmaken. Maar je kunt met CD-i wel een bepaald onderwerp geschikt maken voor mensen met heel verschillende ach-

REVIEWS

tergronden en interesses.
Ik denk dat dat een hele
aantrekkelijke ontwikkeling is. Op die manier kan ook steeds
meer de scheidslijn tussen leren en amuseren
vervagen, want je kunt je
eigen manier zoeken. En
daar is niets op tegen, lijkt me."

esses.
nele
ikads
usren
int je
en. En
, lijkt me."

Wat is jouw favoriete onderdeel van het programma? "Natuurlijk zou ik moeten antwoorden dat ik alles leuk vind, maar sommige onderwerpen liggen me gewoon wat meer na aan het hart. Ik vind het bijvoorbeeld heel leuk dat er ook informatie is over het leven van vrouwen aan boord. Daar was tot nu toe heel weinig over bekend.

Verder heb ik de wandeling in de omgeving van Batavia al talloze malen gemaakt, die blijft beeldschoon. Na een paar keer weet je wat er verteld wordt en als je dan de commentaarstem 'uitzet' via de besturingsbalk en alleen de muziek als begeleiding bij de beelden kiest, krijg je weer een geheel nieuwe ervaring ... heerlijk. En ik blijf het leuk vinden om op zoek te gaan naar voorwerpen en via de periscoop te kijken. Je kijkt dan toch anders naar zo'n tekening of schilderij uit 1710."

Facts & Figures

'De Vliegende Hollander' is ontstaan uit een samenwerkingsproject van het Maritiem Museum Prins Hendrik in Rotterdam, Philips en Wigant Interactive Media in Willemstad (Noord-Brabant). Het project werd tevens ondersteund door een subsidie van het Ministerie van Economische Zaken.

Distributie is in handen van Philips Interactive Media. Het schijfje met verhelderend boekje is verkrijgbaar bij jouw CD-i leverancier. Een DV cartridge is niet nodig. Cat.no. 8140068. Prijs: f 99,95.

De eerste professionele taalcursussen op cd-i

Open Universiteit Bedrijfsopleidingen

Met de nodige trots presenteren we de eerste professionele taalcursussen op CD-i en wel voor de talen Engels, Duits, Frans en Spaans. Een taal studeren met CD-i als leeromgeving geeft unieke mogelijkheden. Juist door de interactieve opzet wordt het leren van een taal een uitermate plezierige bezigheid.

CD-i, een schitterend nieuw medium

Een CD-i is in feite een compact disc met niet alleen geluid, maar ook beelden en programma's waardoor interactie mogelijk is. Het grootste voordeel is de eenvoud. De CD-i speler wordt aan de TV gekoppeld. Je drukt op toets PLAY en voilá het werkt. U krijgt beeld en geluid en u kunt zelf allerlei acties uitvoeren.

De grootste voordelen zijn:

- een interactieve leermethode;
- op elk moment de juiste ondersteuning;
- unieke onderwijskundige mogelijkheden.

Unieke aanpak

De door Philips ontwikkelde CD-i's zijn uniek van aanpak. Er wordt in eerste instantie gemikt op het uitstekend kunnen communiceren in de taal. ledere taal bestaat uit 3 cursussen (niveau's 1,2 en 3) waarvoor men zich afzonderlijk kan inschrijven. Er is een zeer doordachte opbouw; men leert de taal zoals een kind de moedertaal leert. Open Universiteit Bedrijfsopleidingen heeft daarnaast een speciale didactische wijzer ontwikkeld met een aantal boeiende intermezzo's, zoals hoe is het schrift ontstaan en hoe is de taal ontstaan.

Automatisch vertalen van zakenbrieven

Bij een taalcursus op niveau 3 wordt tevens het door ons ontwikkelde programma TRANSWRITE aangeboden. Met dit programma stelt u een zakenbrief op die daarna automatisch vertaald wordt!

Op dit moment aanwezig

Met uitzondering van Duits en Spaans niveau 3, zijn alle taalcursussen volledig ontwikkeld. De laatstgenoemde cursussen zullen waarschijnlijk eind van dit jaar worden aangeboden.

Gespreide betaling

U kunt indien u dit wenst ook kiezen voor de mogelijkheid van gespreide betaling. Deze mogelijkheid geldt zowel voor de aanschaf van een CD-i-speler als een CD-itaalcursus. OuB biedt u samen met THORN Institutional Business gaarne deze service aan.

THORN Institutional Business

Benelux

Niveau's

De taalcursussen zijn verdeeld in 3 niveau's. Niveau 1 (500 woorden in ca. 1000 zinnen) is bedoeld als opstap en voor zeer eenvoudige conversaties. Bij niveau 2 wordt de woordenschat verdubbeld. Niveau 3 is een typisch eindniveau. Dit niveau is doorgaans voor het bedrijfsleven het gewenste niveau. Het bevat speciale modules o.a. voor het voeren van telefoon- en zakelijke gesprekken. Voor niveau 3 bieden wij ook een eindtoets aan.

(De niveau's 4,5 en 6 zijn alleen beschikbaar op cassette. Deze zijn gericht op het verwerven van een zeer professioneel niveau)

taalcursussen op cassette

(tussen haakjes staan de niveau's)

Engels (1,2,3,4,5,6)
US Engels (1,2,3)
Duits (1,2,3,4,5,6)
Frans (1,2,3,4,5,6)
Spaans (1,2,3,4,5,6)
Portugees (1,2,3)
Italiaans (1,2,3,4)
Deens (1,2)
Zweeds (1,2)

Nederlands (1,2,3,4) Grieks (1,2,3) Hebreeuws (1,2,3) Arabisch (1,2,3) Japans (1,2,3,4) Chinees (1,2,3) Koreaans (1,2,3,4)

Russisch (1,2,3)

JA, IK BEN GEINTERESSEERD IN:

Taal: _____ M / V

Postcode:

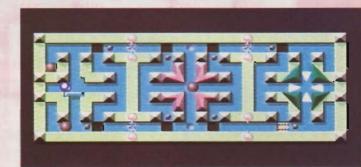
Woonplaats: _____

Stuur deze bon in een open envelop naar Open (Iniversiteit Bedrijfsopleidingen bv., Antwoordnummer 5000, 6400 WC Heerlen

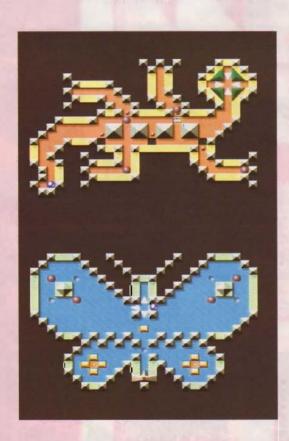

Dolen door

Hopelijk wordt het een
lange winter, want dit
nieuwe doolhof- puzzelspel
is zo verslavend dat je de
deur niet meer uit komt....

In dit fascinerende spel word je als speler geconfronteerd met een serie steeds moeilijker wordende doolhoven. Het enige dat je hoeft te doen is het blauwe balletje van de ene kant van het doolhof naar de andere kant brengen. Dit klinkt heel simpel en de eerste niveau's zijn ook goed te doen maar naarmate je in het spel vordert, wordt de moeilijksheidsgraad hoger. Zwarte balletjes proberen je op te blazen, waardoor je weer aan het begin van het doolhof komt te staan.

Plotseling zitten er overal grote gaten in het doolhof en je moet eerst diverse deuren openen. Kortom: knap lastig.

En om het nog spannender te maken wordt de tijd bijgehouden.

Gelukkig kun je de zwarte balletjes vernietigen door ze naar elkaar toe te rollen. Als ze tegen elkaar opbotsen knallen ze uit elkaar.

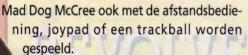
Na een paar minuten spelen zat deze schrijver er in ieder geval volledig in. Geen lieve moeder met spijspot die mij van dit spel afhaalt. Gelukkig heeft de maker hiermee rekening gehouden: als je wilt stoppen krijg je een toegangscode en kun je wanneer je maar wilt weer verder met het niveau waar je gebleven bent.

MegaMaze is in feite een ouderwetse game, maar smaakt daarom niet minder. Niet voor niets zijn games als Tetris en PacMan nog immer razend populair. De arcadegames bij uitstek. Megamaze hoort daar zonder meer bij. Ach, die goeie ouwe tijd... ad Dog McCree is een beruchte outlaw, die met zijn bende een klein dorpje volledig in zijn macht heeft. De burgemeester en zijn dochter zijn ontvoerd, de sheriff zit in de gevangenis en de overige inwoners durven niets te ondernemen. Totdat op een dag een vreemdeling het dorp binnenrijdt. Hij wordt aangesproken door een oude man, die hem vraagt de sherrif te bevrijden. De vreemdeling gaat in op het verzoek van de oude man en komt zo in een stroomversnelling van gebeurtenissen terecht. Mad Dog en zijn mannen zijn namelijk niet zo blij met die lastige vreemdeling en er ontstaat een gevecht op leven en dood.

PREVIEWS

Infrarood pistool

Op de pc is Mad Dog McCree heel aardig, maar kwalitatief gezien haalt het spel het niet bij de speelautomaat. Vooral de graphics zijn een stuk minder fraai en nogal grofkorrelig. Bovendien is een flink snelle pc nodig om de beelden niet al te schokkerig over het scherm te laten gaan. Nee, dan ziet de CD-i versie er een stuk beter uit, zeg maar gerust perfect. De filmbeelden zijn namelijk van de kwaliteit die we gewend zijn van CD-i speelfilms. Daar komt nog bij, dat Philips een speciale controller op de markt brengt in de vorm van een plastic pistool. Bij het pistool zit een infrarood-ontvanger, die boven op de ty geplaatst wordt en er voor zorgt dat er kan worden geschoten naar doelen op het beeldscherm. Overigens kan

Mad Dog McCree

Mad Dog McCree is in korte tijd uitgegroeid tot één van de populairste schietspellen, zowel in de speelhal als op de pc. Die populariteit is natuurlijk voornamelijk te danken aan het feit dat er niet op fictieve karakters wordt geschoten, maar op echte Wild West-personages. We hebben het hier namelijk over het eerste interactieve schietspel met live motion video.

Schietoefeningen

Voordat er gestart wordt, kan er eerst worden geoefend op een paar lege flessen. Al snel blijkt daarbij dat het schieten met een 'echt' pistool nog niet meevalt. Pas na veel oefening lukt het om een paar flessen te raken en een stem op de achtergrond adviseert dan ook om nog maar even te oefenen. Wanneer met een gewone controller wordt gespeeld, blijkt het opeens een stuk makkelijker te zijn. Er verschijnt dan namelijk een vizier in beeld, zodat het mikken veel eenvoudiger wordt.

Na het oefenen verschijnt het hoofdmenu, in de vorm van een schuur met allerlei voorwerpen. Door op deze voorwerpen te schieten, wordt een optie geactiveerd. Drie genummerde sheriffsterren bepalen het speelniveau. Tonnetjes met de tekst 'Load Game' en 'Save Game' worden gebruikt om spellen tussentijds op te slaan of te laden. Een boek kan worden beschoten om uitleg te krijgen over het spel, terwijl een 'Exit'-bordje dient om het spel te verlaten. Door op een 'Wanted'-poster te schieten wordt het spel gestart.

De versie van Mad Dog McCree die we getest hebben was al vrijwel gereed. Het spel ziet er fantastisch uit, zeker als je het vergelijkt met de pc-versie. Het enige probleem is zoals gezegd het ontbreken van een vizier wanneer het CD-i pistool wordt gebruikt. Laten we hopen dat Philips hier nog iets aan doet, al was het bijvoorbeeld maar op het makkelijkste speelniveau.

Cluedo; voor speurneuzen

In de huid van Miss Marple!

Cluedo is al jaren één van de populairste bordspellen ter wereld. Het spel draait om het oplossen van een geheimzinnige moord in een eeuwenoud Engels landhuis. Dit leent zich natuurlijk helemaal voor een interactieve versie waarin je al je talent voor speurneus kan aanwenden.

Er zijn zes verdachten: Miss Scarlett, Mrs. White, Mrs. Peacock, Professor Plum, Mr. Green en Colonel Mustard. Behalve de dader moeten ook de plaats van de moord en het moordwapen worden geraden. Hoewel, raden is misschien niet het juiste woord. Cluedo is namelijk vooral een spel van deductie en logisch nadenken. Het leuke van Cluedo is dat het spel steeds weer anders is. De dader en het moordwapen verschillen namelijk bij ieder nieuw spel.

Nog leuker dan het bordspel is natuurlijk de interactieve variant hiervan. Binnenkort kan Cluedo ook op de CD-i worden gespeeld, inclusief full motion videobeelden! Het aardige is dat de CD-i versie drie scenario's bevat, zodat er nog meer mogelijkheden zijn dan in het bordspel. In ieder scenario is Mr. Boddy het slachtoffer. De scenario's ("The Hooded Madonna", 'Happy Ever After' en 'Deadly Patent') worden ingeleid door Mr. Boddy's butler. Vervolgens kan het spel worden gestart door de spelers (maximaal zes) ieder een karakter te laten kiezen. Eén daarvan is overigens de moordenaar! Hierna verschijnt het fraai uitgewerkte speelbord in beeld, met daarop de figuurtjes van de spelers.

Het echte speurwerk

Zodra een speler een kamer betreedt, verschijnt een foto van het interieur van die kamer. Dan begint het echte speurwerk. Door een cursor over het scherm te bewegen, kan de speler de kamer aan een nader onderzoek onderwerpen. Als de cursor daarbij in een vergrootglas verandert, kan het betreffende voorwerp nader onderzocht worden. Er verschijnt dan een close-up in beeld en een stem vertelt het een en ander over het voorwerp. Er wordt bijvoorbeeld verteld of het voorwerp vingerafdrukken bevat of wie de eigenaar is.

In sommige kamers zal je ook medespelers ontmoeten. Deze kunnen ondervraagd worden over een aantal onderwerpen, zoals hun alibi of hun versie van wat er gebeurd is. Neem echter niet alles voor zoete koek aan, de moordenaar mag namelijk liegen! Wanneer een speler een medespeler wil ondervragen die niet in de kamer is, kan die hem of haar laten halen door de butler. De meeste spelers zullen dit trouwens niet echt op prijs stellen, want door deze actie worden ze (meestal tegen hun wil) naar een heel andere lokatie op het speelbord verplaatst.

Een andere mogelijkheid in een kamer is het klikken op een klok. Dit activeert een videoflashback, zodat bekeken (en beluisterd) kan worden wat er in die kamer gebeurde rond de tijd van de moord.

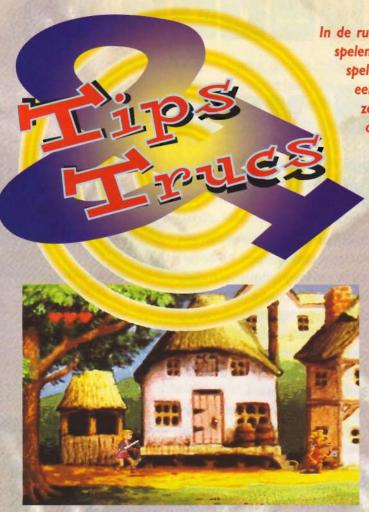

Een kwestie van tijd

De versie van Cluedo die wij bekeken hebben was nog in een vroege testfase. Iedere dobbelsteenworp leverde bijvoorbeeld een zes op en soms liep het spel zelfs helemaal vast. Maar het grootste deel werkte al prima en zag er veelbelovend uit. Je moet trouwens wel van dit soort spellen houden en een beetje geduld kunnen opbrengen, want een gemiddeld spelletje duurt al snel een uur of langer. Ook is een redelijke kennis van de Engelse taal noodzakelijk, want anders gaan wellicht belangrijke aanwijzingen verloren. Nog één tip: het is niet altijd de butler die het gedaan heeft!

Zelda: De toverstok van Gamelon (deel 1)

Alweer even geleden kwam op CD-i het klassieke avontuur van Zelda op zoek naar de toverstok van Gamelon uit. Het blijft een lastig spel. Hier dus wat tips.

Sakado I

In het begin van het spel ga je Sakado binnen. Je moet minimaal 100 robijnen verzamelen en de Dairas en Arpagos aanvallen en doden. Dan pas kun je Sakado weer verlaten.

Denk eraan het schild te gebruiken om de bijlen die naar je gegooid worden af te weren.

Ga daarna Lika's huis binnen. Dit huis bevindt zich aan het einde van de straat. Als je binnen bent, ga je de trap op en verlaat je het huis weer door het raam aan de Pierstraat.

Je staat nu in deze Pierstraat. Neem de eerste deur rechts van het raam en ga naar binnen. Het eerste wat je doet als je in de ruimte bent is stukken touw uit je lijst halen. Heb je geen touw, dan zal je eerst naar de winkelier moeten om het te kopen.

In de rubriek Tips & Trucs laten we je kennismaken met allerlei spelen die er op CD-i verschenen zijn. Wat is de inhoud van het spel en op welke manieren kan je het spel spelen. We helpen je een eindje op weg door je enkele tips aan de hand te doen zodat je de eerste obstakels met niet al te veel moeite kunt overwinnen. Volg de handleiding en stort je in het avontuur...

Aan de rechterkant van je scherm zie je een deur. Ga door deze deur naar de bovenkant van het speelveld. Probeer niet te vallen, want dan verschijnen er nog meer Arpagossen en heb je een probleem.

Bovenin je scherm hangt een nest met daarin een Arpagos-ei. Haal het ei eruit. Ga daarna weer naar beneden en verlaat de ruimte. Aan het einde van de hoofdstraat vind je aan je linkerhand een winkel. Koop hier 30 units lampenolie, touw en bommen. Om terug te keren naar de wereldkaart druk je op Triforce.

Aru Ainu

Je gaat Aru Ainu binnen. Sla linksaf en neem de weg zigzaggend naar beneden, ondertussen struikelend over varkens. Je kunt proberen over deze varkens te springen. Een andere mogelijkheid is om, in elkaar gedoken, naar de varkens te slaan. Hoe dan ook, baan je een weg naar beneden!

Aan de rechterkant zie je een hut. Ga hier naar binnen.

Om Dodongo te doden zal je moeten wachten tot hij aan de andere kant van de grot is. Je gaat dan naar het laagste niveau en gooit een bom. Vervolgens pak je de sleutel en verdwijn je zo snel mogelijk via de ingang bovenin. Ga daarna verder naar de hut aan de rechterkant en ga naar binnen.

Praat met Lubonga om het doodskleed te krijgen. Om terug te keren naar de wereldkaart druk je weer op Triforce.

De Tykogi toren zal zich nu openen. Volgende keer vervolgen wij de avonturen van Zelda.

Space Ace

In deze handleiding voor Space Ace worden alle verschillende paden beschreven die je in het spel kunt

nemen. Eigenlijk kan ieder pad op vier verschillende manieren genomen worden: Dexter Small en Ace (Dexter Giant), en dan nog beide tevens met hun acties in spiegelbeeld.

leder pad wordt tweemaal beschreven: voor Dexter Small en voor Ace. Voor de Spiegelbeeld-actie moet je gewoon alles wat beschreven wordt andersom doen. Links wordt rechts, rechts wordt links en boven en beneden blijven hetzelfde.

Level 1

Pad I

Kimberley is geteleporteerd naar het schip van Borf. Borf verschijnt en begint op je te schieten. Achter de kei zie je groen licht. Je springt naar rechts en Dexter springt automatisch naar links. De kei zal nu automatisch geel oplichten. Spring nu weer naar rechts.

Uit het schip van Borf komen drie ruimteschepen. In het midden van het scherm licht een kei groen op. Ga naar links en het ruimteschip zal oplichten. Ga nu weer naar links. Als je Energise op het scherm ziet staan, kun je twee dingen doen. Je kunt de actieknop indrukken en dan kom je in Space Ace. Je gaat nu verder in Pad 2. Doe je iets anders, dan zal je in Dexter Small blijven. Als je de robots ziet, ga naar rechts. Druk drie maal op links om tussen de robots door te kunnen springen. Je ruimteschip licht op. Spring nu naar links en je kunt met je schip weg.

Pad 2

Druk op de actieknop wanneer je Energise ziet en je verandert in Ace. Druk nu opnieuw op een actieknop om de aanvallende robot onder vuur te nemen. De rechter kei zal oplichten. Spring naar rechts en als de linker kei geel oplicht, moet je

naar links. De rechter kei zal groen oplichten. Ga naar rechts en vervolgens zal je kanon blauw oplichten. Met de actieknop schakel je dan twee schepen uit. Je ruimteschip zal blauw oplichten. Ga nu nog een keer naar links.

Level 2

Pad I

Je vliegt door een asteroïdenveld en Kimberley roept je. Als de camera je schip vanaf de rechterkant bekijkt, zit je in level 2. Zo niet, dan zit je in het spiegelbeeld-level.

Je ziet een muur voor je. Haal je joystick omhoog en het ruimteschip zal automatisch naar rechts draaien. Je ziet weer een andere muur en gaat naar rechts. Kom je op de kruising aan, dan kun je naar boven of naar beneden. Kies je voor boven, dan neem je de moeilijke weg (zie pad 2). Kies je voor beneden, dan zal je onder je een andere muur zien. Ga naar rechts en je zult automatisch landen.

Pad 2

Ga bij de kruising naar boven en een grote groene bal doemt voor je op. Schiet als deze geel oplicht. Je vliegt nu omhoog. Ga naar rechts als je een muur boven je ziet. Schiet dan op de bal die voor je verschijnt. Nu zal je weer een muur voor je zien. Je drukt de Joystick naar beneden en beschiet nog een groene bal. Nu zal je ruimteschip automatisch landen.

In het spiegelbeeld van Level 2 is links rechts en andersom. Tot zover Space Ace.

Dragon Lair 1

Het uiteindelijke doel van het spel is om prinses Daphne te redden. Zij wordt tegen haar wil vastgehouden in het kasteel van de boosaardige tovenaar Mordrok. Om haar te bevrijden moet Dirk de Dappere een reis door de verschillende kamers van het kasteel zien te overleven. Uiteindelijk zal je een vuurspuwende draak, Singe, ontmoeten. Een knipperend licht geeft aan in welke richting je moet gaan.

Levels

Sommige levels hebben een zogenaamd "reflection level". Het kan voorkomen dat je zo'n spiegelbeeld-level te zien krijgt, wanneer je er niet in geslaagd bent het level goed te doorlopen. Je kunt ook een reflection level krijgen van een kamer waar je al eerder bent geweest.

Level I: De binnenkomst

In het maanlicht doemt een kasteel voor Dirk op. Hij loopt over de ophaalbrug en valt opeens door een gat. Direct wordt hij aangevallen door allerlei éénogige tentakels. Druk op een actieknop en Dirk zal de griezels wegjagen met z'n zwaard. Als Dirk het kasteel inrent, zullen de poorten direct achter hem

sluiten. Hij komt terecht in een kamer met drie deuren. Wanneer de vloer vóór Dirk verdwijnt, moet je 'achteruit' indrukken. De rechterdeur gaat dan open en je zult een flitsend licht zien. Ga de deur door en je bent door het eerste level heen.

Don Bluth is 's werelds invloedrijkste tekenfilmer.

Met avondvullende tekenfilms als 'The Secret of NIMH', en recent 'Thumbelina'

verbaasde de Amerikaanse -voormalige Disney- animator de wereld

Maar Bluth maakt meer: commercials en de op CD-i, full-motion,

verschenen games 'Dragon's Lair' en 'Space Ace' en binnenkort 'Dragon's

Lair 2'. Wel even iets anders dan het klassieke, getekende sprookje

Rein van Williger

Don Bluth, maker 'Dragon's Lair' en 'Space Ace':

"VIDEOGAMES VOI ANDERE UITDAG

on Bluth, in 1937 in El Paso Texas geboren, praat met enthousiasme over zijn werk. "Deze games", zegt Bluth met zijn onafscheidelijke glimlach, "vormen een andere uitdaging, dan het maken van avondvullende tekenfilms. De montage is ook veel sneller." Een goede game, zoas die van Bluth, heeft de spirit en snelheid van een videoclip.

Bluth beschouwt de games als 'oefenmateriaal' voor zijn beginnende tekenaars. "Vroeger maakten de tekenfilmsstudio's 'shorts', korte tekenfilms, om tekenaars ervaring op te laten doen. Daar is tegenwoordig geen geld meer voor."

Toch zijn Bluth's games allesbehalve voor een koopje gemaakt. Voor het spel 'Dragon's Lair' had Don in 1982 een budget van een miljoen dollar. Een behoorlijk bedrag; zeker als je dat vergelijkt met een echt grote Bluth tekenfilm als 'The Secret of NIMH', die in dezelfde periode werd gemaakt en waar zeven miljoen dollar in is geinvesteerd.

'Dragon's Lair', Don's eerste game die nu op CD-i verkrijgbaar is, was in eerste instantie gemaakt voor de zogenaamde video arcades -speelhallen- en werd een gigantisch succes, waarbij zelfs een game als PACMAN het nakijken had. 'Dragon's Lair' bracht tot op heden ruim 350 miljoen op. Zijn verdiensten

stopte Bluth, net als Disney, in zijn eigen onderneming om nog betere tekenfilms en games te maken.

Personages

Het maken van een game vereist een andere benadering dan het maken van een avondvullende tekenfilm. Bluth is het daarmee eens en zegt: "In een game heb je geen tijd de personages uit te diepen of te

leren kennen. Dat is wel iets wat mij meer interesseert; als ik naar een tekenfilm kijk, let ik erop hoe de characters in het leven staan en of ze overeenkomsten met je zelf hebben. In een tekenfilm neem je daarvoor anderhalf uur de tijd. Bij games hoeft dat niet; het is puur avontuur; a ride, a challenge."

Disney

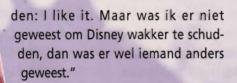
Dat de games van Bluth een perfecte kwaliteit hebben -zowel qua speelmogelijkheden als qua oogstrelend tekenwerk- ligt voor de hand. Bluth werkte jarenlang voor tekenfilmgigant Disney. Hier leerde hij de kneepjes van het tekenfilmvak.

Don wilde echter eigen tekenfilms maken, vandaar dat hij in 1979 met een aantal animators Disney's Mouse Factory vaarwel zei en voor zichzelf begon.

Don maakte zijn eerste tekenfilm 'The Secret of NIMH' en verraste de tekenfilmwereld, inclusief Disney, met de hoge kwaliteit van de film.

Bluth lacht als hij zegt: "Maar ik zie Disney niet als een tegenstander. Ik beschouw het maken van tekenfilms als een vorm van kunst. Een kunstvorm, die ik weer wilde laten groeien. Wat Disney momenteel maakt is stukken beter dan jaren gele-

MEN EEN NG??

Fox

Binnen de wereld van de tekenfilm is een harde strijd gaande. Aan het begin van de jaren '80 was er weinig creativiteit te bespeuren. Don Bluth bracht een nieuwe impuls in het wereldje en ook het logge

Disney concern ging weer de ene na de andere schitterende tekenfilm maken.

Filmgigant Fox heeft grootse plannen met Bluth. De grote baas van Fox -en ex-medewerker van Disney- start een Family Entertaining Division op poten. En daar heeft hij Don voor gevraagd. "Door hem", laat Don weten, "zijn we eindelijk in staat onze eigen films te distribueren. Ook kunnen we nu 30 tot 40 miljoen dollar in computer apparatuur investeren. Dat maakt ons sterker. Op dit moment zijn er vier belangrijke studio's, die hun eigen animation-department hebben: Spielberg

met zijn Universal, Warner Bros., Disney en nu dus ook Fox. Zij bepalen de toon. Maar de markt groeit nog steeds, dus ik verwacht dat er nog meer studio's komen."

Videogames

Na het knallende succes van 'Dragon's Lair' stortte de markt van de video arcades in. Bluth was ondertussen al bezig met een tweede game, 'Space Ace'. "Eigenaren van de speelhallen durfden niet te investeren in geavanceerdere technieken en games die nog meer mogelijkheden hadden", zegt Bluth. "Maar ik was er absoluut van overtuigd dat er een dag zou komen dat de speler het spel op een interactieve manier kon beïnvloeden." Dat dit gewoon in de huiskamer, dankzij Philips

veel geprezen CD-i zou gebeuren, kon zelfs Bluth destijds niet vermoeden. 'Space Ace', maar ook 'Dragon's Lair', waarvan binnenkort 'Dragon's Lair 2' (die nooit eerder te zien is geweest) op CD-i verschijnt, zijn hypermoderne games met echte full-motion tekenfilm. De schijven staan bol van visuele fantasie en perfect geluid. De speler moet op scherp staan wil hij de ontelbare mogelijkheden van de games bij kunnen houden.

Wat Bluth's videogames anders maakt dan de Japanse games is dat moord en doodslag niet nummer één staan, maar snelheid en avontuur. Een knipoog wordt niet geschuwd. In 'Dragon's Lair 2' komen zelfs

Sneeuwwitje en Alice in Wonderland op de proppen.

Space Ace

Om van Space Ace een klassieke, tijdloze game te maken liet Don zijn tekenaars 750.000 tekeningen maken. Meer dan 300 verschillende kleuren zijn gebruikt om de karakters en achtergronden in te kleuren. De game telt 500 handgeschilderde achtergronden. Stond de eerste versie op LaserDisc; de nieuwe versie van 'Space Ace' staat nu op CD-i en is hierdoor veel sneller en dus spannender geworden. Bovendien is het spel nu ook vanwege het handige formaat voor iedereen te verkrijgen en is dus lekker thuis te spelen.

VERONICA GOES CDi?

Rom Helweg

De wedloop naar de interactieve televisie is in Omroepland in volle gang. Zo worden er bijvoorbeeld proeven genomen met interactieve talkshows, zodat de opiniepeilingen direct gemeten kunnen worden en het zal niet lang meer duren of we kunnen onze eigen programma's samenstellen.

De snelste en jongste omroep van Nederland loopt natuurlijk in de voorste gelederen en komt binnenkort uit met een proef van het eerste echte elektronische programmablad.

En wel op CDI.

obert Briel is sinds de start van Veronica Blad in 1976, werkzaam als redacteur en is inmiddels Rob Out opgevolgd als hoofdredacteur. Weinig mensen realiseren zich dat Veronica Blad het grootste tijdschrift is van Nederland. Met een oplage van 1.250.000 overstijgt het al haar concurrenten.

Het aantal zenders en programma's blijft groeien en de televisie gids groeit mee maar kent natuurlijk ook zijn grenzen.

Overzichtelijk

Robert Briel: "Het is bijna onmogelijk om met het aanbod van nu te vinden waar je naar zoekt, en als je 'net gevonden hebt, is het programma al weer zo goed als afgelopen." Om de overzichtelijkheid van de programma's nog groter te maken en de gebruiker te helpen bij het maken van een keuze, is CDI natuurlijk een perfect middel. Het "Veronica CDI Project" beschouwt Robert als een soort interne voorbereiding op de toekomst. Om te kijken hoe het publiek zal reageren is er een CDI programma in elkaar gezet dat een preview geeft van de TV programma's voor de komende tijd. Naast het uitgebreide overzicht van de twintig belangrijkste zenders, is het mogelijk om achtergrondinformatie over het programma op te vragen. Tot zover niet wereldschokkend maar het CDI programma biedt meer; wat dacht je van voorstukjes op Full Motion Video, Soundtracks, en zelfs op de programma's geënte spelletjes?

Toekomst

Ondanks de snelheid van de ontwikkelingen lijkt het plan van een elektronisch programmablad op CDI een voorsprong nemen op de toekomst. Robert Briel: "Voorlopig is een programmablad op CDI nog niet rendabel. Om de doodeenvoudige reden dat er nog veel te weinig Veronica-leden zijn met een CDI speler. Bovendien is op dit moment de levertijd van één uitgave zes weken. Zo ver vooruitkijken is natuurlijk bijna onmogelijk met het huidige programma-aanbod."

Toch hebben jullie veel geld in dit project gestoken terwijl het nog niet echt op de markt gebracht wordt. "Ja, we hebben nu bijna twee jaar aan de ontwikkeling van dit project gewerkt.

Philipscdi.com

De kosten hiervan lopen in de tonnen maar het is meer bedoeld voor onszelf. Wij wilden weten wat voor aspecten er aan te pas komen, en waar we in de toekomst rekening mee moeten houden. Per slot van rekening zal onze doelgroep ooit bestaan uit de kinderen die momenteel met de Gameboy achterin de auto meegaan op vakantie. Die groeien hiermee op. (Veronica richt zich al jaren op jong en wild, red.)

Eén van die aspecten is natuurlijk dat je dan een heel ander soort redactie nodig hebt. Naast de geschreven tekst moet de redacteur dan ook met beeld- en geluidmateriaal werken. Om dat dan zo pakkend mogelijk in het geheel te verwerken zijn heel andere disciplines nodig dan waar we op het moment over beschikken."

Robert Briel

dipje?

Een programmablad op CDI biedt wel fantastische mogelijkheden. De gebruiker brengt bij aanvang zijn naam en profielschets in (M/V, leeftijd) en kan kiezen uit een aantal menu's. De gegevens en voorkeuren van de gebruiker worden opgeslagen. In het programma zit een soort selectiemenu waardoor het op een zeer persoonlijke manier kan inspelen op de wensen van de gebruiker.

Na het "welkom" zou je dan iets kunnen krijgen van "Hallo, Robert! Hoe is het?" Als Robert op dat moment in een dipje zit dan meldt hij dat. Het programma gaat dan direct op zoek naar de meest opbeurende programma's, laat hem wat previews zien en aan het eind van het verhaal heeft Robert een heerlijk avondje TV achter de rug.

Waar op een andere CD het beeld na een langere pauze vervaagt, verschijnt op de CDI van Veronica een commercial. Voorlopig alleen nog om een indruk te geven van de mogelijkheden, het gaat per slot van rekening om een demomodel. Aangezien de CDI markt één van de snelst groeiende markten van het moment is, zal dit natuurlijk een steeds belangrijkere rol gaan spelen. En wat is het heerlijk om nou eens commercials voorgeschoteld te krijgen die je zelf kan afbreken!

De vormgeving is natuurlijk herkenbaar als de typische Veronica-stijl. In samen-

werking met studenten van de Hogeschool voor de Kunsten te Utrecht is er gewerkt aan een complete huisstijl.

Mogelijkheden

"Het is nog niet te verwachten dat binnenkort de hele programmering wekelijks of maandelijks op CDI te verkrijgen is. De eerste proef gaat om een oplage van slechts vijfhonderd stuks en is meer bedoeld als een soort éénmalige feature voor onze leden.

Op dit moment kun je al op een dergelijke manier bekijken wat er zoal op de TV te beleven is: Veronica On Line. Via je eigen home-computer kun je inloggen op de centrale Veronica Computer. Je krijgt dan informatie over RTV, Actualiteiten, Film & Video, Adverteerders, bestellingen en natuurlijk de Veronica On Line Club, waarvan je lid kan worden tegen dezelfde vergoeding als het abonneetarief voor het blad. Je krijgt dan de programmaschijf gratis thuisgestuurd. Leuke, maar op de echte interactie die CDI biedt, moeten we dus nog even wachten.

Het CDI Project is een initiatief van Veronica, in samenwerking met de Valkieser Groep. Arthur Valkieser is al van meet af aan nauw betrokken bij de ontwikkeling van interactieve video. Als één van de eerste had hij een compleet digitale montagestudio tot zijn beschikking.

Naast de genoemde ontwikkelingen ziet Arthur Valkieser grote mogelijkheden voor het programmablad op CDI. De markt zal alleen nog maar groeien, en de voordelen van interactieve video boven die van On-Line Homecomputers zijn natuurlijk groot. Denk maar aan de mogelijkheid van Full Motion Video en de geluidskwaliteit.

Het eerste Veronicaprogramma overzicht op CDI werd onlangs gepresenteerd op het omroepcongres en wij zijn erg benieuwd hoe snel deze boreling zich in de toekomst zal ontwikkelen!

Bloedstollend Bloedstollend levensecht!

HET NIEUWE TIJDPERK IN GAMES IS BEGONNEN!

Seventh Guest is een supervoorbeeld van de nieuwe dimensie die Digital Video games zo adembenemend anders maken. Verbijsterend! Zo bloedstollend levensecht, dat je adem stokt en je je hart voelt bonzen in je keel! Fantastische graphics, schitterende filmfragmenten en fullmotion animaties. Niets op gamegebied kan hier aan tippen. Eindelijk zie je hoe games kunnen zijn, zo heb je ze nog nóóit gespeeld! In live action video en met onwaarschijnlijk perfect geluid!

In een luguber oud

landhuis, woont de duivelse poppenmaker Henri Stauf. De kinderen zijn dol op hem, de volwassenen nieuwsgierig. Dan worden er kinderen geveld door een geheimzinnig virus. Stauf blijkt verdwenen... Twee maanden later krijgen zes gasten een uitnodiging voor een feestje in het spookhuis. Niemand keert terug... Durf jij die nacht

de zevende gast te zijn en Stauf zijn gruwelijke geheim te ontfutselen? Jij liever dan ik!

Om Digital Video Games te kunnen spelen moet je je CD-i speler uitbreiden met een Digital Video cartridge. Wat je dán meemaakt! SPACE ACE bijvoorbeeld. Valkuilen, ruimtemonsters, geheime wapens. Een hele stroom van dit soort spectaculaire titels is nu op gang gekomen. Op dit mo-

ment in de maak: MAD
DOG McGREE^{TM} razendsnelle revolvers in het
Wilde Westen. In MICROCOSM^{TM} reis je door het
menselijk lichaam, je vecht
met de afweersystemen ervan, je gelooft je ogen niet! En zo
gaat het maar door!

METEEN MEER WETEN? Bel 06-8406 (20 cpm)

Bei 06-8406 (20 cpm)	
	امي
11/	0
wil meer weten over Video-G	CD en C
	III
Naam en voorletters	M/V*
	111
Straat en nummer	
	111
Woonplaats	

Studeren met CD-i

woonkamer

Sinds augustus van dit jaar

biedt de grootste 'school'

van Nederland, de LOI

(Leidse Onderwijsinstellingen),

beginnerscursussen Frans,

Duits en Engels met materiaal

op CD-i aan.

Nu wordt studeren

pas echt leuk!

Prima gedaan

uiteenlopende opdrachten."

De talen-CD-i's van de LOI bestaan uit vijf modulen in oplopende moeilijkheidsgraad. Iedere module bevat een aantal Dialogen, Oefeningen en Toetsen, een Eindtoets en een Special. Via de Dialogen leert de cursist met praktijksituaties om te gaan, al dan niet geholpen door ondertiteling in het Nederlands of een vreemde taal. Met de Oefeningen, waarin uitspraak, letterbeeld en zinsbouw aan bod komen, kan hij de Dialogen toetsen en zijn kennis verdiepen. In

ans de Vries, woordvoerder van de LOI:

"Voor alle duidelijkheid: het gaat niet om

cursussen op CD-i maar om cursussen mèt

CD-i. Behalve de CD-i ontvangt de cursist ook ander studiemateriaal: schriftelijke lessen, audio-CD's, een oefen- en correctiecassette en een videoband. De CD-i

is een extra ondersteuning, een aanvullende activiteit die de cursussen meerwaarde geeft. Een 'oneindig geduldige leraar' die je op ieder gewenst

moment te hulp kunt roepen en die je de vrijheid geeft onbeperkt te oefenen, op welk tijdstip en op welke plaats dan ook; net zo lang als nodig is om de

leerstof onder de knie te krijgen. Door variaties in de leerstof aan te brengen, zijn de oefeningen bovendien telkens weer anders. En je kunt jezelf voortdu-

rend toetsen met behulp van de meest

Jan Croes

Philipscdi.com

de Toetsen kan hij controleren hoe het met zijn vorderingen staat: of hij de tekst begrijpt, de woorden kent en de juiste vertaling weet. "Tijdens de Eindtoets, een soort examen, worden de vragen uit de Toetsen nogmaals, maar nu in willekeurige volgorde, gepresenteerd. Je moet deze dan in een bepaalde tijd beantwoorden. Direct na afloop hoor je de score en krijg je een studieadvies, in de trant van 'prima gedaan, ga maar door naar de volgende module' of 'doe dat-en-dat nog eens over'," aldus De Vries.

Zoek het spook

Het spectaculairste onderdeel is misschien wel de Special, waarin de cursist de eerder opgedane kennis op een spannende en humoristische manier in praktijk kan brengen. In deze Special (op elke CD-i staan er vijf) komen de mogelijkheden van CD-i ook het best tot hun recht. De Vries: "Door middel van de Special leer je op een speelse manier met een vreemde taal om te gaan. Eén van de Specials uit de cursus Engels bijvoorbeeld is een speciaal voor de LOI ontwikkeld 'adventure game', The Haunted House, waarin je op het scherm een spookhuis binnengaat met de opdracht om aan de hand van Engelstalige instructies het spook op te sporen. Je moet daarvoor bijvoorbeeld deuren openen en objecten die mogelijke hints bevatten aanklikken. Leuker kan leren niet zijn."

Top-edutainment

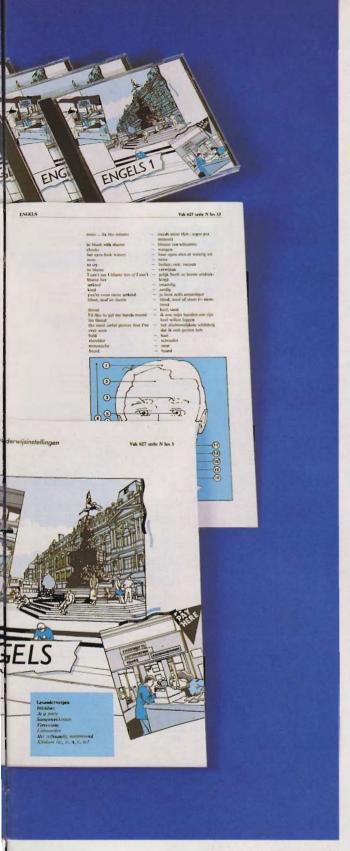
Volgens De Vries is CD-i geknipt voor toepassing in het onderwijs: "CD-i is een heel nieuw medium met heel nieuwe leermogelijkheden. De interactieve combinatie van (bewegend) beeld, tekst en geluid maakt het leerproces een stuk makkelijker en vriendelijker. Je bepaalt zelf hoe je leert, welke oefeningen je doet en in welk tempo. Via het beginscherm heb je rechtstreeks toegang tot alle onderdelen. Je bepaalt je keus en drukt op een knop. Je kijkt, je luistert, je oefent. Gaat er iets fout, dan volgt meteen een correctie. Je leert steeds meer woorden en steeds nieuwe zinnen. In een voortdurende variatie en op een natuurlijke, vanzelfsprekende manier. Gewoon thuis, in de huiskamer, op je eigen TV. Leuk om te doen en verrassend effectief. 'Edutainment' in optima forma.'

Familiemedium

De LOI heeft heel bewust voor CD-i gekozen. De Vries: 'We wilden ervaring opdoen met een digitaal medium. Digitale media hebben nu eenmaal de toekomst. Onze keus viel op CD-i omdat de LOI sterk gericht is op de gewone consument. CD-i is een familiemedium dat gebruikt maakt van de TV in de huiskamer. Het alternatief was CD-ROM. Maar om een CD-ROM af te spelen, heb je een computer nodig.

Cursuspakket Engels met CD-i

En die heeft een veel zakelijker image. Bovendien zijn er nog steeds meer TV's dan PC's onder de mensen.' Het was geen eenvoudige klus de LOI-CD-i's samen te stellen. Het opzetten van de interactieve structuur, het bedenken van de educatieve mogelijkheden en de feitelijke produktie - door Explainer Interactive bv uit Amsterdam - vergden veel tijd en kosten (met name het eerste). 'Maar de stap naar volgende CD-i's is nu natuurlijk wel makkelijker te zetten,' meent De Vries.

Lucratieve aanbieding

Voor degenen die één van de CD-i-cursussen van LOI willen volgen maar nog niet over een CD-i-speler beschikken, is in samenwerking met Philips een aantrekkelijk geprijsd pakket samengesteld. In dit pakket zitten: een complete beginnerscursus (Frans, Duits of Engels), de nieuwste Philips CDI 450-speler met Digital Video Cartridge (voor bewegend beeld), een informatieve CD-i over CD-i waarin in woord, beeld en geluid de mogelijkheden van het medium uit de doeken worden gedaan, een lidmaatschap van de CD-i Gold Club - inclusief een gratis exemplaar van de CD-i 'International Tennis Open' en de Gold Club-pas die recht geeft op allerlei kortingen en aanbiedingen - en regelmatige toezending van de CD-i-titelcatalogus en het CD-i Magazine vol nieuws en wetenswaardigheden. De prijs van dit pakket bedraagt f 1.398,50.

Een begin

Of de LOI inderdaad met nieuwe CD-i-produkties komt, hangt van verschillende factoren af. De Vries: 'Het gaat om een gloednieuw medium waarvan we de mogelijkheden nog lang niet volledig hebben uitgediept. Er liggen nu drie CD-i's, voor de beginnerscursussen Frans, Duits en Engels. Dat is een begin. Ook voor ons. Als er voldoende inschrijvingen binnenkomen, is dat een sein om door te gaan en meer CD-i-cursussen op de markt te brengen. Het is weer het bekende kip/ei-probleem. Naarmate de vraag stijgt, worden de kosten lager en de mogelijkheden groter. Dan wordt het interessant om het medium verder te ontwikkelen en eruit te halen wat erin zit. Dan gaan we CD-i ook bij andere cursussen gebruiken en wie weet, misschien wel cursussen aanbieden die in hun geheel op CD-i staan.'

Talen le ren met CD-lis meer dan lesjes

Philips heeft zoals bekend
al jaren ervaring met het ontwikkelen
van taalonderwijs. Juist als grote
multinational ervaar je hoe belangrijk
het is om zakelijk te kunnen
communiceren in een vreemde taal.
Na de bekende reeks cassettetaalcursussen werden voor de meest
gesproken talen schitterende CD-i
taalcursussen gemaakt. Voor Engels,
Frans, Spaans en Duits worden
3 modules per taal
aangeboden.

rofessor Dr. Ir. Kasper Boon, directeur van Open Universiteit Bedrijfsopleidingen: "We waren al een tijd lang op zoek naar een werkelijk innovatieve aanpak voor professioneel taalonderwijs. De door Philips ontwikkelde CD-i's voldeden precies aan onze wensen..." Uitgaande van de door Open Universiteit opgedane ervaring

in het afstandsonderwijs werd vervolgens afzonderlijk schriftelijk materiaal ontwikkeld. Resultaat: schitterende professionele taalcursussen.

Op niveau

De eerste module (niveau 1) is typisch gericht op een starter met nog geen enkele kennis van de taal. Voor velen zal dit een werkelijk boeiende eerste start zijn. Je hoeft niet in het bedrijfsleven te zitten om hiervan profijt te hebben. Ook als je bijvoorbeeld op vakantie wil, is niveau 1 een heel goed begin om de taal van je vakantieland beter te leren kennen. Hierna komt niveau 2 waarin de opgedane woordenschat welhaast verdubbeld wordt. De ervaring leert dat mensen met een middelbare scholing in de taal best moeite met dit niveau hebben. Niet in de laatste plaats omdat dit niveau om de communicatieve vaardigheid gaat.

Ten slotte bereik je met behulp van niveau 3 de professionele beheersing van de taal: je kan dan goed radio- en TV programma's volgen en krante-artikelen lezen.

Volhouden

Thuis studeren heeft natuurlijk allerlei voordelen. Je kunt studeren wanneer je maar wilt en bovendien zit je op je eigen stek. Tien jaar ervaring in het afstandsonderwijs heeft uitgewezen dat mensen over het algemeen heel enthousiast met de cursus beginnen. Na verloop van tijd krijgen ze vaak problemen om de studie vol te houden. De opzet van de CD-i's en het bijbehorende materiaal maken dat de hier aangeboden taalcursussen juist een uitgesproken gunstig effect hebben op het doorzettingsvermogen van de cursisten. Bovendien is het zo, dat de Open Universiteit 18 studiecentra heeft, verspreid over het hele land. Het is gebleken dat mensen het over het algemeen buitengewoon op prijs stellen om daar speciale begeleidingsbijeenkomsten bij te wonen. Dit in combinatie met een zelfstandig te bestuderen pakket geeft de beste resultaten!

Extra's

Het schriftelijke materiaal geeft 100 procent ondersteuning aan de lessen op CD-i, maar heeft daarnaast een aantal unieke extra's, zoals:

- allerlei extra oefeningen
- allerlei boeiende items, bijvoorbeeld hoe het schrift is ontstaan en hoe de taal is ontstaan.

Wie een cursus op niveau 3 heeft besteld krijgt als extra bovendien een programma om automatisch een zakenbrief te vertalen. Een werkelijke noviteit waarvoor patent is aangevraagd. Met behulp van dit programma stelt de gebruiker een zakenbrief samen die daarna automatisch correct wordt vertaald. Een goede cursist heeft natuurlijk eigenlijk dit programma helemaal niet meer nodig, maar het is natuurlijk erg prettig om dit bij de hand te hebben. Spreken, luisteren en lezen is iets anders dan schrijven. Dat maakt taalonderwijs juist zo lastig! De onderwijskundige uitgangspunten zijn op deze gebieden dan ook heel verschillend. Bij het taalonderwijs dat hier wordt aangeboden, is er uit gegaan van een heel eenvoudig onderwijskundig standpunt: een heldere opzet om zo duidelijk en compact mogelijk de vaardigheden aan te leren!

> Talen leren is natuurlijk een serieuze bezigheid maar het wordt wel een stuk leuker met het vrolijke CD-i beeldmateriaal.

Surround Sound

Maak van de huisk een bioseoop?

Herrie in de huiskamer? Zo mag je dat wel noemen als je met de CD-i-speler en een Dolby Surround Sound-systeem overweldigende 'home cinema' geluidseffecten kunt bereiken.

Weg saaiheid! De huiskamer wordt bioscoop!

de minuscule putjes van het schijfje dat je, net als in een echte bioscoop, het gevoel geeft 'middenin' een film te zitten

Movie Machine

De gebruikte techniek wordt Surround Sound genoemd, of voluit: Dolby Pro-Logic Surround Sound. Het Pro-Logic-

geworden. Zij hebben de meest specta-

culaire multimedia-vorm ontworpen:

Philipscdi.com

van zo'n CD-achtig produkt: een impo-

nerend geluidsspoor, diep verborgen in

geluidsspoor is de 'huiskamerversie' van het audiosysteem van Dolby, dat oorspronkelijk ontwikkeld is voor toepassing in bioscopen.

Het Pro-Logic-systeem heeft een geluidsspoor met niet minder dan vier informatiekanalen. Als een CD-i-speler op een audiovisuele (AV) versterker of een losse Pro-Logic-decoder aangesloten wordt, verandert het Pro-Logic-audiosysteem van een gewone stereoinstallatie in een 'movie machine' met een geluid waar je

Wat je vervolgens nodig hebt is òf een decoder, gekoppeld aan een normale stereoversterker, of een gewone geïntegreerde AV-versterker die èn decodeert èn de versterking levert voor de benodigde Surround Sound-luidsprekers.

Doorgaans gaat het om vijf luidsprekers:

right

één box pal voor je en twee boxen schuin achter je leveren de extra Surround-effecten. Samen met de traditionele twee boxen schuin voor je zorgen ze voor een geluid dat je helemaal 'omringt': hèt ken-

Alle DV-films die nu uitkomen, zijn voorzien van de Dolby Pro-Logic-code. Geruchten als zou de kwaliteit van het VCD-geluid te lijden hebben onder de relatief sterke datacompressie, kunnen genegeerd worden. De digitale kwaliteit is gewoonweg adembenemend! Op het scherm kun je alle Surround-informatie oproepen. Het geluid wordt door de processor verwerkt, opgesplitst en vervolgens naar de verschillende Surround-kanalen verzonden. De centrale luidspreker, die gewoonlijk boven het TV-scherm zit, geeft voornamelijk de dialogen op het VCD-bioscoopgeluidsspoor weer. Hardere geluiden (explosies, kanongebulder en andere herrie) worden gestuurd naar de luidsprekers schuin voor je die de basgeluiden uit de Dolby Surround-actie

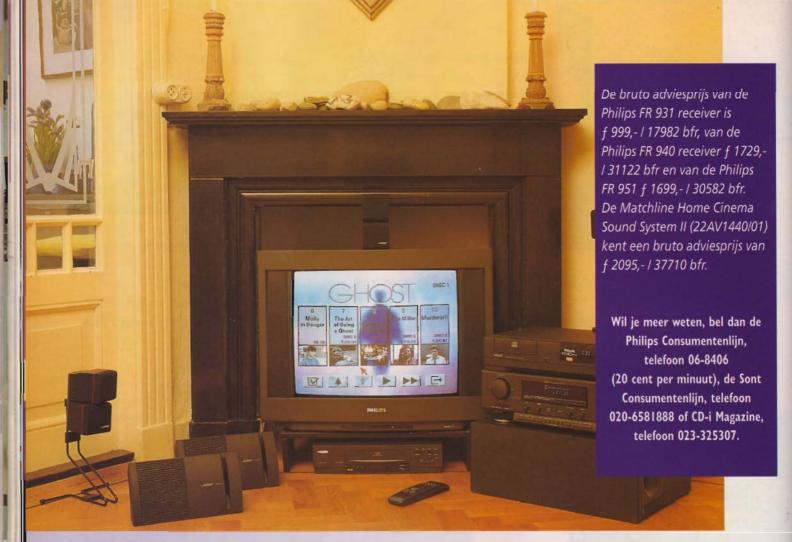
Aan de ontvangerskant van de achterste kanalen bepalen twee luidsprekers achter je het uiteindelijke resultaat van de Surround Sound: zij zorgen voor de realistische indruk van overvliegende straaljagers, kanonschoten en wat er nog meer voorbij vliegt, scheurt of suist. Kortom, herrie wordt nu pas echt lekkere herrie!

Perfect realisme

Surround Sound op VCD kenmerkt zich, net als andere vormen van video zoals LaserDisc en VHS, door kanaalsturing en geluidsscheiding.

Als tester van je audio-opstelling is Top Gun, ondanks dat het een wat clichématige Surround Sound-film is, toch heel geschikt. VCD's digitale Surroundgeluidsspoor is in akoestisch opzicht perfect: de luchtgevechtscènes uit de film klinken zo realistisch dat het niet gek is als je wegduikt wanneer een gevechtsvliegtuig met volle snelheid op je afkomt. Dit geldt ook voor één van de nieuwste films, Star Trek IV. Met name de openingsscène waarin de USS Excelsior wordt getroffen door een schokgolf, veroorzaakt door de explosie van een planeet. De Surround Sound laat een keiharde metalige knal horen op het moment dat het schip getroffen wordt. Die knal is zo echt dat je de schok denkt te voelen.

Films zijn echter niet de enige CD-i VCDprodukten voorzien van Dolby Pro-Logic. Sommige geluidssporen van spelen muziekdiskettes bevatten eveneens Surround Sound.

Wat heb je nodig?

Er zijn verschillende manieren waarop je met een CD-i-speler een echt bioscoopgeluid in de huiskamer kunt nabootsen. Ben je tevreden met je eigen TV, dan kun je een aparte Dolby Pro-Logic-versterker/receiver aanschaffen. Deze sluit je aan op een bestaande stereobron, zoals een stereo-TV, een Hi-Fi stereo videorecorder of een CD-i-speler. Natuurlijk heb je in dat geval ook extra luidsprekers nodig. Bij een stereo-TV heb je een extra mono-luidspreker bovenop de TV nodig om spraak weer te

geven en twee extra Surround Soundluidsprekers om de linker en rechter Surround Sound-kanalen achter je weer te geven.

Philips heeft verschillende FR 900-series AV Dolby Pro-Logic-receivers (onder andere de FR 931, FR 940 en de FR 951) die op de TV, CD-i-speler en extra luidsprekers kan worden aangesloten. Zo krijg je het vierkanaals Dolby-stereogeluid. Deze receiver beschikt, buiten de standaard linker en rechter stereokanalen, ook over een centraal kanaal dat het geluid 'koppelt' aan de beelden op

het scherm en over twee mono-rear kanalen die ervoor zorgen dat je middenin de actie terechtkomt.

Een alternatief is het Matchline Home Cinema Sound System II (22AV1440/01) van Philips. Dit is een speciaal audiomeubel met bergruimte voor een TV en twee extra apparaten, bijvoorbeeld een CD-ispeler en een videorecorder. Ingebouwd zijn een Dolby Pro-Logic-versterker en vijf luidsprekers, waaronder twee woofers voor weergave van de lage tonen. Bij het meubel worden twee Surround-luidsprekers meegeleverd.

De Philips Pro-Logic versterker kan met verschillende boxen worden uitgerust. Een van de beste opties evenwel is het Bose Accoustimass-7 Home Theater Speaker system. Nu is het effect van zo'n Pro-Logic versterker met Dolby Surround al een ervaring op zich, met de Bose-set er op aangesloten weet je helemaal niet wat je hoort. Het geeft een beetje het effect van vele jaren geleden toen de Amsterdamse bioscoop Cinerama haar deuren opende. Het maakte niet wat voor een film er draaide. Men ging er alleen naar toe voor het beeld en het geluid. Met het Bosesysteem krijgt je dat gevoel opnieuw. Alleen hoef je er de deur niet voor uit. Het Bose systeem bestaat uit zes onderdelen. De accoustimass-7 bestaat uit een drie tal kleine speakers en de bass-kast die rond de tv worden geplaatst en twee Model 100 speakers die achter de tv-kijker worden gezet. Als je dit eenmaal hebt gehoord in combinatie met een film als Top Gun dan krijgt de term tv-verslaving een nieuwe dimensie. Je weet van geen ophouden meer. De complete boxen-set kost f.2498,- voor de Accoustimass-7, terwijl de twee model 100 speakers f.399,- per set kosten. Deze prijzen zijn inclusief BTW.

THE WORLDS OF...

e makers van de serie The Worlds of... hebben dat goed begrepen en op meer dan adequate manier ook voor elkaar gekregen! Het label Rhythm King (The Beatmasters, Bomb the Bass, Neneh Cherry en vele anderen) stelt op deze CD-i met creatief gebruik van de interactieve mogelijkheden een aantal nieuwe acts voor. De bands die worden voorgesteld zijn C, CNN, Heaven West-XI en de iets bekendere Sultans Of Ping en

In het hoofdmenu wordt elke band vertegenwoordigd door een rond de aarde zwevende planeet. Deze kan door aanklikken actief gemaakt worden. Van daaruit kun je op heel verrassende wijze kennis maken met muziek en video's van de band van je keuze. Maar ook biografische gegevens, interviews met groepsleden, informatie over fanclub, songteksten en wat dies meer zij kun je voorgeschoteld krijgen. Wanneer je je bijvoorbeeld wenst te verdiepen in de wapenfeiten van de Sultans Of Ping, kom je terecht in een station van de ondergrondse in Tokyo. Van daaruit kun je verschillende routes nemen. Door de diverse hot spots aan te klikken heb je uiteindelijk de beschikking over alle muziek en informatie van en over de Sultans.

Bij de groep CNN is het weer helemaal anders. Deze groep laat je toe in hun opnamestudio. Daar mag je achter het mengpaneel plaats nemen en naar believen de verschillende instrumenten weglaten of juist een meer prominente rol laten spelen.

Op een ander niveau wordt informatie verstrekt over het Rhythm King label en de andere artiesten die op dit label CD's uitbrengen.

Een soort MTV eigenlijk. Of beter nog...CD-i op z'n best!

TINA TURNER

Eén van de beroemdste en meest explosieve concerten die Tina Turner ooit heeft gegeven, is het stadionconcert in Rio de Janeiro in 1988. Met haar band verzorgde zij toen een optreden dat zijn weerga niet kent. Het is ook niet voor niets allang verkrijgbaar op CD, video en Laserdisc. En nu dan ook op CD-i. Geluid en beeld van dit één uur en een kwartier durende popspektakel zijn terug te vinden op twee disks onder de titel Rio '88. Het album is een heus document dat getuigt van de immense populariteit die Turner, met name aan het eind van de jaren tachtig, wereldwijd genoot. Omlijst door een enorm spektakel, compleet met sambadansers en

Muziek op CD-i...prachtig dus, want hoe kun je beter genieten van muzikale hoogtepunten dan door middel van digitaal geluid en beeld? Perfecte live-opnamen komen op deze wijze uitstekend tot hun recht. En clips zo mogelijk nog beter. Maar CD-i kan aan al dit fraais nog een bijzondere meerwaarde geven als ook de interactieve mogelijkheden

volledig worden benut.

vuurwerk, bespeelt de Lioness Of Rock schijnbaar moeiteloos een uitzinnige menigte van ongeveer honderdduizend toeschouwers. Rio '88 bevat grote hits als Private Dancer, Wat's Love Got To Do With It, Typical Male en Proud Mary. In één woord: prachtig!

JAMES BROWN

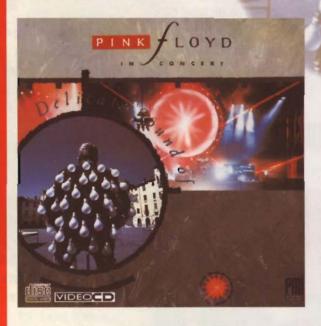
Soul zoals soul hoort te zijn. Laat het maar aan de Godfather van deze muzieksoort over om met zijn muziek van een CD-i een dampend geheel te maken. Op deze schijf staat een verzameling hits die Brown maakte in de periode van 1965 tot 1971. Dat betekent dus genieten van onvervalst soulkrakers als I Got You I Feel Good, Got Up I Feel Like A Sex Machine, Licking Stick, Mother Popcorn en Hot Pants Part 1. Maar ook deze CD-i biedt het nodige aan extra's. Bijvoorbeeld een documentaire van ongeveer tien minuten die een duidelijk beeld geeft van de artiest Jams Bron. Een beeld dat zijn bijnaam van "the Hardest Working Man in

Showbusiness" alle eer aandoet. Z'n dagen zijn bijna geheel gevuld met muziek; hij is de voortdurend doorgaande hitmachine die van het ene concert naar het andere toeleeft.

Maar deze CD-i heeft nog meer voor je in petto. Zo worden songteksten, meelopend met de muziek, in beeld gebracht. Er wordt er een overzicht gegeven van de muzikanten waarmee James Brown heeft gespeeld in zijn carrière. Bovendien zijn er nog tientallen foto's te bekijken en fragmenten uit interviews en radio-optredens te beluisteren. Inderdaad, een levende legende.

PINK FLOYD

Nog niet zo lang geleden deed Pink Floyd weer eens ons landje aan. De Rotterdamse Kuip was het toneel van een popconcert dat die naam eigenlijk geheel en al ontgroeid is. De groep maakt namelijk van een optreden een audiovisueel spektakel, zoals je dat maar zelden kunt aanschouwen. Voor de heren van Floyd echter niets nieuw, want zij besteden al heel lang heel veel aandacht aan hun concerten.

Zo'n vijf jaar geleden bijvoorbeeld, toen de Delicate Sound Of Thunder Tour de groep over zowat de hele aardbol voerde. Dus ook naar Rusland. De Russen wilden heel graag dat de groep ook Moskou zou aandoen. Ze stelden daarom gratis het allergrootste vrachtvliegtuig waarover het land beschikte ter beschikking om de ongelofelijke hoeveelheden apparatuur en decors over te vliegen. Dat werd dus mooi twee keer vliegen... zoveel materiaal komt er kijken bij een optreden van Pink Floyd.

Ongeveer evenveel inspanningen werden er verricht om van Delicate Sound Of Thunder een vlekkeloze registratie te maken. Een kleine dertig 35 mm camera's kwamen er aan te pas om het beeld vast te leggen en het geluid ging digitaal op 48 sporen. Daarom kun je nu in de intimiteit van de woonkamer via de CD-i speler op ongekend hoog niveau genieten van opnames die werden gemaakt in Versailles en New York.

Het bekijken en beluisteren van hetgeen Dave Gilmour, Nick Mason en Rick Wright, hun acht muzikanten en zangers én drie robot-achtige belichters ten beste geven is niet minder dan een geestverruimende bezigheid. De sfeervolle muziek (o.a. Shine On You Crazy Diamond, Wish You Were Here, The Dogs Of War en On The Turning Away) klinkt glashelder en de lasereffecten en andere gimmicks laten je tegelijkertijd je ogen uitkijken. Je komt ogen en oren te kort!

HARAOHE

Hoewel CD-i een nog jonge beeld- en geluidsdrager is, is de Karaoke serie op CD-i nu al uitgegroeid tot een fenomeen. Afgelopen zomer is er overal in het land uitbundig gezongen (en gehost) op de klanken van de disk Karaoke Voetbal. Een disk waarmee voetbalfanaten met zangtalent en zonder gêne uit volle borst konden meebrullen met voetbalkrakers als Hup Holland Hup, Hand In Hand Kameraden en We Are Te Champions.

Maar ook met de reeds uit drie delen bestaande serie Karaoke Holland is al veel plezier beleefd. Zo'n schijfje, vol met Nederlandstalige hits, maakt van elk feest een succes. Het is misschien niet makkelijk, maar ook weer niet vreselijk moeilijk om bijvoorbeeld André van Duin's Willempie mee te zingen. Zeker niet als je de tekst precies op het juiste moment onder in beeld ziet verschijnen. En dat geldt uiteraard ook voor klassiekers als Visite, Het Is Koud Zonder Jou, Met De Vlam In De Pijp en Daar Gaat Ze.

Deze Karaoke CD-i's worden trouwens ook steeds meer gebruikt bij trouwerijen en jubilea. Gasten kunnen dan eigen teksten zingen op bekende melodieën.

De initiatiefnemers van de serie hebben onlangs aangekondigd voorlopig door te gaan met het produceren van nieuwe CD-i's. Het feesten kan nog even voortgaan.

niet de deur voor uit. De beeld- en geluidskwaliteit is dusdanig goed dat een film thuis voor de buis een extra dimensie krijgt. Gelukkig zijn er al veel speelfilms op CDI gezet en dit aantal groeit gestaag. Wij bespreken elke maand een aantal nieuwe speelfilms die op CDI zijn verschenen.

The Crying Game

The Crying Game won in 1993 een Oscar voor het beste scenario. Zelden werd dat fel begeerde beeldje meer terecht uitgereikt. Deze broeierige film van Neil Jordan (hij scoorde eerder met onder meer Mona Lisa en Company Of Wolves) kent namelijk een aantal ongekend onverwachte wendingen die de kijker tot aan de slotscène in de ban houden.

Een pracht van een scenario dus, maar vlak ook de acteerprestaties niet uit van onder anderen Miranda Richardson (die moet overigens haar eerste slechte rol nog spelen!), Stephen Rea, Jaye Davidson en last but not least Forrest Whitaker. Zij geven op geloofwaardige wijze gestalte aan het vaak ingewikkelde leven dat de Ierse bevolking moet leiden in verband met het IRA-verzet.

Jody, een Britse soldaat, wordt door die organisatie gegijzeld, maar tussen hem en zijn bewaker Fergus ontstaat een bepaalde verstandhouding. Na een dramatisch einde (één van die ijzingwekkende plotvondsten) van de gijzeling, waarbij Jody om het leven komt, stapt Fergus uit de IRA en duikt hij onder om de laatste wens van Jody uit te voeren: hij zoekt diens vriendin op.

Dat blijkt een zeer fraaie en verleidelijke dame te zijn die hem geestelijk maar ook fysiek tot het uiterste intrigeert, maar die ook een geheim met zich meedraagt...

Wayne's World

Als er één karakterisering voor honderd procent opgaat voor

Wayne's World dan is het wel "spraakmakend". Niet alleen omdat er over de typische jaren-negentig-humor van de film veel gesproken en geschreven is, maar zeker ook omdat het internationale taalgebruik nogal beïnvloed is door de in deze komedie gebruikte teksten. Kreten als "not!", "schwing!", "double schwing!" en "excellent!" zijn niet meer weg te denken uit het Amerikaans. Doordat MTV dat stukje van de Amerikaanse cultuur nadrukkelijk verspreidt over de gehele wereld, is die 'kretologie' tot in alle uithoeken doorgedrongen.

Live en in

animatievorm leveren Wayne en Garth nog steeds welkome bijdragen aan de programmering van de muziekzender, maar dat maakt 't des te leuker om nu op Video CD en dus verwend met optimale geluids- en beeldkwaliteit, de bioscoopfilm nog eens te ondergaan. Want dát is wat je

doet met de aaneenschakeling van absurditeiten rond een piepklein tvstation dat door twee niet geheel sporende headbangers wordt geleid vanuit hun kelder. Eigenlijk doet het tweetal niet veel meer dan een beetje dollen en het bespreken van de kwaliteiten van allerlei "babes".

Wanneer zij ontdekt worden door een producent van een grote omroep (een meer dan uitstekende rol van Rob Lowe), neemt het verhaal een andere wending. Nou ja, "verhaal" is een groot woord, want een logische verhaallijn is nauwelijks te ontdekken. Wat belangrijker is zijn de vele grappen.

Fatal Attraction

Zelden zal een film voor zoveel opschudding en discussies hebben gezorgd als Fatal Attraction. En dat niet alleen, de hele sexuele moraal, met name in de Verenigde Staten, werd op basis van deze ijzingwekkende thriller weer eens totaal doorgelicht. Dat is nog eens dankbaar werk geweest voor regisseur Adrian Lyne en de acteurs Michael Douglas, Glenn Close en Anne Archer!

Douglas speelt heel sterk -wat hem in 1988 een Oscar opleverde- de rol van de gelukkig getrouwde advocaat Dan in New York. Hij zet echter alles op het spel wanneer hij zich overgeeft aan een slippertje met de verleidelijke Alex (onvergetelijk gespeeld door Glenn Close), wanneer zijn vrouw een weekendje weg is. Wat begint als een hartstochtelijke vrijpartij loopt uit op een gewelddadige nachtmerrie. Alex accepteert namelijk niet dat Dan haar niet meer wil zien na dat weekend en gewoon zijn getrouwde leven wil voortzetten. Zij laat zich niet zomaar aan de kant zetten.

Ze begint zijn gezin te terroriseren en deinst daarbij nergens meer voor terug.

Indecent Proposal

Wanneer wij elders in dit eerste nummer van ons blad beweren dat de Adrian Lyne film 'Fatal Attraction' voor veel opschudding heeft gezorgd in de Verenigde Staten, dan moet daar onmiddellijk aan worden toegevoegd dat vijf jaar later een andere film soortgelijke discussies veroorzaakte. Ook nu was sex en met name vreemdgaan, de hot issue. Deze keer stortte de media zich op de vraag in hoeverre er een rechtvaardiging is te vinden voor het vreemdgaan van een vrouw met een man die daar een miljoen dollar voor over heeft. Dat hele mediacircus werd geïnitieerd door Indecent Proposal, een wat gladde Amerikaanse speelfilm, waarin de charmante miljonair Robert Redford, de jonge getrouwde vrouw Demi Moore een dergelijk voorstel doet. Moore is getrouwd met Woody Harrelson (die van Cheers, jawel) en die twee zijn gelukkig met elkaar. Maar wanneer de bodem van de portemonnee wordt bereikt en de schatrijke Redford met zijn onbehoorlijke voorstel op de proppen komt, wordt die liefde danig op de proef gesteld.

Top Gun

Wie Top Gun in de bioscoop heeft gezien weet dat essentieel in de beleving van die film uit 1986, het overdonderende geluid is.

Dit is vooral magistraal tijdens de spectaculaire vliegscènes, maar ook Harold Faltermeyer legde heel veel eer in de uitgebalanceerde soundtrack die hij schreef voor de deze film. Alleen daarom al zou het absoluut de moeite waard zijn om Top Gun nu ook op Video CD eens te bekijken, want dan komt ook thuis die geluidsen muziekoverdaad volledig tot zijn recht. Maar daarbij blijft het uiteraard niet, want ook van de adembenemende camerastandpunten tijdens de vele vliegscènes kan je nu ten volle genieten. Visueel en auditief spektakel dus. Het verhaal is aardig, een niemendalletje eigenlijk. Maar wel gespeeld door acteurs die het klappen van de zweep kennen: Tom Cruise, Kelly McGillis, Michael Ironside, Val Kilmer en Anthony Edwards bijvoorbeeld.

Cruise doet het prima als de over het paard getilde "loner" Maverick Mitchell die er alles voor over heeft om de beste piloot van de marine te worden.

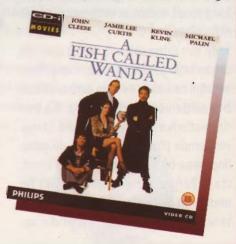
A Fish Called Wanda

John Cleese heeft nadrukkelijk een stempel gedrukt op de manier waarop gefilmde humor zich de afgelopen decennia heeft ontwikkeld. En hoewel hij inderdaad al tientallen jaren actief is, lijkt niets van zijn repertoire te verouderen. Bijna alles daarvan vindt tegenwoordig dan ook nog steeds zijn weg naar de huiskamer. Video-collecties van Fawlty Towers en Monty Python's Flying Circus bijvoorbeeld vliegen over de toonbank. Over niet al te lange tijd zal ook het een en ander van Monty Python op CD-i beschikbaar komen.

Nu al kan een ander hoogstandje van Cleese op de CD-i speler bekeken worden: A Fish Called Wanda, die schitterende mixture van Britse en Amerikaanse humor, waaraan het bioscooppubliek zich aan het eind van de jaren tachtig over de gehele wereld vergaapte.

A Fish Called Wanda is een klassieker en wordt, zoals alle films die dat etiket opgeplakt hebben gekregen, met de jaren eigenlijk alleen maar beter.

De altijd oogstrelende Jamie Lee Curtis is de Wanda uit de titel en zij behoort met Kevin Kline tot een bende bankovervallers, waarin het onderlinge

vertrouwen tot ver onder het nulpunt is gedaald. leder voor zich heeft zich ten doel gesteld er zelf met de poet vandoor te gaan.

John Cleese, die het verhaal voor de film schreef, is een keurige, op en top Britse advocaat, die alle remmen los gooit wanneer hij toevallig in contact komt met Wanda. Hij wordt namelijk stapelverliefd op haar en méér dan dat! Wat zich daarna aan plotwendingen voordoet is met geen pen te beschrijven. Het is allemaal onzin die echter met zoveel perfectie, inventiviteit en timing wordt gepresenteerd, dat de film zich moeiteloos talloze malen laat bekijken zonder dat de verveling ook maar een seconde zal toeslaan.

Black Rain

Het produktieteam dat ook verantwoordelijk was voor krakers als Fatal Attraction en The Accused, scoorde in 1989 hoog met de enerverende thriller Black Rain. De regie was in handen van Ridley Scott, wiens naam met gouden letters in de filmgeschiedenisboeken staat geschreven vanwege zijn fameuze toppers Thelma And Louise, Alien en de tot absolute cultfilm uitgegroeide Blade Runner (met Rutger Hauer). Andy Garcia en Michael Douglas schitteren in Black Rain als de New Yorkse politiemannen Charlie Vincent en Nick Conklin. Conklin is een eigengereide, corrupte smeris die het liefst alleen werkt. Hij is er toevallig getuige van hoe een oude Japanner in een restaurant wordt vermoord. Samen met zijn partner Vincent weet hij de Japanse moordenaar te achterhalen en te overmeesteren.

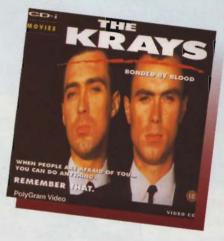
Tot een gevangenisstraf komt het echter niet omdat de Japanse ambassade ingrijpt. De moordenaar wordt wel het land uitgezet en met een frisse portie tegenzin escorteren de twee cops de moordenaar naar diens vaderland. Als deze, aldaar aangekomen, weet te ontsnappen, bindt het tweetal in de Japanse metropool Osaka zelf de strijd aan met de Yakuza, de geheimzinnige plaatselijke maffia. De speurtocht ontaardt in een strijd op leven en dood met een gewelddadige climax.

The Hrays

Schokkend. Dat is het waargebeurde verhaal dat verteld wordt in de stijlvolle thriller The Krays. De film geeft een beeld van het leven van de beruchte tweeling Kray, die in de jaren zestig de onbetwiste leiders waren van de Londense misdaadwereld.

Het scenario biedt niet alleen ruim baan voor de gruwelijke misdaden die het duo op zijn naam schreef, maar laat ook duidelijk zien hoe het met de broers zover heeft kunnen komen. Het knappe is dat die omstandigheden (bijvoorbeeld het feit dat de vrouwen onder leiding van hun moeder in hun familie alles en iedereen overheersten) weliswaar als verzachtend zouden kunnen worden omschreven, maar dat je als kijker niets anders dan afschuw blijft voelen over het gedrag van de Krays. Dat blijft ook zo wanneer uitvoerig de glitter en glamour aan bod komen waarmee het tweetal zich, op de top van hun roem, omgeeft.

Zoals zo vaak in Britse films is ook in The Krays het acteerwerk tot in de puntjes verzorgd. Dit is des te opvallender omdat regisseur Peter Medak met zijn keuze voor de gebroeders Gary en Martin Kemp van de popgroep

Spandau Ballet als hoofdrolspelers, behoorlijk zijn nek uitstak. De mensen die verantwoordelijk waren voor mooie popmuziek als True, Through The Barricades en Raw leken nu niet bepaald de meest aangewezen acteurs om de meest gewelddadige gangsters uit de Engelse geschiedenis neer te zetten. Vantevoren werd Peter Medak dus sterk bekritiseerd om die keuze. Na de première viel hem niets dan lof ten deel, want de Kemps geven weergaloos gestalte aan de Krays. Daarnaast valt er van nog veel meer te genieten van spel op hoog niveau. Bijvoorbeeld van Billie Whitelaw als de moeder van de gewelddadige broers en Tom Bell als een wat zielige, vol wraakgevoelens zittende oudere misdadiger. Het gaat er hard aan toe in The Krays, maar het is een meesterlijke film.

Tussen de asbakken en de flessen limonade

Een kijkje in van de 'game

Rom Helweg

TIME 9:53 COINS 00

Toen SPC Vision en Codim in mei van dit jaar fuseerden
tot SPC Codim was de oprichting van de creatieve groep
een feit: The Vision Factory. Onder hun eigen gamelabel
maken zij spellen, waarvan je in dit nummer een
gratis demodisc vindt. CD-i Magazine ging op nader

onderzoek om eens te kijken wie er nu eigenlijk achter

deze spelletjes zit.

Om een goede tovenaar te worden moet je als leerling torens beklimmen, monsters verslaan en allerlei moeilijke opdrachten uitvoeren.

0000001 & 9

De achtergrond wordt soms ingescand van een airbrush-schilderij

Een grote villa in een buitenwijk van Eindhoven. De entree is zoals je van een keurige computerfirma mag verwachten. Een ruime ontvangstkamer met CD-i speler en beeldbuis op een centrale plaats. Daar is ook Rob Hörmann, die ons het een en ander vertelt over de achtergrond van dit 'jonge' bedrijf.

"We zijn begonnen als bedrijf in computer-ondersteund-onderwijs. Dit gebeurde nog op beeldplaat, de voorloper van CD-i. Onze design- en programmeerafdeling bestond toen ook al uit jonge mensen die een ruime ervaring hadden opgedaan in het programmeren met Atari en Amiga. Aangezien deze computers dezelfde processor hebben als de CD-i spelers was de overstap vrij makkelijk te maken". Er komt nu een klein beetje trots in zijn stem: "Ik denk dat wij het enige bedrijf in Nederland zijn dat alles in Assembler schrijven." Op dit soort momenten ben ik blij een leek te zijn op dit gebied, want Rob is maar al te graag bereid uit te leggen wat dat allemaal inhoudt.

Nulletjes en eentjes

Rob Hörmann: "Assembler is de taal die het dichtst bij de machine staat, of liever gezegd, het dichtst bij de nulletjes en eentjes. Daardoor zijn de animaties die de programmeur heeft ingevoerd het snelst te begrijpen door het apparaat en kunnen de bewegingen die gewenst zijn het meest vloeiend worden uitgevoerd."

Hij vraagt om bevestiging van de twee jonge knullen die net zijn binnengekomen. Ze zien eruit alsof ze hun schoolpauze benutten om even te komen kijken of er nog nieuwe computerspelletjes zijn. Hoe kan een mens zich vergissen... Naast mij zitten de "Brains" van het bedrijf. De jongens die de spellen verzinnen en vormgeven, kortom: De Gameboys!

Speelzolder

Rob Hörmann geeft toe: "Ik ben er alleen maar voor de verkoop. Om te weten waar de spellen over gaan, moet je bij deze jongens zijn. Zij zijn het creatieve hart van het bedrijf. Hun domein is op zolder, daar wordt alles gemaakt." Het gesprek zet zich dan ook voort in het 'Pleasure Dome' van de Gameboys. We komen aan op zolder en ja, het ziet eruit als de droomkamer voor iedere spelletjesfreak. Tussen de asbakken en flessen limonade staan de computers en CD-i spelers opgesteld. Hier en daar liggen wat tijdschriften. Nee, duidelijk is dat deze jongens van hun hobby hun beroep hebben gemaakt.

Arjen Wagenaar (21) is al vanaf zijn tiende in de weer

met allerlei computers. Begonnen met eenvoudige spelletjes op de Amiga en de Atari, is hij later ook zelf gaan programmeren. Toen hij hoorde dat SPC Codim aan het werk ging met games was hij er als de kippen bij. De zaak was snel beklonken. Nu is hij programmeur en een niet slecht verdienende ook. Tim Moss (23) kwam als stagiair van een Engelse

universiteit voor een korte periode hier werken. In zes weken zette hij het spel 'Alien Gate' in elkaar. Het klikte kennelijk zo goed, dat hij terug kon komen voor een vaste aanstelling. Hun beide jongste kind is 'The Apprentice', waarvan je een demo op de disk kunt vinden.

Een kijkje in de keuken

Ze zijn een jaar met dit spel bezig geweest. Maar ontwerpen en programmeren is dan ook hun beroep. "Een spel maken is te vergelijken met het bereiden van een maaltijd. Je moet voortdurend zelf blijven proeven van wat je klaarmaakt. Zo moet je ook

Vlammenwerpers

'Als wij met papier zouden werken, zou de chaos niet te overzien zijn. Om alles op papier te veranderen wat je net in de computer hebt gezet, en andersom, werkt bij ons niet. We hebben het gewoon in ons hoofd. Het is daardoor bijna onmogelijk voor ons om

> afwezig te zijn. We weten wel alles van elkaar, maar hebben toch onze eigen manier van werken.'

> Over de samenwerking van het Createam vertelt Arjen: "Je zit hier wel heel erg dicht op elkaar. En allemaal ben je met eenzelfde creatief produkt bezig bent. Er zijn dan ook momenten dat er wrijving in

Je moet blijven proeven van wat je klaarmaakt

voortdurend zelf het spelletje spelen. Dan kom je weer op nieuwe ideeën en kun je blijven testen of de game bespeelbaar blijft." Tim voegt daar aan toe: "Na een jaar ben je dat natuurlijk wel meer dan zat. Als iemand er na een jaar iedere dag spelen nog niet genoeg van heeft, moet er toch

serieus aan zijn geestelijke toestand getwijfeld worden. Ik ben al heel erg blij, als de gebruikers hier meer dan een maand iedere dag op spelen."

'The Apprentice' (de Tovenaarsleerling) is een spel, dat vergelijkbaar is met de oude computerspelletjes waarin je door een aantal torens moet om bij de laatste vijf monsters te komen. De graphics voor de achtergronden zijn gemaakt op een eenvoudige Amiga. Pixel voor Pixel zijn ze ingekleurd, zodat je op het eindresultaat een prachtige eindresolutie ziet. Wat je op het beeldscherm ziet is natuurlijk maar een klein gedeelte van de hele achtergrond. Wil je die in zijn geheel zien, dan zou je twintig beeldschermen op elkaar moeten hebben. Nu denk je natuurlijk dat de ontwerpers een soort 'kaart' op papier hebben om 'uiteindelijk het hele overzicht te krijgen, maar dat is niet zo.

ontstaat. Geloof het of niet, maar daarvoor hebben we ook een computer met een spelletje waarmee de spelers elkaar met vlammenwerpers en kettingzagen te lijf gaan. Dat wil nog wel eens opluchten!"

Het recept

Hoe wordt nou eigenlijk een Game gemaakt? Arjen: "Voor het maken van een spel zijn de volgende ingrediënten nodig: Om te beginnen heb je geld nodig, veel geld. Philips is wat dat betreft onze bron, zonder hen red je het niet. Verder is een goeie Art

leaseenter

your name...

ARJEN

Director hoogst noodzakelijk. Luke Verhulst is in ons team een hele goeie. Zowel op papier als in de Amiga levert hij fantastisch werk af. Om te programmeren is er een uitgebreide PC nodig met behoorlijk complexe en dure software. Als je dan nog een emulator hebt om de CD-i speler het gevoel te geven dat hij wordt bestuurd door een CD, in plaats van de Hard-Disk waar je op bezig bent, dan kun je in principe beginnen met het maken van een spel.

Als de achtergrond klaar is, soms wordt deze ingescand van een Airbrush-schilderij en meestal op de Amiga, kun je de gebeurtenissen gaan bedenken. Deze worden dan gesitueerd vóór die achtergrond. Je moet natuurlijk ook de taal van de computer spreken. Dat in combinatie met spelletjesgekte zou best eens kunnen leiden tot een daadwerkelijke Game."

Bron van inspiratie

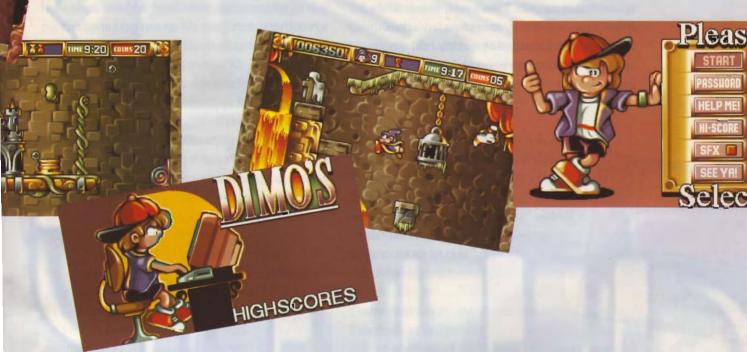
Over de andere CD-i spelletjes zegt Arjen: "Je hebt twee soorten spellen op CD-i, namelijk de films waar je af en toe eens iets in kan betekenen, maar die erg moeilijk om te spelen zijn, en de spelletjes waar je zelf alles bepaalt. Wij

HET FREE RECORD-SHOP CADEAU

Het zal je ongetwijfeld niet ontgaan zijn dat er bij deze eerste CD-i Magazine een gratis CD-i op de cover zat meegesealed. Deze CD-i wordt aangeboden door de Free Record Shop en bevat een viertal programma's. De programma's die je op deze CD-i tegenkomt, zijn Steel Machine, Dimo's Quest, The Apprentice en Accelerator. Deze eerste drie demo-programma's zijn speelbaar, terwijl je naar Accelerator alleen kunt kijken. Veel plezier met deze unieke game CD-i.

Dimo's is het nieuwste e dat net verschenen is. no is bezeten van snoep r daar moet hij wel wat voor doen!

concentreren ons op deze laatste vorm. Vooral omdat dit eigenlijk de makkelijkste spellen zijn, spellen waar de mensen dus het laatst op uitgekeken zijn." Tim voegt daaraan toe: "Af en toe is het ook heel leuk om hele oude spelletjes te spelen. Misschien zien ze er niet meer zo uit, maar ze zijn tenminste wel te spelen. Ook wij halen hier veel van onze inspiratie vandaan."

Zo zie je maar weer. Oud spul is vaak nog goed spul!

In dit magazine vind je de 'Bundle-Disk'. Hierop staan demo's van vier spelletjes die door Vision Factory zijn gemaakt. De Gameboys wensen jullie heel veel speelplezier. Momenteel zijn Tim, Arjen en hun kornuiten bezig met de produktie van een gloednieuw Snooker- en Poolspel. Zodra dat uitkomt zullen wij daar zeker melding van maken.

DE GRATIS ABONNEE CD-i

Of je nu gek bent van vliegen, racen, puzzelen, tekenen, schieten of graag de galante ridder speelt; alles wat je zoekt staat op de gratis CD-i die we aan onze abonnees cadeau doen. Gewoon een cadeautje om onze waardering uit te spreken tegenover onze eerste lezers van dit gloednieuwe CD-i Magazine. We hebben ons best gedaan om een aantal zeer verschillende, leuke en spannende spelen te vinden waar je weken lang plezier van hebt. De volgende 10 complete spelen hebben we speciaal voor jou uitgezocht: The Wizard, Full Attack, Skid Start, Super Slide, Draw Stamp & Color, Morphon Invasion, Where's that Sound, Hot Rocks, Jokisen en Spelling Pirates. We wensen je heel veel speelplezier!

THE WIZARD

Dit spel is gebaseerd op één van de eerste computerspelletjes: PONG. De boosaardige tovenaar heeft de prachtige fee gevangen en haar opgesloten achter een stenen muur. Je kunt de tovenaar verslaan in een direct duel met "Dragon and Ball".

Jouw opdracht als "ridder-in-schitterende-wapenrusting" is om de muur

omver te gooien met een bal om zo de fee te bevrijden. Om hierin te slagen moet je voorbij de tovenaar die voor de muur tegenover je staat. Daarnaast moet je ook nog eens de tovenaar ervan weerhouden om de muur achter je omver te gooien, omdat daar de kwaadaardige draak achter verscholen zit. Dit alles wordt uitgelegd in een Engels gesproken introductietekst. Makkelijk om binnen te komen, moeilijk om te verslaan, prachtige graphics en drie moeilijkheidsgraden waarmee je de snelheid van de ballen kunt variëren. Je wint een ronde als je drie stenen achter elkaar omver gooit.

FULL ATTACK

Deze game is afgeleid van de oude bekende schietspelletjes van je PC. Het begint met een 3D animatie van een gevechtsvliegtuig dat ergens op een pla-

neet landt. Dan pas begint het eigenlijke spel; je vliegt door een landschap waar je allerlei buiten-aardse wezens en vreemde machines neer moet knal-

len. Er zijn vier levels die je door moet, allen met hun eigen landschap; een "face"landschap, een schroothoop, een ijswereld en een gekkenwereld met allerlei computeronderdelen en reusachtige koppen koffie. Dit alles in verschillende moeilijkheids-graden, afhankelijk van de snelheid waarin de "buitenaardsen" op je schieten. Ieder level heeft een vliegtijd van drie minuten, als je geen fouten maakt (hetgeen niet makkelijk is). Je hebt drie "levens" per level en er is ook een high-score list, waar je je naam in kunt zetten. Het spel kan even stilgezet worden met behulp van knop 2 (Pauze)

SHID START

Dit spel is te vergelijken met de oude Race-spelletjes. Je moet door acht verschillende circuits rijden.

Het doel van het spel is om verschillende finishvlaggen te verzamelen. Je kunt alleen in het volgende circuit komen

wanneer je alle vlaggen van het circuit waarin je zit hebt verzameld. Hoeveel vlaggen je nog moet veroveren, kun je zien in de rechter bovenhoek. Als je ze allemaal hebt, kun je in het volgende level komen. Je moet dan wel eerst de ingang vinden! Natuurlijk kun je eerst nog wat andere vlaggen opduiken voor nog wat extra punten.. De moeilijkheid is dat je maar een bepaalde tijd hebt om alle vlaggen te pakken. Als die voorbij is, heb je verloren. Als je nog tijd over hebt, krijg je bonuspunten. Je kunt extra tijd winnen door gele klokken op te rapen. Je kunt echter ook tijd verliezen, als je de rode klokken pakt. leder circuit heeft ook een paar auto's van de tegenstander. Als je een botsing krijgt, verlies je je wagen. De overige tijd wordt stopgezet en met deze tijd sta je weer aan het begin van het circuit. Je hebt in totaal vijf auto's. Je kunt ook extra punten krijgen door het oprapen van donuts, jerrycans, ijsjes, kortom, alles wat je zoal langs een circuit kunt vinden. Als je door een vreemde aanval van geluk alle acht levels hebt doorlopen en nog steeds tijd over hebt, wordt je wagen onaantastbaar en levert het opbotsen tegen vijandelijke wagens je 1000 punten op.

SUPER SLIDE

Je kent ze wel, die schuifpuzzeltjes, waarmee je ieder stukje naar een vrije plaats moet schuiven, om uiteindelijk het juiste plaatje te krijgen. Deze CD-i

versie heeft 21 platen waarmee je kunt spelen. Het doel is om de puzzel op te lossen en een Highscore neer te zetten. Die score wordt bepaald

de hoeveelheid zetten die je nodig hebt. Er is een oefenprogramma en een scoreprogramma (Challenge Mode). Bij het oefenen kies je één van de 21 puzzels uit en start je het spel door op de knop te drukken. De stukjes van de puzzel worden door elkaar gehusseld en jij moet ze weer terug op hun plaats zetten. Je kunt de stukjes verplaatsen als ze aan de lege plaats grenzen door erop te klikken. Je kunt ook een hele kolom of rij verplaatsen wanneer bijvoorbeeld aan het einde van een rij een gat zit door aan het begin te klikken. In het oefenprogramma heb je altijd eerst een voorbeeld van hoe het plaatje eruit hoort te zien.

DRAW, STAMP & COLOR

Dit is een klassiek kinder-teken-programma. Het bevat een kleurboek, figuurtjes en je kunt tekenen

uit de "losse hand". Hiermee kan je naar hartelust combineren. Er zijn meer dan 40 verschillende achtergronden en een witte pagina waar je op kunt tekenen. Er is een keuze uit 18 verschillende kleuren (inclusief zwart en wit) waarmee je met behulp

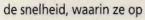

van een emmertje deze achtergronden in kunt kleuren. Ander gereedschap wat je kunt gebruiken is het potlood, de kwast en de wisser, die je kunt gebruiken bij het maken van tekeningen op de achtergronden. Tot slot zijn er nog zo'n tachtig kant en klare figuren (ogen, gezichten en andere) die je kunt gebruiken in je tekeningen.

MORPHON INVASION

Dit is afgeleid van de overbekende Space Invaders. Er worden allerlei stripfiguren op je afgevuurd. Jij

bent MarvelFant, een pinda's vurende olifant, die schiet op clownshoofdies die allemaal van de Clown's Mother Base komen. Er is een verscheidenheid aan moeilijkheidsgraden, afhankelijk van

je af komen. Je zult verschillende Morphons tegen komen die gekke dingen als bonen, tomaten, maar ook emmers water op je af sturen. Je kunt maar één pinda tegelijk afvuren. Je speelt in verschillende omgevingen en je hebt maar vijf levens!

WHERE'S THAT SOUND?

Dit spel is een orginele variant van het aloude "Memory"; je weet wel, waar al die kaartjes op z'n

kop liggen en jij moet raden waar twee dezelfde liggen. Op deze CD-i versie gaat het niet om plaatjes maar om geluiden. Jij moet zoeken waar twee identieke geluiden zitten, en als je dat is gelukt, blijf je aan de beurt. Je kunt dit spel alleen of met maximaal drie anderen spelen.

Er zijn vijftig verschillende geluidspuzzels om te spelen. Je kunt een hoge score halen door het snelst alle bij elkaar behorende geluidjes te vinden.

HOT ROCKS

Deze CD-i versie van het computerspel Asteroids is een 3D schietspelletje. Het doel van het spel is om de aarde te beschermen tegen de razendsnelle asteroiden door ze uit de ruimte te schieten vanuit je ruimteschip. Je kunt je gezichtspunt veranderen, door naar de maan te kijken (waar de asteroiden

ven door de schademeter op je dashboard. Je kunt de stenen vinden met behulp van de 3D radar. Ook zitten er 'pauze' en 'exit' knoppen op ie dashboard.

YOKO-SAN

Dit is een 2,5 dimensionale zoektocht door een doolhof. De zwarte ninja heeft de Japanse prinses ontvoerd en haar opgesloten achter een magische spiegel. De spiegel is gebroken in zeven stukken en deze stukken moet jij terugvinden. Je moet tegelij-

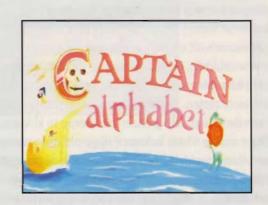
kertijd de geisha's red-

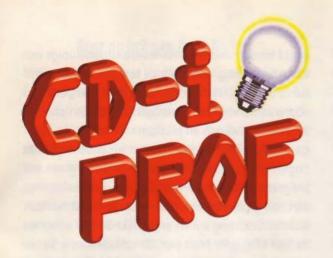
den. Je wint het spel als je alle zeven stukken hebt samengevoegd en alle geisha's hebt gered. Je kunt allerlei dingen gebruiken als sleutels, een geweer, munitie, maar ook extra levens en fruit om energie te krijgen of je kan je punten opnieuw op starten.

Je komt de 'shurikens' werpende mysterieuze ninja om de twee seconden tegen. Als je geraakt wordt verlies je energie. Je moet oppassen voor spijkers en voor water, want die kosten levens. Als je een geweer hebt, kun je de ninja neerschieten en komt hij nog maar eens in de dertig seconden je lastig vallen. De menustrook laat je zien hoeveel levens en energie je nog over hebt.

SPELLING PIRATES

Dit is gebaseerd op het spel "Galgje". Jij bent de kapitein van een schip, balancerend op het puntje van een plank. Raad het woord of je wordt aan de haaien gevoerd!! Het spel is uitgevoerd in twee talen, Nederlands of Engels. In totaal heeft het spel 500 woorden van maximaal acht letters. Je krijgt acht pogingen om de goede letters te raden en zo achter het woord te komen, anders ga je te water, waar de haaien wel erg veel zin in je hebben. Als je het woord geraden hebt moet de piraat, zelf de consequentie aanvaarden en gaat hij naar de haaien.

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i voor trainingen en cursussen. Dit medium leent zich hier ook uitstekend voor.

De professionele toepassingen zijn heel divers in allerlei branches.

De professionele toepassingen van CD-i

Trainingsprogramma Agfa Gevaert

Voor de training van 700 vertegenwoordigers en 600 onderhoudstechnici in 28 verschillende landen maakt de medische afdeling van Agfa sinds enige tijd gebruik van CD-i.

Die trainingen vinden steeds centraal plaats: de verkooptraining in Antwerpen en de technische training in München. Maar hoewel centraal gegeven cursussen op zich efficiënt zijn, brengen ze toch de nodige problemen met zich mee. Zo moeten, ten gevolge van de vele verschillende talen die de cursisten spreken, de groepen klein gehouden worden. Dat betekent dat de training in zijn totaliteit relatief lang duurt en dus ook kostbaar is. En zelfs dan krijgt nog niet iedereen les in zijn eigen taal. Ook de reisen verblijfskosten zijn hoog, terwijl de cursisten in hun eigen land bovendien tijdelijk vervangen moeten worden. Ook speelt bij cursussen in groepsverband de psychologische factor een rol: mensen durven vaak niet toe te geven dat ze iets niet begrijpen.

Efficiënte kennisoverdracht

Het gebruik van CD-i bij het onderricht blijkt veel van deze belemmerende factoren te verminderen. Een CD-i speler is niet alleen goedkoop, maar ook eenvoudig te bedienen: een opleiding is hiervoor niet nodig. Bovendien bestaat er een draagbaar model, dat mee naar huis of naar de klant genomen kan worden. De noodzaak tot centraal onderricht wordt daardoor geringer. CD-i kan, in tegenstelling tot het bij de centrale cursussen gebruikte lesmateriaal (zoals bijvoorbeeld overheadsheets, dia's en videobanden) eenvoudig wereldwijd gedistribueerd worden. Dezeifde informatie kan daarbij in meerdere

talen op de schijf gezet worden, waardoor de kennisoverdracht efficiënter wordt. Bovendien is een CD-i programma een geduldige leraar: dank zij het interactieve aspect kan de cursist de delen die hij niet direct begrijpt keer op keer, en zelfs op verschillende kennisniveaus, op eenvoudige wijze opnieuw oproepen. Bij Afga heeft men daarom alle verkoop- en onderhoudstrainingen op CD-i gezet. Men verwacht uiteindelijk de reiskosten met 70 en de cursusduur met 30 procent te kunnen verminderen.

Interactieve produktinformatie van Volvo

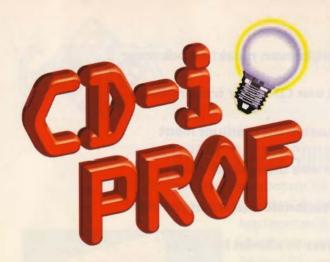
Op dit moment staat er bij alle Volvo-dealers in Nederland, en bij enkele duizenden dealers in het buitenland, een CD-i opstelling. Deze geeft een algemene presentatie van de 900-lijn en specifieke pro-

duktinformatie over de nieuwe Volvo 960. Daarnaast zijn ook de 400- en de 800-modellen in het CD-i programma opgenomen. Het feit dat het Volvo-programma nu op CD-i staat, heeft zowel voor de dealer als voor de klant voordelen. De functie van 'wandelende encyclopedie' wordt van de schouders van de verkoper genomen, terwijl de potentiële koper op zijn gemak zelf zijn ideale auto kan samenstellen. Dank zij de eenvoudige bediening van de CDi speler is in een oogwenk te zien wat de eigenschappen van de ver-

schillende modellen zijn en wat het resultaat is van het variëren van bijvoorbeeld kleur, bekleding en type velgen. Het CD- i systeem van Volvo is uitgerust

met een Digital Video Cartridge, waardoor de verschillende modellen ook rijdend te bewonderen zijn. deeld moeten worden. Na iedere situatie volgt een korte toelichting, waardoor de test tevens een opfrisfunctie heeft. Het voldoende scoren van de test is voorwaarde voor het verkrijgen van de Schipholpas voor de randwegen en platforms.

De test kan naar keuze worden afgenomen in het Engels of in het Nederlands. De bediening van het programma is zeer eenvoudig. Alle keuzes kunnen met een groene en een rode knop gemaakt worden. Naar verwachting zullen er jaarlijks 30.000 personen de test afleggen. Men ziet CD-i als de ideale keuze omdat dit medium de mogelijkheid biedt videofragmenten op CD op te slaan en informatie meertalig aan te bieden. Ook het bedieningsgemak heeft bij de keuze een belangrijke rol gespeeld.

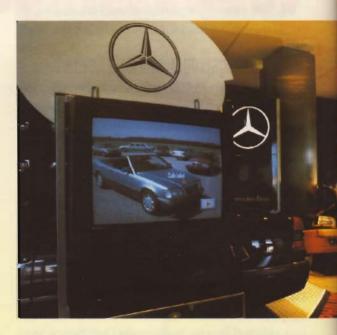
Meetings, bloody meetings

Video Arts, wereldwijd opererend uitgever van trainingsprogramma's op video, is een samenwerking aangegaan met Philips om een tiental management trainingsprogramma's uit te brengen op CD-i. Sinds de oprichting van Video Arts in 1972 door John Cleese en een groep van televisieprofessionals heeft training een revolutie doorgemaakt: leren kan gecombineerd worden met lachen!

Video Arts werkt met internationaal gereputeerde schrijvers, regisseurs en acteurs en is wereldleider geworden op het gebied van management-training. De programma's zijn beschikbaar in 24 talen en worden in meer dan 30 landen gedistribueerd. De eerste CD-i die zal uitkomen is 'Meetings, bloody meetings', waarin John Cleese en Robert Hardy op vaak bijzonder grappige wijze de technieken demonstreren die nodig zijn om efficiënte zakelijke besprekingen te voeren. Video Arts heeft voor CD-i gekozen vanwege de flexibiliteit van het medium: het stelt de leraar in staat individueel les te geven omdat het tempo door de CD-i gebruiker wordt bepaald.

Veiligheidstest Schiphol

De afdeling 'Airside Operations' van Luchthaven Schiphol heeft in samenwerking met Bureau Interactieve Training uit Rotterdam een veiligheidstest op CD-i ontwikkeld. Door de toenemende verkeersdrukte op en rond de platforms is het meer dan ooit van belang dat alle betrokkenen niet alleen de veiligheidsregels kennen, maar deze ook kunnen toepassen. Apron Safety Test, zoals de CD-i heet, confronteert degene die zich beroepshalve op de landingsplatforms moet begeven met korte videoclips van een aantal veiligheidssituaties die beoor-

Verkoopondersteuning Mercedes Benz

Net als Volvo heeft Mercedes Benz de CD-i informatiezuil ingezet als ondersteuning bij de verkoop; dergelijke zuilen staan opgesteld bij de belangrijkste verkooppunten. Met het interactieve programma kan de aspirant-koper zijn Mercedes als het ware aankleden naar eigen smaak en inzicht. Het bevat vier modules: AMG/Sportief met een uitgebreid overzicht van sportsturen en velgen, Interieur over bekleding, extra bergruimte en zonwering, een module over het dakprogramma en tenslotte de Mercedes Collectie, een nieuwe lijn Mercedes produkten voor persoonlijk gebruik. Aan het eind van het jaar worden nog vier nieuwe modules verwacht: Car-audio & telefonie, Winteraccessoires, Veiligheid en Speciale uitrustingen. Naast deze interactieve toepassingen heeft Mercedes ook nog enkele informatieve programma's ontwikkeld: CD-i's over de totale serie modellen, het gebruik van LPG, en veiligheid.

Door de bril van Hans Anders

Sinds mei van dit jaar zet Hans Anders Opticiens het CD-i programma 'Door de ogen van de klant' in bij de training en opleiding van haar medewerkers. Door groei van de organisatie heeft de bekende opticien steeds vaker te maken met indiensttreding van medewerkers met uiteenlopende optiek-achtergronden. Het CD-i programma moet deze nieuwkomers vertrouwd(er) maken met de gehanteerde formule. Beïnvloeding en, waar nodig, verbetering van de houding staan daarbij centraal. Het programma is zo ingericht dat de cursist als het ware de verkoopargumenten bestuurt. Doet hij het goed, dan gaat hij verder. Maakt hij teveel fouten, dan loopt de klant weg. Om het niet zo ver te laten komen, heeft

de cursist de beschikking over diverse hulpmiddelen. Bijvoorbeeld een theoretisch handboek en een interactief hulpprogramma waarmee hij de gedachten en gevoelens van de klant kan lezen. 'Door de ogen van de klant' is

'Door de ogen van de klant' is levensecht door gebruikmaking van Digital Video. Het programma is geheel autodidactisch en heeft een vaste leerstructuur. De gebruiker zorgt zelf voor een aan eigen kennisniveau en tempo aangepast aanbod van de lesstof. Dat maakt de CD-i geschikt voor zowel beginnende als gevorderde verkopers.

Wigant Interactive Media uit Willemstad (Noord-Brabant) produceert in samenwerking met de Katholieke Universiteit Nijmegen een serie CD-i trainingsprogramma's getiteld 'Zorg op de eerste plaats'. Met behulp van deze programma's kan de cursist vaardigheden voor de zorgverlening opdoen of verbeteren. Er zijn al twee titels gereed gekomen. 'Paindent' is ontwikkeld door tandartsen en mondhygiënisten en is bedoeld om de cursist na te scholen op het gebied van de pijndiagnostiek en -therapie in de tandheelkunde. Het programma confronteert de cursist met een wachtkamer waarin patiënten (acteurs) met pijnklachten zitten. Zij beantwoorden z'n vragen, doen hun mond open als hij dat vraagt en zeggen 'au!' als hij een pijnlijke ingreep uitvoert. De cursist bepaalt zelf de route door de stof en krijgt aan het eind van iedere 'behandeling' commentaar op zijn handelen. Tenslotte volgt per geval een beoordeling van de prestaties en een nawoord van een expert.

'Educating Visualised Anatomy' is een interactieve anatomische atlas, een naslagwerk, die een visuele zoekstruktuur met zo'n 900 beelden bevat: deelopnamen van zeer gedetailleerde aquarellen. Men kan inzoomen op ieder gewenst deel van het menselijk lichaam en de juiste benamingen leren door te klikken op geactiveerde plaatsen. Er zijn twee toetsen die op diverse niveau's de kennis van de benamingen testen. Het programma houdt ook rekening met verschillende gebruikersgroepen. Verpleegkundigen krijgen bijvoorbeeld andere informatie voorgezet dan studenten medicijnen.

Beide programma's kwamen mede tot stand met subsidie van het Ministerie van Economische zaken.

Effectief communiceren

De stichting FIMMBO (Fonds Interactieve Multi Media voor Beroeps Opleidingen) is een samenwerkingsverband van diverse MBO-colleges, opleidingsontwikkelaar CIBB, Uitgeverij Malmberg, Teleac en Philips Media. De stichting heeft diverse CD-i's uitgegeven die fungeren als opleidingsmiddel voor het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. De stichting ziet een verbetering van de opleidingsresultaten en een verlaging van de kosten als grote voordeel van het gebruik van CD-i. Door het interactieve karakter van het lesmateriaal is de cursist veel minder afhankelijk van tijd en plaats van de opleiding en van de aanwezigheid van een docent: de CD-i is gedeeltelijk de docent.

Eén van de uitgegeven titels is 'Effectief Communiceren'. Hiermee kan de cursist leren voor zichzelf op te komen en tegelijkertijd rekening te houden met de belangen van een ander. Hij doet inzicht op in de moeilijkheden en blokkades die hij kan tegenkomen bij het toepassen van sociale vaardigheden in de beroepsuitoefening. Het programma behandelt vier beroepsgerichte vaardigheden: iets vragen, iets bespreken, reageren op kritiek en grenzen stellen. Aan de hand van gesimuleerde praktijksituaties met probleemstellingen (in Digital Video) maakt de cursist stap voor stap een keuze en werkt zo naar een uiteindelijke oplossing van het communicatieprobleem. De vele oefenopdrachten zijn gericht op een structurele verbetering van de assertiviteit. De CD-i heeft een doorlooptijd van ongeveer vier uur die, ingebed in een opleiding met aanvullend cursusmateriaal, kan oplopen tot twintig studieuren. Het programma is opgezet om individueel gebruikt te worden.

e afgelopen halve eeuw maken we een elektronische (communicatie)revolutie mee en daarmee zeg ik werkelijk niks nieuws. Hoewel ik zelf niet eens een halve eeuw oud ben, herinner ik mij nog heel goed hoe het eerste televisietoestel in ons dorp verscheen, hoe een vriendie

mij thuis de eerste 33-toeren elpee liet zien en hoe de eerste cassettespeler er uit zag. En zo zou ik natuurlijk wel door kunnen gaan: het eerste videoapparaat, de eerste cd-speler, de eerste telefonische antwoordmachine, enzovoort.

Er zijn mensen die genoemde nieuwigheden in hun eigen leven ook hebben zien komen en die zeggen dat ze er gek of tenminste zenuwachtig van worden. Ik persoonlijk ben er nooit nerveus van geworden. Integendeel: ik ben verslaafd aan nieuwe dingen en gadgets. Kortom ik ben een elektronica- en mediafreak. Toen de eerste cdspeler een week op de markt was, had ik hem al thuis staan. Helaas waren er toen in Nederland nog maar heel weinig cd's te krijgen. Sommige platenwinkels (een woord dat recent eigenlijk dient uit te sterven) hadden in een achterafhoekje drie cd's staan en dus ben ik de eerste maanden van mijn eigen cdtijdperk genoodzaakt geweest om James Last te draaien. De Rolling Stones en andere pophelden waren pas een paar maanden later te verkrijgen.

Anno 1994 staan zwarte elpees in het achterafhoekje en muziek- en mediawinkels bieden een rijkdom aan nieuwigheden aan. Uiteraard zijn ook deze laatste innovaties aan mij besteedt, dus grossier ik ondertussen ook al in cd-roms, cd-i's en digitaal geluid. Het ultramoderne pad van de cd-i heb ik onlangs betreden. Vraag mij niet hoe het werkt, want âls ik het al zou kunnen begrijpen, wil ik het gewoon niet weten. Ik behoor ook tot die gehaaste technofreaks die nooit een gebruiksaanwijzing lezen en direct met iets aan het werk willen.

Welnu: met cd-i is dat eenvoudig; het systeem is zeer gebruiksvriendelijk. Mijn cd-i-

büsh

Foto: Klaas Koppe

apparaat verbond ik met mijn televisietoestel en met mijn geluidsinstallatie en binnen een paar minuten ging ik dat wonderlijke universum van 'interactie' binnen. Daarover valt veel te zeggen en te schrijven (zo heb ik een middag naar een cd-i-tje zitten kijken met eindeloze informatie en plaatjes over die cluster van Amerikaanse musea, de Smithsonian Institution), maar zelfs een heel eenvoudig gebruik van de cd-i-speler is al meeslepend.

De cd-i-speler speelt uiteraard interactieve (muziek)schijfjes af, maar ook gewone 'ouderwetse' cd's. Het wonderlijke van de cd-i-speler is niet alleen dat hij een buitengewoon mooi geluid oplevert, maar dat hij ook als een soort elektronische jukebox werkt. Het menu, dat sommige cd-spelers al op een ingenieuze wijze weergeven, wordt door de cd-i-speler in combinatie met het televisietoestel nog veel meeslepender zichtbaar gemaakt. Omdat ik nog aan het begin sta van mijn cd-i-avontuur heb ik nog niet eens alle mogelijkheden van de cd-i-speler als allervernuftigste cd-speler doorgrond, maar het is voor mij nu al een soort ruimtevaart op aarde.

Ik heb echter een klacht en dat is een ernstige klacht. Hoewel ik in Amsterdam woon - toch geen achterlijk dorp - heb ik het tamelijk moeilijk met het bevredigen van mijn verlangen naar nieuwe, andere en spannende cd-i-schijfjes. Ze worden weliswaar verkocht in een aantal boek- en muziekhandels, maar ze staan daar een beetje

achteraf en weggedrukt. Als ze er al staan, liggen ze in een beetje groezelige bak waarnaast jongelui staan te spelen op een demonstratieapparaat. Ik was weliswaar verdomde blij met een cd-i-tje waarop (interactieve) rock-and-roll stond, maar ik zoek méér interactieve rockmuziek, meer interactieve schijfjes met naslagwerken erop en geen interactieve schijfjes met erotisch lesmateriaal, geen interactieve Pavarotti en geen interactieve work-out (aan mijn oude lijf is immers niets meer te verbeteren).

Mijn verlangen naar interactie is gewekt, maar ik kan mijn verlangen nauwelijks bevredigen. De vraag is nu natuurlijk of ik te snel ben of de winkeliers te langzaam zijn. Het antwoord op die vraag weet ik niet, maar wat ik wél weet, is dat ik zo snel mogelijk interactief door de nationale bibliotheek van Argentinië wil reizen en dat ik binnen enkele weken interactief door de grootste encyclopedie ter wereld - onbegrijpelijkerwijs samengevat op één zo'n zilveren schijfje - wil bladeren. Zolang als dat nog niet kan, behelp ik mij maar op kinderlijk-blije wijze met mijn cd-i-speler als superjukebox.

Boudewijn Büch

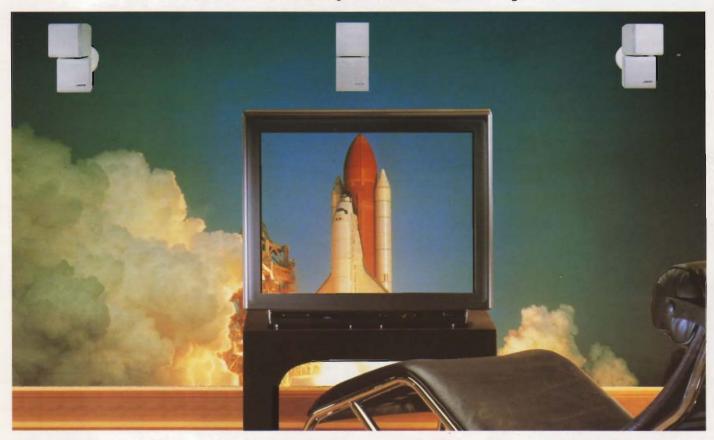
Noot van de redactie

Mocht je net als Boudewijn niet direct de CDI vinden die je zoekt, dan kan je middels het volgende informatienummer te weten komen of de gewenste CDI te verkrijgen is en bij welke zaak bij jou in de buurt: tel. 06 - 8406.

Boudewijn kunnen we misschien een beetje meer kinderlijk blij maken met het bericht dat die wereld encyclopedie reeds op CDI te verkrijgen is onder de naam Compton. Het Bose® Cinema Sound Systeem

Prachtige beelden..... een groots geluid!

Bose® verandert een avondje thuis in een bioscoopbelevenis!

Praktisch onzichtbare luidsprekers voor de professionele thuisbioscoop.

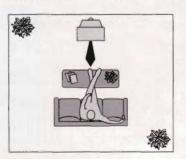

Het Bose Acoustimass 7 Direct/Reflecting® luidsprekersysteem.

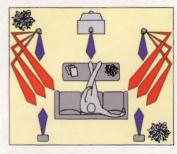
Het Bose 100 luidsprekersysteem voor de surround weergave.

Breng uw favoriete films thuis tot leven met een levensechte weergave van het bioscoopgeluid. Het Bose Cinema Sound systeem omringt u met de kamervullende surround sound, zo groots als in de bioscoop. De luidsprekers zijn nog kleiner dan een pak melk en de bijbehorende Module geeft u dankzij de gepatenteerde Acoustimass technieken een krachtige, diepe en onvervormde lage tonen weergave.

Tot nu toe:

Het geluid van een televisie kan het gespreide geluid van een film in de bioscoop niet weergeven.

Vanaf nu:

Met het Bose Home Cinema Sound systeem krijgt u een kamervullende weergave van het levensechte bioscoop geluid. U zit nu midden in uw favoriete film.

Voor nadere informatie kunt u kontakt opnemen met : Bose bv, Nijverheidstraat 8, 1135 GE Edam Telefoon 02993-69191, fax 02993-68166

FREE GOLD CLUB DISC FREE C >- i AANBIEDINGEN

STEEL MYCHINE

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u bij FREE RECORD SHOP de CD-i Steelmachine voor slechts 89,95. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

CD-i genre interesse:

KORTINGS BON 10,

DIMOAS BAEST

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u bij FREE RECORD SHOP de CD-i Dimo's Quest voor slechts 89,95. Deze bon is geldig tot 31 dec. 1994

Naam:
Adres:
Postcode:
Woonplaats:

CD-i genre interesse: .....

KORTINGS BON 105

Van de afgebeelde CD-i titels vindt u op de

GRATIS E GOLD CLUB DISC

welke u wordt aangeboden door

FREE RECORD SHOP

een uitgebreide demonstratie

ER SPEELT ZICH HEEL WAT AF IN DE WINKELS VAN FREE RECORD SHOP

Philipscdi.com